

UCHWAŁA NR XXV.170.2020
RADY MIEJSKIEJ W KOŹMINIE WIELKOPOLSKIM

z dnia 29 grudnia 2020 r.

**w sprawie przyjęcia Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Koźmin Wielkopolski na lata
2021-2027**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2020 r. poz. 713 i 1378) w związku z art. 17 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2020 r. poz. 1876) Rada Miejska w Koźminie Wielkopolskim uchwala, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Koźmin Wielkopolski na lata 2021-2027 w brzmieniu stanowiącym załącznik do uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Miasta i Gminy Koźmin Wielkopolski.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady
Miejskiej w Koźminie
Wielkopolskim

mgr inż. Justyn Zaradniak

Załącznik do Uchwały nr XXV.170.2020
Rady Miejskiej w Koźminie Wielkopolskim
z dnia 29 grudnia 2020 r.

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH GMINY KOŹMIN WIELKOPOLSKI NA LATA 2021-2027

2020

SPIS TREŚCI

WPROWADZENIE	3
I. UWARUNKOWANIA TWORZENIA STRATEGII	5
1. PODSTAWY PRAWNE	5
2. UWARUNKOWANIA STRATEGICZNE I PROGRAMOWE	6
II. DIAGNOZA SYTUACJI SPOŁECZNEJ W GMINIE	13
1. DANE PODSTAWOWE O GMINIE	13
2. TRANSPORT I KOMUNIKACJA	14
3. SYTUACJA DEMOGRAFICZNA I PROBLEM STARZENIA SIĘ	14
4. ZASOBY MIESZKANIOWE	17
5. GOSPODARKA I SYTUACJA NA RYNKU PRACY	19
6. EDUKACJA I WYCHOWANIE	24
7. KULTURA, SPORT I REKREACJA	25
8. ZDROWIE I PROBLEM NIEPEŁNOSPRAWNOŚCI	28
9. UZALEŻNIENIA I PRZEMOC W RODZINIE	35
10. PROBLEM BEZDOMNOŚCI	41
11. BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE	42
12. POMOC SPOŁECZNA I WSPARCIE RODZINY	43
13. AKTYWNOŚĆ OBYWATELSKA	57
14. WYNIKI BADAŃ ANKIETOWYCH „PROBLEMY SPOŁECZNE W ŚRODOWISKU LOKALNYM”	59
15. ANALIZA SWOT	74
16. WNIOSKI Z DIAGNOZY	76
III. MISJA, CELE I KIERUNKI DZIAŁAŃ	79
IV. PROGRAMY I PROJEKTY	91
V. WDROŻENIE, MONITOROWANIE I EWALUACJA STRATEGII	92
SPIS TABEL I WYKRESÓW	96

WPROWADZENIE

Polityka społeczna oznacza racjonalną działalność państwa i innych podmiotów zmierzającą do kształtowania ogólnych warunków pracy i bytu ludności, pożądanych struktur społecznych i stosunków społeczno-kulturowych, służących efektywnemu i sprawiedliwemu zaspokojeniu potrzeb społeczeństwa. Na poziomie lokalnym jednym z podstawowych narzędzi służących jej realizacji jest strategia rozwiązywania problemów społecznych.

Strategia rozwiązywania problemów społecznych to dokument przedstawiający koncepcję działań zmierzających do racjonalizacji lokalnej polityki społecznej, szczególnie w aspekcie rozpoznawania zagrożeń społecznych, ich profilaktyki i minimalizowania negatywnych skutków występujących problemów społecznych. Strategia stanowi podstawę do realizacji stosunkowo trwałych wzorów interwencji społecznych w obliczu zagrożeń dla prawidłowego funkcjonowania lokalnej społeczności.

Niniejsza strategia została opracowana w Miejsko-Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Koźminie Wielkopolskim. Powstała w procesie partycypacyjnym z uwzględnieniem interesów różnych grup społecznych i przy szerokich konsultacjach społecznych. W pracach nad dokumentem uczestniczyli przedstawiciele samorządu lokalnego, w tym sektora pomocy społecznej, oświaty, kultury, sportu i rekreacji, rynku pracy, ochrony zdrowia, a także policji, organizacji pozarządowych, kościoła oraz mieszkańcy gminy.

Strategia została przygotowana na lata 2021-2027. Ma umocowanie w dokumentach strategicznych z zakresu polityki społecznej przygotowanych na poziomie globalnym, europejskim, ogólnopolskim i samorządowym skąd, stosownie do potrzeb mieszkańców, przenosi priorytetowe cele i kierunki działań na poziom lokalny. Dokument umożliwia ubieganie się o środki zewnętrzne, m.in. z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej, i stanowi materiał wyjściowy do opracowania szczegółowych programów i projektów pomocy społecznej.

Strategia składa się z pięciu części. W pierwszej z nich zostały przedstawione podstawy prawne tworzenia dokumentu oraz jego uwarunkowania strategiczne i programowe.

Druga część strategii obejmuje podstawowe informacje na temat gminy oraz diagnozę sytuacji społecznej w gminie, która została przygotowana w oparciu

o dane pozyskane z instytucji i organizacji działających w gminie bądź obejmujących zasięgiem działania jej mieszkańców, identyfikację mocnych i słabych stron oraz szans i zagrożeń lokalnego systemu polityki społecznej (analiza SWOT), a także analizę ankiet skierowanych do mieszkańców gminy, w tym przedstawicieli samorządu lokalnego. Diagnoza została przeprowadzona w następujących obszarach: *Transport i komunikacja; Sytuacja demograficzna i Problem starzenia się, Zasoby mieszkaniowe; Gospodarka i sytuacja na rynku pracy; Edukacja i wychowanie; Kultura, sport i rekreacja; Zdrowie i problem niepełnosprawności; Uzależnienia i przemoc w rodzinie; Problem bezdomności; Bezpieczeństwo publiczne; Pomoc społeczna i wsparcie rodziny oraz Aktywność obywatelska.*

W trzeciej części strategii, na podstawie wniosków płynących z przeprowadzonej diagnozy oraz przy uwzględnieniu kompetencji samorządu gminnego, zostały sformułowane: misja, cele strategiczne i operacyjne oraz kierunki działań niezbędnych do podjęcia w okresie programowania dokumentu. Zostali również wskazani realizatorzy strategii, przedstawione źródła finansowania dokumentu i czas realizacji wyznaczonych w nim kierunków działań, ramy finansowe strategii oraz prognoza zmian.

W czwartej części dokumentu wskazane są programy oraz przedstawiona jest informacja na temat projektów mogących służyć realizacji strategii.

Piąta część strategii zawiera informacje na temat sposobu realizacji dokumentu oraz prowadzenia jego monitoringu i ewaluacji przy wykorzystaniu przygotowanego zestawu wskaźników monitoringowych.

Przy istniejącym obecnie ogromnym zapotrzebowaniu na myślenie i działanie strategiczne należy pamiętać, że sam fakt przygotowania strategii to dopiero część teoretyczna procesu, którą należy uzupełnić praktyką i działaniem, czyli wdrożeniem dokumentu. Tutaj, odpowiedzialność spada na lokalnych polityków, działaczy, przedstawicieli różnych instytucji, zarówno administracji samorządowej, jak i organizacji pozarządowych. I tylko ich skoordynowana współpraca, wola i determinacja w przeznaczaniu i pozyskiwaniu środków finansowych przełoży się na skuteczność realizacji strategii.

I. UWARUNKOWANIA TWORZENIA STRATEGII

1. PODSTAWY PRAWNE

Obowiązek opracowania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Koźmin Wielkopolski na lata 2021-2027 wynika z art. 17 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, który w ramach zadań własnych gminy przewiduje „opracowanie i realizację gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka”.

Do aktów prawnych regulujących treść strategii oraz wpływających na jej realizację należą również m.in.:

- ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym,
- ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi,
- ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej,
- ustawa z 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych,
- ustawa z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów,
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie,
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii,
- ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy,
- ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym,
- ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych,
- ustawa z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci,
- ustawa z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych,
- ustawa z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych,
- ustawa z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej,
- ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego,

- ustawa z dnia 8 grudnia 2006 r. o finansowym wsparciu tworzenia lokali socjalnych, mieszkań chronionych, noclegowni i domów dla bezdomnych,
- ustawa z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego,
- ustawa z dnia 21 czerwca 2001 r. o dodatkach mieszkaniowych,
- ustawa z dnia 5 grudnia 2014 r. o Karcie Dużej Rodziny,
- ustawa z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”,
- ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie,
- ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty,
- ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe.

2. UWARUNKOWANIA STRATEGICZNE I PROGRAMOWE

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Koźmin Wielkopolski na lata 2021-2027 pozostaje w zgodności z dokumentami strategicznymi i programowymi, które opracowano na szczeblu globalnym, europejskim, krajowym i samorządowym. Należą do nich:

- Przekształcamy nasz świat: Agenda na rzecz zrównoważonego rozwoju 2030,
- Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju,
- Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju – Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności,
- Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030,
- Założenia do Umowy Partnerstwa na lata 2021-2027,
- Strategia Polityki Społecznej dla Wielkopolski do 2030 roku,
- Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Krotoszyńskim – w opracowaniu,
- Strategia Rozwoju Gminy Koźmin Wielkopolski – w opracowaniu.

Przekształcamy nasz świat: Agenda 2030 na rzecz zrównoważonego rozwoju jest przyjętym przez Organizację Narodów Zjednoczonych programem działań, definiującym model zrównoważonego rozwoju na poziomie globalnym. Zgodnie z Agendą 2030 współczesny wysiłek modernizacyjny powinien koncentrować się na wyeliminowaniu ubóstwa we wszystkich jego przejawach przy równoczesnej realizacji szeregu celów gospodarczych, społecznych i środowiskowych.

Dokument obejmuje 17 celów zrównoważonego rozwoju oraz powiązanych z nimi 169 zadań. Cele te są następujące: 1. wyeliminować ubóstwo we wszystkich jego formach na całym świecie, 2. Wyeliminować głód, osiągnąć bezpieczeństwo żywnościowe i lepsze odżywianie oraz promować zrównoważone rolnictwo, 3. Zapewnić wszystkim ludziom w każdym wieku zdrowe życie oraz promować dobrobyt, 4. Zapewnić wszystkim edukację wysokiej jakości oraz promować uczenie się przez całe życie, 5. Osiągnąć równość płci oraz wzmocnić pozycję kobiet i dziewcząt, 6. Zapewnić wszystkim ludziom dostęp do wody i warunków sanitarnych poprzez zrównoważoną gospodarkę zasobami wodnymi, 7. Zapewnić wszystkim dostęp do stabilnej, zrównoważonej i nowoczesnej energii po przystępnej cenie, 8. Promować stabilny, zrównoważony i inkluzywny wzrost gospodarczy, pełne i produktywne zatrudnienie oraz godną pracę dla wszystkich ludzi, 9. Budować stabilną infrastrukturę, promować zrównoważone uprzemysłowienie oraz wspierać innowacyjność, 10. Zmniejszyć nierówności w krajach i między krajami, 11. Uczynić miasta i osiedla ludzkie bezpiecznymi, stabilnymi, zrównoważonymi oraz sprzyjającymi włączeniu społecznemu, 12. Zapewnić wzorce zrównoważonej konsumpcji i produkcji, 13. Podjąć pilne działania w celu przeciwdziałania zmianom klimatu i ich skutkom, 14. Chronić oceany, morza i zasoby morskie oraz wykorzystywać je w sposób zrównoważony, 15. Chronić, przywrócić oraz promować zrównoważone użytkowanie ekosystemów lądowych, zrównoważone gospodarowanie lasami, zwalczać pustynnienie, powstrzymać i odwracać proces degradacji gleby oraz powstrzymać utratę różnorodności biologicznej, 16. Promować pokojowe i inkluzywne społeczeństwa, zapewnić wszystkim ludziom dostęp do wymiaru sprawiedliwości oraz budować na wszystkich szczeblach skuteczne i odpowiedzialne instytucje, sprzyjające włączeniu społecznemu, 17. Wzmocnić środki wdrażania i ożywić globalne partnerstwo na rzecz zrównoważonego rozwoju.

Polska perspektywa działań na rzecz Agendy 2030 została sformułowana w **Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju**, która stanowi instrument elastycznego zarządzania głównymi procesami rozwojowymi kraju, wskazując cele i niezbędne działania, instrumenty realizacyjne i kluczowe projekty zapewniające jej wdrożenie. Dokument ustala także system koordynacji, wyznaczając role poszczególnym podmiotom publicznym oraz sposoby współpracy ze światem biznesu, nauki i społeczeństwem.

Strategia przedstawia nowy model rozwoju, tj. rozwój odpowiedzialny, czyli taki, który budując siłę konkurencyjną z wykorzystaniem nowych czynników wzrostu, zapewnia udział i korzyści wszystkim grupom społecznym zamieszkującym różne miejsca naszego kraju. Jednocześnie w nowym modelu potrzeby obecnego pokolenia będą realizowane bez umniejszania szans przyszłych pokoleń.

Głównym celem wszystkich działań i przedsięwzięć przewidzianych w dokumencie jest tworzenie warunków dla wzrostu dochodów mieszkańców Polski przy jednoczesnym wzroście spójności w wymiarze społecznym, ekonomicznym, środowiskowym i terytorialnym. Oczekiwanym efektem realizacji strategii będzie zwiększenie zamożności Polaków oraz zmniejszenie liczby osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym.

Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju – Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności jest dokumentem określającym główne trendy, wyzwania i scenariusze rozwoju społeczno-gospodarczego kraju oraz kierunki przestrzennego zagospodarowania kraju, z uwzględnieniem zasady zrównoważonego rozwoju, obejmującym okres co najmniej 15 lat.

Celem głównym dokumentu Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju – Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności jest poprawa jakości życia Polaków. Osiągnięcie tego celu uzależniono od podjęcia działań w trzech obszarach strategicznych: konkurencyjności i innowacyjności (modernizacji), równoważenia potencjału rozwojowego regionów Polski (dyfuzji) oraz efektywności i sprawności państwa. W każdym z tych obszarów strategicznych zostały określone strategiczne cele rozwojowe, które uzupełniono sprecyzowanymi kierunkami interwencji.

Do celów rozwojowych zaliczono następujące cele: 1. Wspieranie prorozwojowej alokacji zasobów w gospodarce, stworzenie warunków dla wzrostu oszczędności oraz podaży pracy i innowacji, 2. Zmniejszenie długu publicznego

i kontrola deficytu w cyklu koniunkturalnym, 3. Poprawa dostępności i jakości edukacji na wszystkich etapach oraz podniesienie konkurencyjności nauki, 4. Wzrost wydajności i konkurencyjności gospodarki, 5. Stworzenie Polski Cyfrowej, 6. Rozwój kapitału ludzkiego poprzez wzrost zatrudnienia i stworzenie „workfare state”, 7. Zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego oraz ochrona i poprawa stanu środowiska, 8. Wzmocnienie mechanizmów terytorialnego równoważenia rozwoju dla rozwijania i pełnego wykorzystania potencjałów regionalnych, 9. Zwiększenie dostępności terytorialnej Polski poprzez utworzenie zrównoważonego, spójnego i przyjaznego użytkownikom systemu transportowego, 10. Stworzenie sprawnego państwa jako modelu działania administracji publicznej, 11. Wzrost społecznego kapitału rozwoju.

Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030 jest podstawowym dokumentem strategicznym polityki regionalnej państwa w perspektywie do 2030 roku, w którym odzwierciedlenie znajdują określone w filarze „rozwój społecznie i terytorialnie zrównoważony” postanowienia Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju.

Strategia jest punktem odniesienia dla Umowy Partnerstwa na lata 2021-2027, będąc zbiorem wspólnych wartości, zasad współpracy rządu i samorządów oraz partnerów społeczno-gospodarczych na rzecz rozwoju kraju i województw. Dokument określa systemowe ramy prowadzenia polityki regionalnej, zarówno przez rząd wobec regionów, jak i wewnątrzregionalne. Kładzie nacisk na zrównoważony rozwój całego kraju, czyli zmniejszanie dysproporcji w poziomie rozwoju społeczno-gospodarczego różnych obszarów, głównie miejskich i wiejskich. W strategii przewidziano skuteczniejszą identyfikację potrzeb rozwojowych wszystkich obszarów kraju, a także efektywniejsze rozpoznanie zasobów jakimi dysponują, wskazanie wyzwań i barier rozwojowych. Takie podejście ma się przełożyć na lepsze dopasowanie narzędzi interwencji (np. programów) do możliwości i potencjałów rozwojowych poszczególnych obszarów kraju.

Jednym z celów dokumentu jest zapewnienie większej spójności rozwojowej Polski przez wsparcie obszarów słabszych gospodarczo; wskazano w nim obszary strategicznej interwencji, które otrzymają szczególne wsparcie (tj. obszary zagrożone trwałą marginalizacją, miasta średnie tracące funkcje społeczno-gospodarcze, Śląsk i tereny Polski wschodniej).

Strategia wspiera konkurencyjność regionów i zakłada kontynuację działań zmierzających do podniesienia jakości kapitału ludzkiego i społecznego oraz rozwoju przedsiębiorczości i innowacyjności. Istotny nacisk położono w niej również na rozwijanie kompetencji administracji publicznej w zakresie prowadzenia skutecznej polityki rozwoju, w szczególności na terenach o niskim potencjale rozwojowym, a zwłaszcza wspierania powiązań pomiędzy lokalnym i regionalnym sektorem publicznym a światem biznesu i nauki. W tym kontekście zakładając zwiększenie roli i odpowiedzialności samorządów lokalnych jako podmiotów decydujących o polityce rozwoju w skali lokalnej, stworzono w dokumencie warunki do większego angażowania się samorządów gminnych i powiatowych w realizację wspólnych projektów i we współpracę ponad granicami administracyjnymi.

Założenia do Umowy Partnerstwa na lata 2021-2027 są elementem prac nad Umową Partnerstwa oraz krajowych i regionalnych programów operacyjnych dla interwencji finansowanych przez Europejskie Fundusze Inwestycyjne i Strukturalne w latach 2021-2027.

Dokument zawiera m.in. wyzwania i cele rozwojowe kraju, w tym diagnozę sytuacji społeczno-gospodarczej Polski, cele rozwojowe kraju w perspektywie do roku 2030, opis podejścia terytorialnego oraz matrycę potrzeb na lata 2021-2027 oraz uzasadnienie wyboru realizacji 5 celów Polityki Spójności na lata 2021-2027: 1. Bardziej inteligentna Europa, 2. Bardziej przyjazna dla środowiska niskomisyjna Europa, 3. Lepiej połączona Europa, 4. Europa o silniejszym wymiarze społecznym, 5. Europa bliżej obywateli). Dokument obejmuje również opis warunków podstawowych, których spełnienie determinuje możliwość uruchomienia środków w poszczególnych celach polityki w kolejnej perspektywie, opis mechanizmów koordynacji i komplementarności polityki spójności z innymi politykami Unii Europejskiej, tj. Wspólną Polityką Rolną i Wspólną Polityką Rybołówstwa oraz instrumentami finansowanymi z Unii Europejskiej, tj. programami zarządzanymi centralnie przez Komisję Europejską, zarys finansowania programów operacyjnych w ramach Umowy Partnerstwa na lata 2021-2027, katalog programów operacyjnych w Polsce w latach 2021-2027 oraz opis systemu instytucjonalnego służącego realizacji Umowy Partnerstwa.

W latach 2021-2027 w ramach Polityki Spójności możliwe będzie finansowanie przedsięwzięć ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju

Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego + i Funduszu Spójności. Proponowane **programy operacyjne** obejmują: program operacyjny w zakresie infrastruktury transportu, energetyki i środowiska, zdrowia, kultury, nauki i edukacji oraz spraw społecznych, program(-y) operacyjny(-ne) w zakresie badań, rozwoju oraz innowacyjności oraz rozwoju cyfrowego, program operacyjny w zakresie rozwoju kapitału ludzkiego, program operacyjny w zakresie województw wschodniej Polski, program operacyjny w zakresie wspierania regionów z deficytem/obszarów słabszych gospodarczo, program operacyjny Pomoc Techniczna oraz 16 regionalnych programów operacyjnych.

W okresie programowania 2021-2027 zaproponowano również nowe rozwiązanie w postaci Funduszu Sprawiedliwej Transformacji, którego zadaniem ma być wspieranie działań na rzecz ograniczenia negatywnych skutków społecznych, gospodarczych i środowiskowych związanych z odejściem od węgla i zaadoptowanie się do nowych warunków.

Strategia Polityki Społecznej dla Wielkopolski do 2030 roku jest dokumentem, który stanowi podstawę polityki społecznej województwa. Na podstawie diagnozy społecznej, sformułowano misję i cele polityki strategiczne i strategiczne kierunki działania regionu.

Strategiczne kierunki działania w odniesieniu do kluczowych obszarów polityki społecznej (Usługi społeczne, Infrastruktura społeczna, Aktywność społeczna i obywatelska, Włączenie społeczne, Koordynacja polityki społecznej) przewidują: rozwój i podniesienie jakości usług społecznych świadczonych na terenie regionu, wspieranie programów i działań mających na celu dostosowanie usług społecznych do potrzeb ich odbiorców (w tym o cechach innowacji i eksperymentu), wyrównywanie różnic w rozwoju usług społecznych w regionie, promowanie i wspieranie współpracy sektorowej i międzysektorowej na rzecz rozwoju usług, koordynację działań publicznych i niepublicznych na rzecz rozwoju usług społecznych, zwiększanie zaangażowania mieszkańców regionu w wypracowywaniu dedykowanych dla nich rozwiązań (empowerment), wyrównywanie różnic w dostępie do infrastruktury społecznej w regionie, dostosowanie infrastruktury społecznej do potrzeb jej odbiorców, wspieranie budowy infrastruktury społecznej w regionie, wspieranie procesu deinstytucjonalizacji (przechodzenia do wspierania w mniejszych placówkach, mieszkaniach chronionych, mieszkaniach wspieranych), wspieranie aktywności

lokalnej mieszkańców (w tym grup formalnych, nieformalnych, liderów lokalnych), wspieranie jednostek samorządu terytorialnego w partycypacyjnej realizacji zadań publicznych, wspieranie organizacji pozarządowych i podmiotów ekonomii społecznej w przygotowaniu do roli realizatora zadań publicznych, zwiększanie roli pracy socjalnej w rozwiązywaniu problemów społecznych, wspieranie i tworzenie programów i inicjatyw przeciwdziałających wykluczeniu społecznemu i marginalizacji społecznej oraz przeciwdziałanie ubóstwu, zwiększanie wrażliwości społecznej na problemy społeczne i przeciwdziałanie stereotypowemu postrzeganiu grup marginalizowanych, poszerzanie i dostarczanie wiedzy na temat problemów społecznych i sposobów ich rozwiązywania oraz wzmocnienie koordynacji systemu polityki społecznej.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Krotoszyńskim – w opracowaniu,

Strategia Rozwoju Gminy Koźmin Wielkopolski – w opracowaniu.

II. DIAGNOZA SYTUACJI SPOŁECZNEJ W GMINIE

1. DANE PODSTAWOWE O GMINIE

Gmina Koźmin Wielkopolski jest gminą miejsko-wiejską, położoną w województwie wielkopolskim, w powiecie krotoszyńskim. W obrębie powiatu krotoszyńskiego graniczy z gminami Krotoszyn i Rozdrażew, a dalej z gminami Borek Wielkopolski i Pogorzela (w powiecie gostyńskim), Dobrzyca (w powiecie pleszewskim) oraz Jarocin i Jaraczewo (w powiecie jarocińskim).

Gmina zajmuje powierzchnię 152,69 ha, co stanowi 21,38% powierzchni powiatu, a w jej skład wchodzi 28 sołectw: Borzęcice, Biały Dwór, Borzęciczki, Cegielnia, Czarny Sad, Dębogóra, Gałązki, Gościejew, Góreczki, Józefów, Kaniew, Lipowiec, Mokronos, Nowa Obra, Orla, Pogorzałki Wielkie, Sapieżyn, Serafinów, Skałów, Staniew, Stara Obra, Suśnia, Szymanów, Tatary, Walerianów, Wałków, Wrotków, Wyrębin i 11 miejscowości niesołeckich. Siedziba władz gminy znajduje się w Koźminie Wielkopolskim.

Obszar gminy położony jest w zachodniej części Wysoczyzny Kaliskiej, nad Orlą. Większość powierzchni gminy jest płaska i stosunkowo jednorodna pod względem rzeźby terenu o przeciętnej wysokości 130-140 m n.p.m. W krajobrazie gminy dominują pola uprawne, największy kompleks leśny znajduje się w północnej części gminy.

Historię gminy dokumentują zachowane zabytki, świadczące o jej długiej historii i kulturze. Do najciekawszych zabytków w gminie zaliczyć można zamek z pierwszej połowy XIV wieku, (obiekt Muzeum Ziemi Koźmińskiej), kościół parafialny Najświętszej Marii Panny i świętego Wawrzyńca, wzniesiony w 1462 roku, przebudowany, kościół i klasztor pobernardyński Najświętszej Marii Panny i świętych Stanisława i Franciszka, wzniesione w latach 1648-1670, barokowe, rewaloryzowane, kościół cmentarny Trójcy Świętej, drewniany, wzniesiony w 1570 roku, odnowiony, a także m.in. wiatrak – koźlak i klasycystyczne kamieniczki mieszczkańskie.

2. TRANSPORT I KOMUNIKACJA

W gminie Koźmin Wielkopolski krzyżują się drogi – krajowa (nr 15) i wojewódzka (nr 438). Sieć komunikacyjną gminy uzupełniają drogi powiatowe oraz gminne. Przez gminę przebiega także linia kolejowa nr 281 relacji Oleśnica – Gniezno ze stacją kolejową w Koźminie Wielkopolskim. Usługi komunikacji publicznej w gminie realizuje Miejski Zakład Komunikacji w Krotoszynie Sp. z o.o.

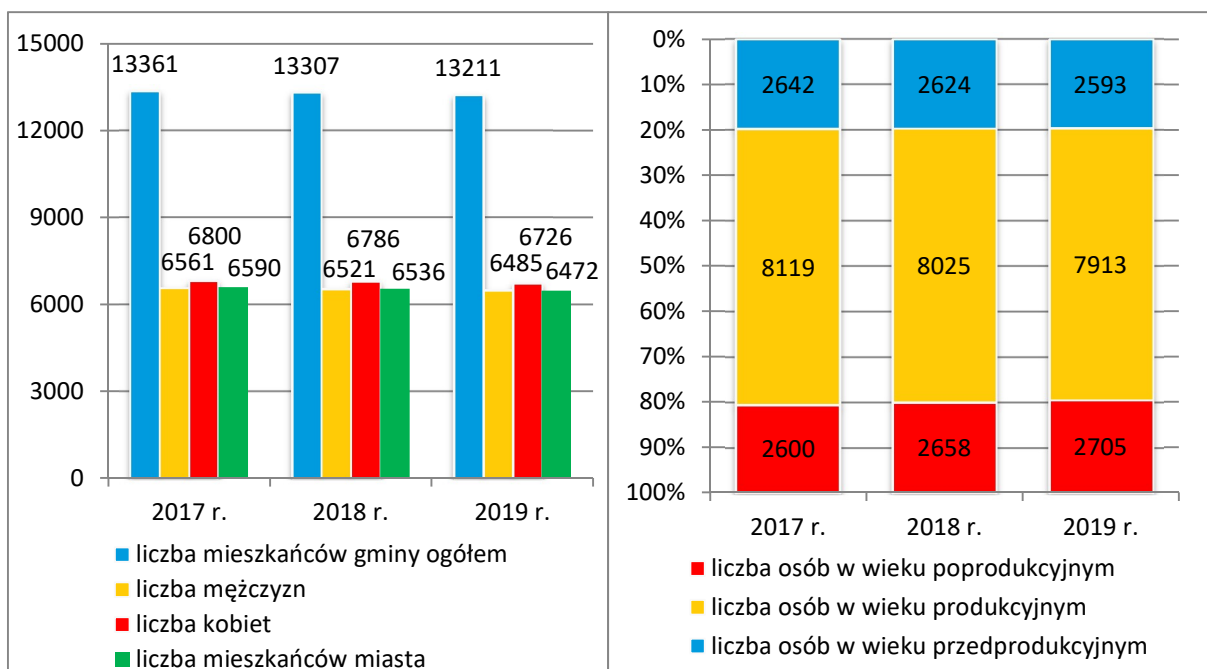
Koźmin Wielkopolski położony jest w odległości ok. 15 km od Krotoszyna, 40 km od Ostrowa Wielkopolskiego; od Kalisza dzieli go 50 km, a od stolicy województwa Poznania – ok. 90 km.

3. SYTUACJA DEMOGRAFICZNA I PROBLEM STARZENIA SIĘ

Według danych Głównego Urzędu Statystycznego, w latach 2017-2019 liczba ludności gminy stale zmniejszała się (z 13.361 w 2017 r. do 13.211 w 2019 r.). Na koniec kolejnych lat większość wśród mieszkańców stanowiły kobiety.

W analizowanym okresie systematycznie malała liczba dzieci i młodzieży oraz osób w wieku produkcyjnym, rosła natomiast liczba osób starszych. Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawiają poniższe wykresy.

Wykresy 1-2. Ludność gminy oraz jej struktura wiekowa w latach 2017-2019

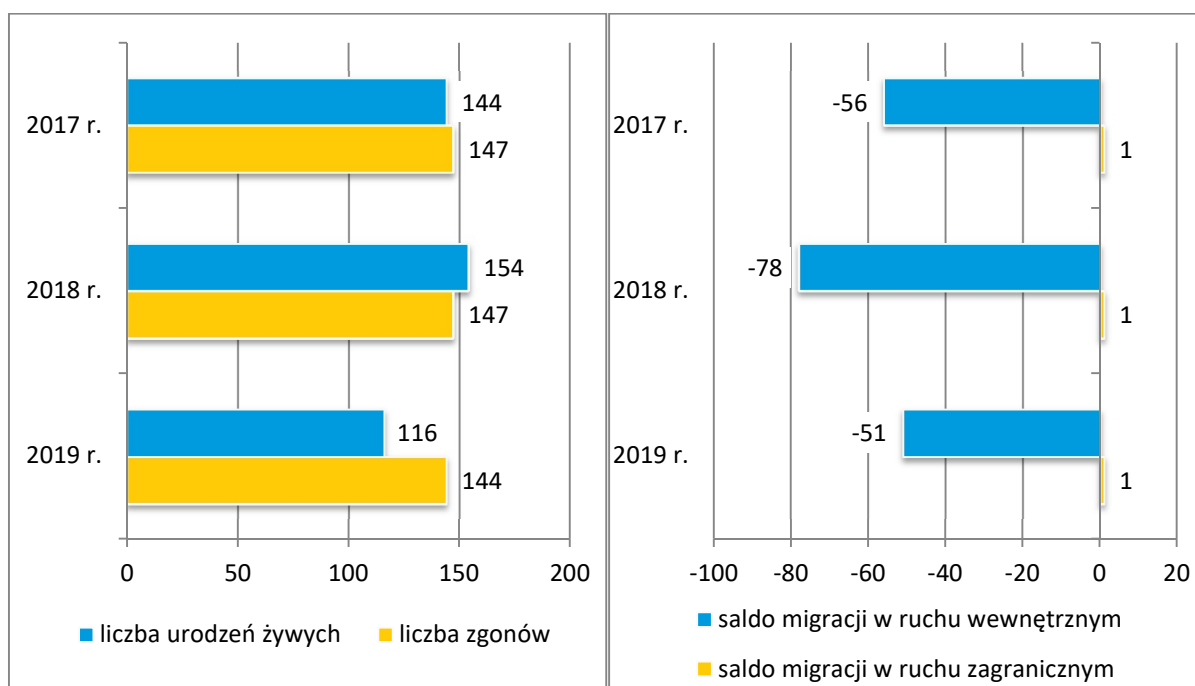

Źródło danych: Główny Urząd Statystyczny.

Według danych Głównego Urzędu Statystycznego, w latach 2017 i 2019 roku przyrost naturalny w gminie był ujemny (odpowiednio -3 i -28), a w 2018 roku dodatni (+7). W analizowanym okresie ujemne było natomiast saldo migracji, odbywającej się głównie w ruchu wewnętrznym (-56 w 2017 r., -78 w 2018 r., -51 w 2019 r.).

Dane szczegółowe na temat ruchu naturalnego i salda migracji mieszkańców gminy przedstawiają poniższe wykresy.

Wykresy 3-4. Ruch naturalny i saldo migracji ludności gminy w latach 2017-2019

Źródło danych: Główny Urząd Statystyczny.

Analizując sytuację demograficzną w gminie, należy zwrócić uwagę na systematycznie rosnący udział osób starszych w populacji gminy. W analizowanym okresie współczynnik obciążenia demograficznego osobami starszymi zwiększał się z roku na rok (24,1 w 2017 r., 24,8 w 2018 r. i 25,6 w 2019 r.), podobnie jak odsetek osób w wieku 65+ wśród ogółu mieszkańców gminy (16,3 w 2017 r., 16,6 w 2018 r., 17 w 2019 r.) Na tej podstawie przypuszczać należy, że w niedługim czasie gmina zmagać się będzie z postępującym procesem starzenia się społeczności lokalnej.

Mający obecnie miejsce dynamiczny proces starzenia się społeczeństw postępuje wskutek nakładania się spadku liczby urodzeń przy jednoczesnym

wydłużaniu średniej długości życia. Według prognoz Głównego Urzędu Statystycznego do 2025 roku będzie wzrastał udział „młodszej” subpopulacji, tj. osób w wieku 65-79 lat, bowiem tę grupę będą sukcesywnie zasilali osoby urodzone w latach 1949-1965, a jednocześnie będzie ubywało osób w wieku 80 lat i więcej urodzonych w latach 1934-1945. Po 2025 roku znacząco wzrośnie odsetek osiemdziesięciolatków i osób starszych z uwagi na fakt, że ten wiek – w kolejnych latach – osiągną osoby urodzone w czasie powojennego boomu urodzeń. Szacuje się, że w 2040 roku osoby w zaawansowanej starości (ponad osiemdziesięcioletnie) będą stanowiły aż 36% zbiorowości osób starszych.

Systematyczne postępowanie zjawiska starzenia się wymaga podjęcia z wyprzedzeniem, działań zmierzających do stworzenia nowoczesnego systemu polityki społecznej ukierunkowanej na zaspokajanie specyficznych potrzeb osób starszych. Starzenie się i starość jawią się jednym z kluczowych problemów społecznych, zarówno w aspekcie ekonomicznym i medycznym, jak i etycznym.

Problem starzenia się lokalnej społeczności staje się nowym wyzwaniem dla pomocy społecznej. Należy przy tym pamiętać, że w najbliższej perspektywie 2020-2025 będziemy mieć do czynienia z 2. grupami seniorów – młodszą (do 79 lat) i starszą (80 lat i więcej). Istnieje więc potrzeba podjęcia działań adresowanych do obu grup – prewencyjnych, zapobiegających chorobom i niedołęstwu, umożliwiających podnoszenie jakości życia i wykorzystanie potencjału młodszych oraz opiekuńczych wobec starszych.

W gminie Koźmin Wielkopolski do najistotniejszych problemów dotyczących seniorów zalicza się: niski standard życia, utrudniony dostęp do świadczeń zdrowotnych, w tym do specjalistycznej opieki zdrowotnej oraz samotność.

Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Koźminie Wielkopolskim wspiera seniorów poprzez m.in. kierowanie do domów pomocy społecznej, usługi opiekuńcze, pomoc finansową, a także pomoc w postaci posiłków i ułatwienie dostępu do placówek wsparcia.

Od 2019 roku w gminie Koźmin Wielkopolski realizowany jest Projekt „Aktywny senior”, mający na celu poprawę dostępności usług opiekuńczych, zwiększenie kompetencji życiowych i społecznych seniorów, a także wzrost motywacji do podejmowania aktywności. W ramach projektu zakupiono m.in. schodolaz, sprzęt do rehabilitacji, kijki nornic walking, laptopa i przystąpiono do prowadzenia zajęć rehabilitacyjnych, edukacyjnych; organizowane są wyjazdy na

basen i wyjścia do teatru. Ośrodek prowadzi także Klub Seniora, do którego w 2019 roku uczęszczało ok. 60 starszych osób.

Seniorzy z gminy mają możliwość udziału w licznych przedsięwzięciach kulturalnych i sportowo-rekreacyjnych, m.in. w organizowanych przez gminę imprezach okolicznościowych i integracyjnych dla mieszkańców.

Na terenie gminy działają także inne podmioty świadczące i mogące, w razie potrzeby, świadczyć wsparcie seniorom. Są to m.in.: Polski Związek Emerytów Rencistów i Inwalidów w Koźminie Wielkopolskim, Spółdzielnia Socjalna „Vivo” oraz Stowarzyszenie Koło Gospodyń Wiejskich Wsi Borzęciczki, Stowarzyszenie Koło Gospodyń Wiejskich Stara Obra i Koło Gospodyń Wiejskich Lipowiec.

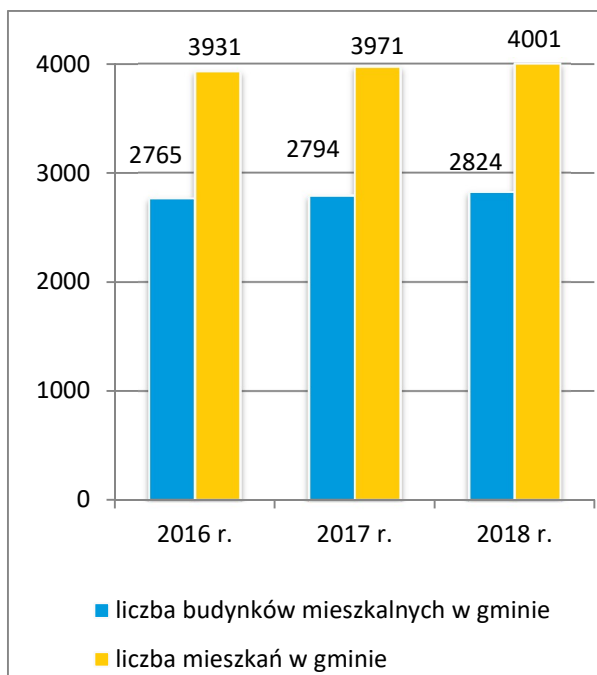
4. ZASOBY MIESZKANIOWE

Sytuacja demograficzna w gminie jest jednym z uwarunkowań lokalnej polityki mieszkaniowej. Według danych Głównego Urzędu Statystycznego, w latach 2017-2019 liczba mieszkań w gminie zwiększała się z roku na rok (z 3.931 w 2017 r. do 4.001 w 2019 r.). Z kolei z danych Urzędu Miejskiego w Koźminie Wielkopolskim wynika, że w latach 2017-2019 liczba mieszkań komunalnych pozostających w zasobach gminy utrzymywała się na zbliżonym poziomie (122 w 2017 r. i po 120 w latach 2018-2019). Wśród nich było wydzielonych 15 mieszkań socjalnych.

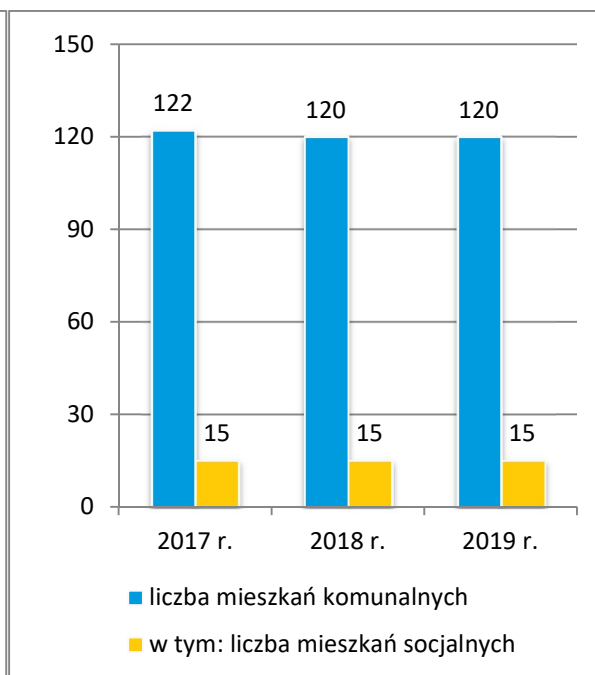
W 2019 roku liczba wniosków od osób oczekujących na mieszkanie komunalne z zasobów gminy była mniejsza niż w latach 2017-2018 (89 w 2017 r., 85 w 2018 r., 36 w 2019 r.). Z kolei liczba osób oczekujących na przydział lokalu socjalnego była na zbliżonym poziomie (23 w 2017 r., 22 w 2018 r., 21 w 2019 r.). Należy dodać, że w analizowanym okresie w gminie wydano 1 wyrok eksmisyjny bez wskazania lokalu socjalnego (w 2018 r.).

Dane szczegółowe na temat zasobów mieszkaniowych w gminie przedstawiają poniższe wykresy.

**Wykres 5. Mieszkania w gminie
w latach 2017-2019**

**Wykres 6. Mieszkania pozostające
w zasobach gminy w latach 2017-
2019**

Źródło danych: Główny Urząd Statystyczny oraz Urząd Miasta i Gminy w Koźminie Wielkopolskim.

Według danych Głównego Urzędu Statystycznego, na koniec 2018 roku większość mieszkań w gminie była wyposażona w instalacje techniczno-sanitarne w postaci wodociągu, łazienki i centralnego ogrzewania. Do sieci wodociągowej podłączonych było 97,5% mieszkań w mieście oraz 96% na obszarze wiejskim gminy, łazienkę posiadało 91,1% mieszkań w mieście oraz 88,8% na wsiach, a centralne ogrzewanie 78,8% mieszkań w mieście oraz 72,4% na wsiach. Na terenie miasta jest także sieć gazowa – korzystało z niej 42,8% mieszkańców.

Mieszkańcy gminy, którzy z uwagi na trudną sytuację materialną nie byli w stanie pokryć kosztów związanych z utrzymaniem mieszkania, otrzymywali, po spełnieniu określonych warunków, dodatki mieszkaniowe oraz dodatki energetyczne. Są to świadczenia pieniężne udzielane w ramach zadań własnych gminy. Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 1. Dodatki mieszkaniowe i energetyczne przyznane w gminie w latach 2017-2019

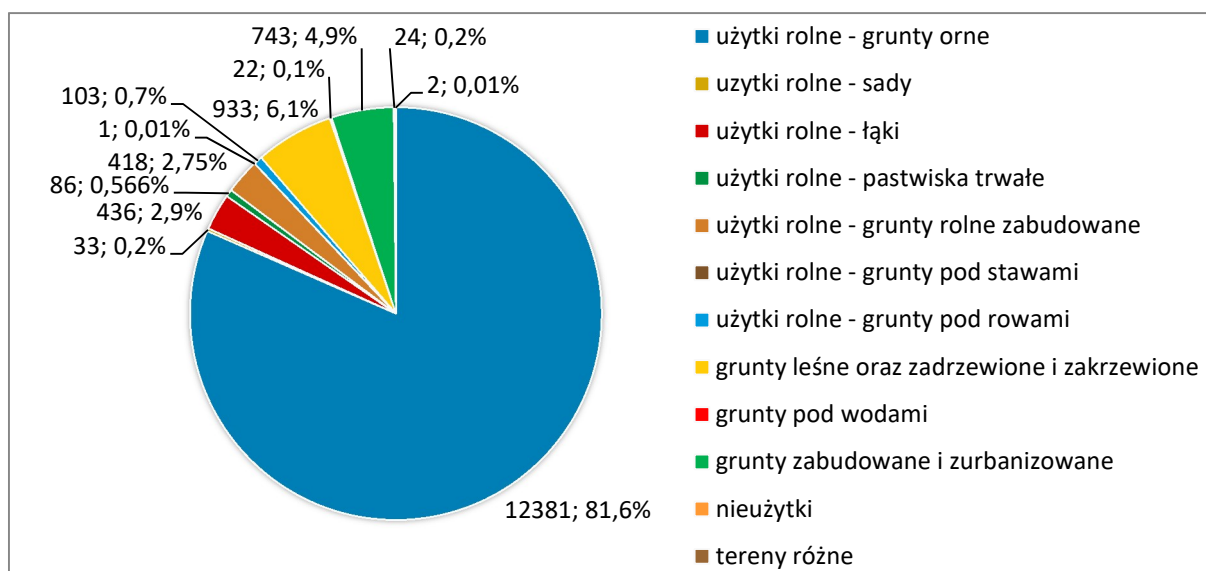
	2017 r.	2018 r.	2019 r.
liczba gospodarstw, którym przyznano dodatki mieszkaniowe	325	309	299
wartość przyznanych dodatków mieszkaniowych (w zł)	429.027	401.335	406.643
liczba gospodarstw, którym przyznano dodatki energetyczne	198	193	172
wartość przyznanych dodatków energetycznych (w zł)	18.844	18.688	16.541

Źródło danych: Urząd Miejski w Koźminie Wielkopolskim.

5. GOSPODARKA I SYTUACJA NA RYNKU PRACY

Gmina Koźmin Wielkopolski jest gminą o charakterze rolniczym, co wpływa zarówno z dobrych warunków glebowych, klimatycznych jak i tradycji rolniczych. W strukturze użytkowania gruntów dominują użytki rolne (88,3%), w tym grunty orne (81,6%) oraz łąki i pastwiska (3,5%). Grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione zajmują 6,1% obszaru gminy. Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawia poniższy wykres.

Wykres 7. Użytki rolne, lasy i grunty leśne, pozostałe grunty i nieużytki (w ha) w gminie

Źródło danych: Główny Urząd Statystyczny.

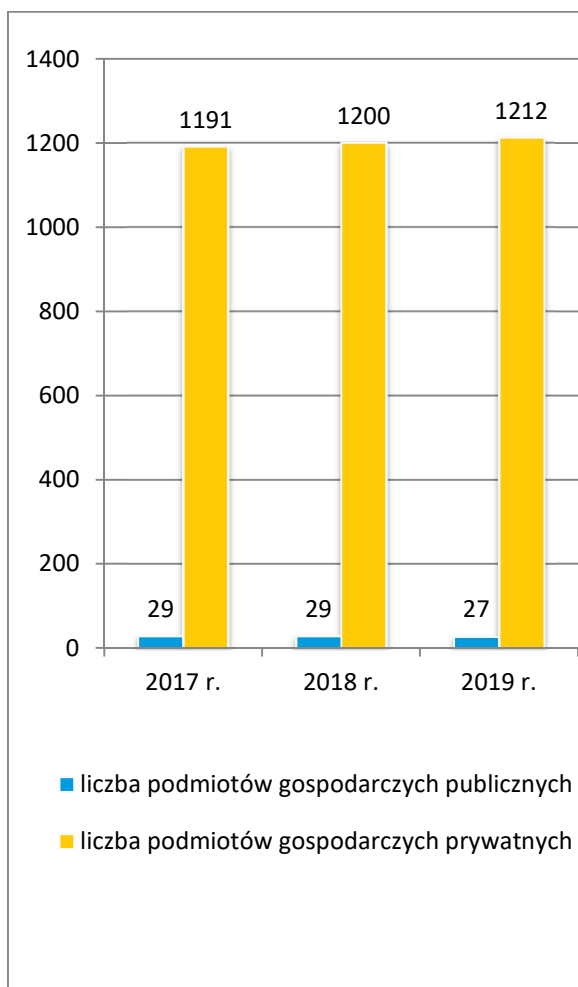
Z Raportu o stanie gminy wynika, że w 2019 roku na terenie gminy było 1.328 rodzinnych gospodarstw rolnych o łącznej powierzchni 11.394 ha oraz

grunty rolne o powierzchni 1.703 ha, pozostające w posiadaniu osób prawnych i jednostek organizacyjnych nie posiadających osobowości prawnej. Dobra jakość gleb umożliwia uprawę pszenicy, jęczmienia i kukurydzy, predestynuje także do produkcji zdrowej żywności. W gminie prowadzi się również produkcję bydła i trzody chlewnej.

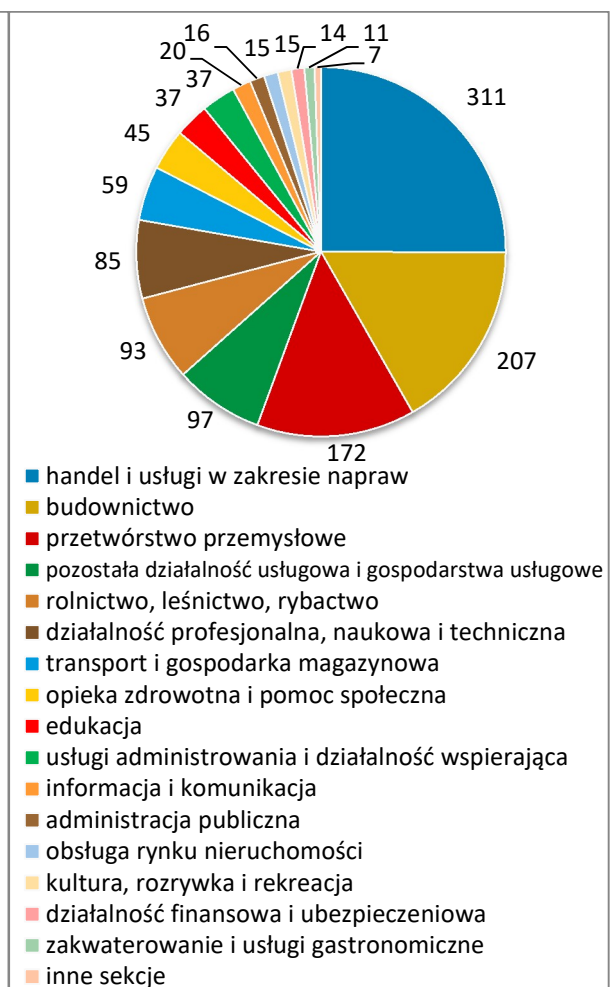
W latach 2017-2019 liczba podmiotów gospodarczych funkcjonujących w gminie zwiększała się z roku na rok (z 1.225 w 2017 r. do 1.245 w 2019 r.). Zdecydowana większość z nich znajdowała się w rękach prywatnych (1.191 w 2017 r., 1.200 w 2018 r., 1.212 w 2019 r.).

Dane szczegółowe na temat podmiotów gospodarczych funkcjonujących w gminie przedstawiają poniższe wykresy.

Wykres 8. Podmioty gospodarcze w gminie w latach 2017-2019

Wykres 9. Podmioty gospodarcze w gminie w poszczególnych sekcjach Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD) w 2019 roku

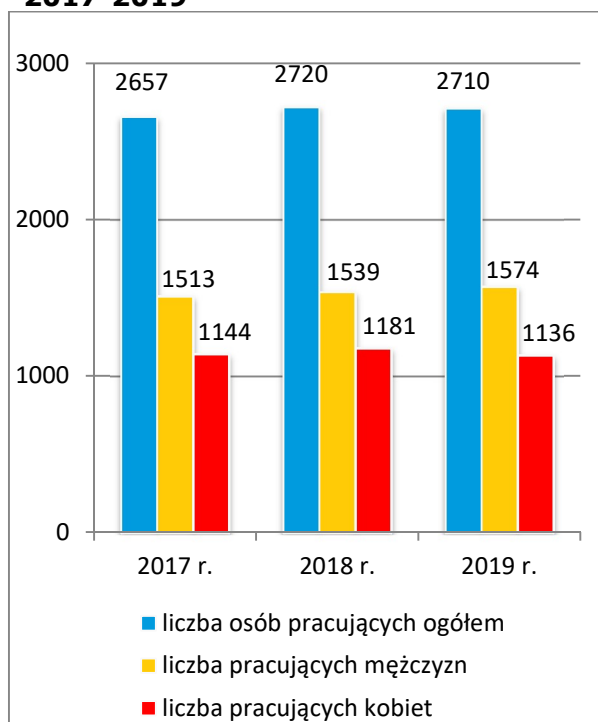
Źródło danych: Główny Urząd Statystyczny.

Sytuacja gospodarcza w gminie wpływa na kondycję lokalnego rynku pracy. Według danych Głównego Urzędu Statystycznego, w latach 2018-2019 liczba posiadających zatrudnienie mieszkańców gminy Koźmin Wielkopolski była wyższa niż w 2017 roku (2.657 w 2017 r., 2.720 w 2018 r., 2.710 w 2019 r.; liczba osób pracujących na 1.000 mieszkańców wyniosła odpowiednio 199, 204 i 205). Z kolei z danych Głównego Urzędu Statystycznego wynika, że w latach 2017-2019 liczba osób bezrobotnych w gminie systematycznie zmniejszała się (z 202 w 2017 r. do 147 w 2019 r.). Wśród osób pozostających bez pracy większość stanowiły kobiety (127 w 2017 r., 118 w 2018 r., 97 w 2019 r.).

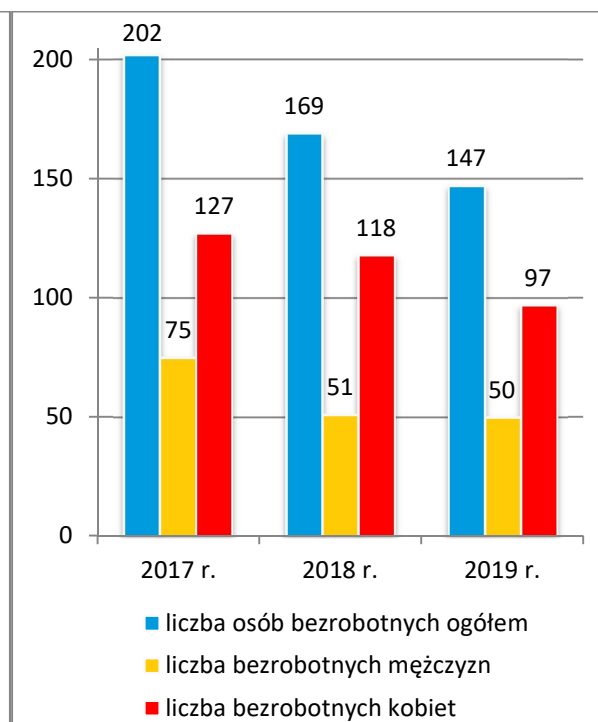
W latach 2017-2019 udział osób bezrobotnych w ogóle mieszkańców gminy będących w wieku produkcyjnym stale zmniejszał się (2,5% w 2017 r., 2,1% w 2018 r., 1,9% w 2019 r.).

Dane szczegółowe na temat pracujących i bezrobotnych mieszkańców gminy przedstawiają poniższe wykresy.

Wykres 10. Mieszkańcy gminy posiadający zatrudnienie w latach 2017-2019*

Wykres 11. Bezrobotni w gminie według płci w latach 2017-2019

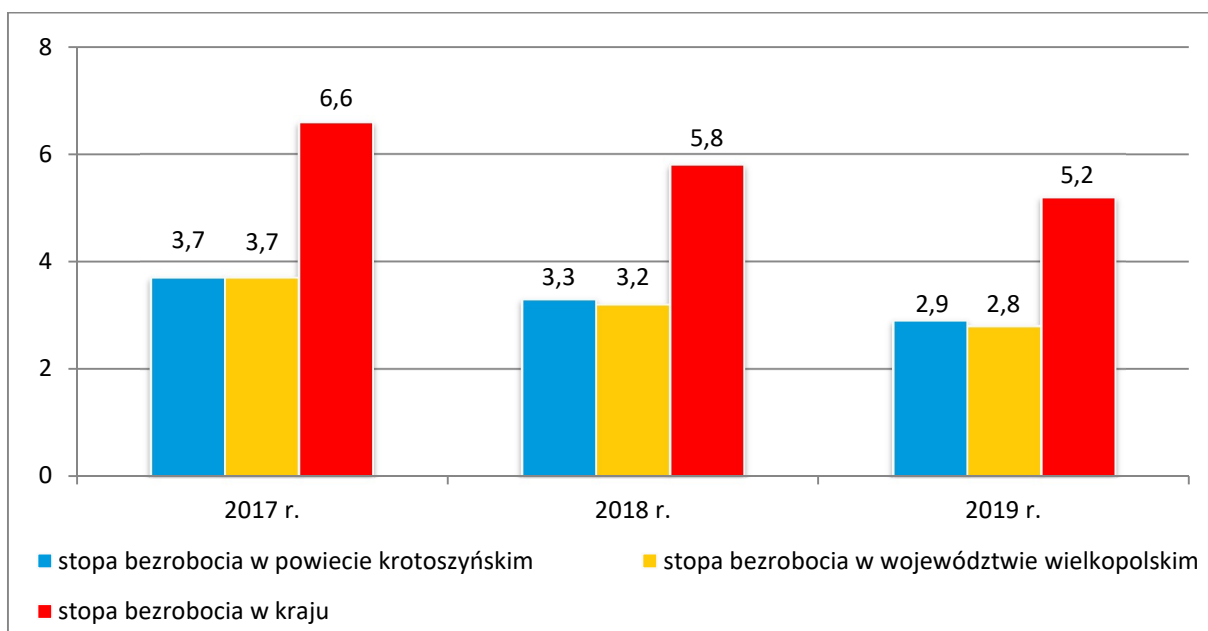

Źródło danych: Główny Urząd Statystyczny.

*bez pracujących w jednostkach budżetowych działających w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego, osób pracujących w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie, duchownych oraz pracujących w organizacjach, fundacjach i związkach, bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób.

W latach 2017-2019 stopa bezrobocia w powiecie krotoszyńskim była niższa niż w kraju. Jednocześnie w 2017 roku była ona taka sama jak w województwie wielkopolskim, a w latach 2018-2019 minimalnie wyższa. Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawia poniższy wykres.

Wykres 12. Stopa bezrobocia w powiecie krotoszyńskim, w województwie wielkopolskim i w kraju w latach 2017-2019 (w %)

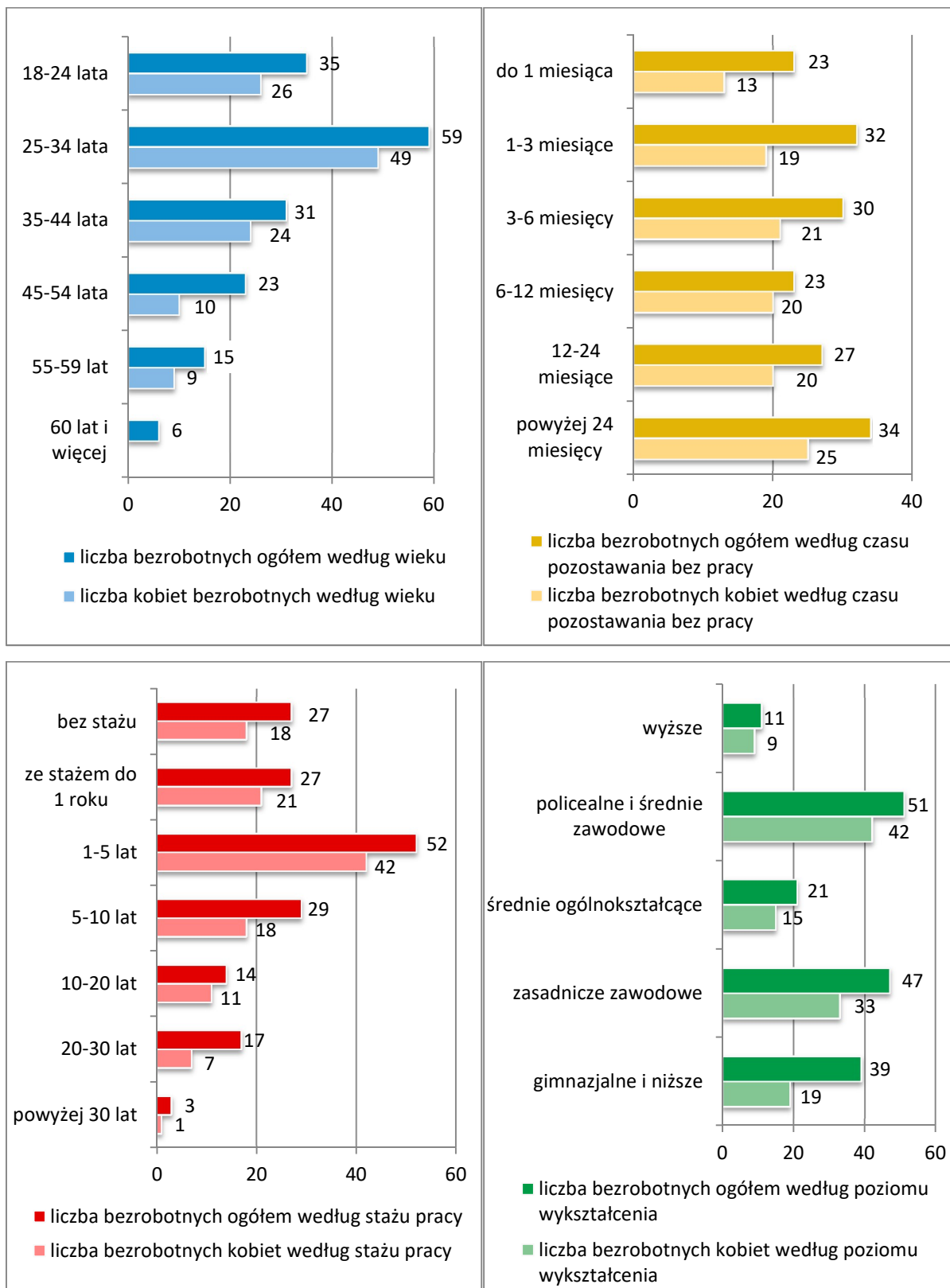

Źródło danych: Główny Urząd Statystyczny.

Na koniec 2019 roku wśród bezrobotnych w gminie największe grupy stanowiły osoby młode w wieku 25-34 lata (59 osób, w tym 49 kobiet), osoby pozostające bez zatrudnienia dłużej niż 12 miesięcy i więcej (łącznie 61 osób, w tym 45 kobiet), osoby ze stażem pracy od roku do 5 lat (52 osoby, w tym 42 kobiety), a także osoby z wykształceniem policealnym i średnim zawodowym (51 osób, w tym 42 kobiety) oraz zasadniczym zawodowym (47 osób, w tym 33 kobiety).

Dane szczegółowe uwzględniające podział bezrobotnych w gminie według wieku, czasu pozostawania bez pracy, stażu pracy i poziomu wykształcenia przedstawiają poniższe wykresy.

Wykresy 13-16. Bezrobotni w gminie na koniec 2019 roku według wieku, czasu pozostawania bez pracy, stażu pracy oraz poziomu wykształcenia

Źródło danych: Powiatowy Urząd Pracy w Krotoszynie.

6. EDUKACJA I WYCHOWANIE

W gminie Koźmin Wielkopolski funkcjonują: 2 przedszkola, 6 szkół podstawowych oraz Zespół Szkół Ponadpodstawowych, dla którego organem prowadzącym jest powiat krotoszyński. W gminie działają także Młodzieżowy Ośrodek Wychowawczy oraz Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy w Borzęciczkach.

Dane szczegółowe na temat placówek oświatowych działających w gminie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 2. Placówki oświatowe w gminie

lp.	nazwa placówki	adres placówki
1.	Szkoła Podstawowa Nr 1 w Koźminie Wielkopolskim	ul Glinki 11, 63-720 Koźmin Wielkopolski
2.	Szkoła Podstawowa Nr 3 w Koźminie Wielkopolskim	ul. M. Kopernika 1, 63-720 Koźmin Wielkopolski
3.	Szkoła Podstawowa im. S. Mikołajczyka w Borzęcicach	Borzęcice, 63-720 Koźmin Wielkopolski
4.	Zespół Szkolno-Przedszkolny im. Marii Konopnickiej w Borzęciczkach	Borzęciczki 9, 63-720 Koźmin Wielkopolski
5.	Szkoła Podstawowa w Mokronosie	Mokronos, 63-720 Koźmin Wielkopolski
6.	Szkoła Podstawowa w Starej Obrze	Stara Obra, 63-720 Koźmin Wielkopolski
7.	Zespół Szkół Ponadpodstawowych w Koźminie Wielkopolskim	ul. Zamkowa 1, 63-720 Koźmin Wielkopolski
8.	Przedszkole „Parkowe Skrzaty” w Koźminie Wielkopolskim	ul. Borecka 25, 63-720 Koźmin Wielkopolski
9.	Młodzieżowy Ośrodek Wychowawczy w Koźminie Wielkopolskim	ul. Klasztorna 39, 63-720 Koźmin Wielkopolski
10.	Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy w Borzęciczkach	Borzęciczki 11, 63-720 Koźmin Wielkopolski

Źródło danych: Urząd Miasta i Gminy w Koźminie Wielkopolskim.

W roku szkolnym 2019/2020 do szkół podstawowych na terenie gminy uczęszczało 1.145 uczniów, do „zerówek” 152 dzieci, a do oddziałów dzieci młodszych 360 osób. Do prowadzonych przez siebie szkół gmina dowoziła 475 uczniów. W szkołach podstawowych, dla których organem prowadzącym jest gmina, kształciło się 35 uczniów z orzeczeniami o kształceniu specjalnym, 1 uczeń z orzeczeniem o kształceniu indywidualnym, a także 12 przedszkolaków ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi. Do szkół prowadzonych przez gminę uczęszczało także 4 obcokrajowców. W roku szkolnym 2019/2020 gmina

zatrudniała nauczycieli w wymiarze 143,43 etatu łącznie (o 1,33 etatu więcej niż rok wcześniej).

Placówki oświatowe w gminie są wyposażone w sprzęt audiowizualny, zapewniają dostęp do sali gimnastycznej, boiska szkolnego, świetlicy, biblioteki i sprzętu komputerowego. Uczniowie objęci są opieką pedagoga szkolnego i pielęgniarki, mogą również korzystać z pomocy logopedy i doradcy zawodowego.

Szkoły organizują zajęcia pozalekcyjne, w tym koła zainteresowań – tematyczne, artystyczne i sportowe, uczestniczą w projektach i programach służących rozwijaniu umiejętności uczniów i wyrównywaniu ich szans edukacyjnych oraz doskonaleniu nauczycieli, a także realizują programy profilaktyczne i wychowawcze. Szkoły prowadzą także lekcje na temat uzależnień i działania w kierunku pedagogizacji rodziców. Uczniowie ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi mogą korzystać z zajęć dydaktyczno-wyrównawczych, rewalidacyjnych, korekcyjno-kompensacyjnych i nauczania indywidualnego. Łącznie, w roku szkolnym 2019/2020 było 611 godzin zajęć specjalnych.

W 2019 roku gmina przyznała 55 stypendiów dla uczniów uzdolnionych oraz 101 świadczeń o charakterze socjalnym i 8 zasiłków losowych.

7. KULTURA, SPORT I REKREACJA

Głównymi instytucjami prowadzącą działalność kulturalną w gminie Koźmin Wielkopolski są Ośrodek Kultury oraz Biblioteka Publiczna Miasta i Gminy. Obie instytucje połączone są organizacyjnie w Gminny Zespół Instytucji Kultury, w skład którego wchodzi także kino „Mieszko”. Ponadto GZIK administruje świetlicami wiejskimi w Lipowcu, Mokronosie, Serafinowie, Szymanowie, Wrotkowie i budynkiem rekreacyjnym w Orli.

Ośrodek Kultury zajmuje się organizowaniem imprez miejskich, festiwali, wystaw, koncertów, przeglądów i warsztatów – zorganizował w 2019 roku ogółem 148 imprez, w tym 51 plenerowych. Prowadzi też regularne zajęcia artystyczne zarówno indywidualne, jak i grupowe; działają sekcje nauki gry na instrumentach muzycznych, plastyczne, taneczne i teatralne; prowadzone są zajęcia ruchowe i nauka języków obcych.

Biblioteka Publiczna Miasta i Gminy służy rozwijaniu i zaspokajaniu potrzeb oświatowych, kulturalnych, informacyjnych i czytelniczych mieszkańców gminy

oraz uczestniczy w upowszechnianiu wiedzy i kultury. Do jej zadań należy w szczególności gromadzenie, opracowywanie, przechowywanie i ochrona materiałów bibliotecznych, udostępnianie zbiorów na miejscu i wypożyczanie na zewnątrz, prowadzenie wypożyczeń międzybibliotecznych z uwzględnieniem szczególnych potrzeb dzieci i młodzieży oraz osób niepełnosprawnych.

Według danych Głównego Urzędu Statystycznego, w 2019 roku księgozbiór biblioteki liczył 48.073 woluminy, liczba czytelników wyniosła 2.073, a liczba wypożyczeń księgozbioru na zewnątrz – 49.490 woluminów. Placówka umożliwia czytelnikom korzystanie z komputerów z dostępem do sieci Internet.

Na wyposażeniu biblioteki jest 13 komputerów podłączonych do sieci Internet, z tego 7 dostępnych dla czytelników. Biblioteka posiada 3 filie w: Borzęcicach, Mokronosie i Starej Obrze.

Obok podstawowej działalności Biblioteka prowadzi działania kulturalno-oświatowe i promocyjne. Należą do nich głównie wystawy, wernisaże, ekspozycje związane z promocją książki, rocznicami państwowymi i literackimi, organizowane są również spotkania autorskie, konkursy, warsztaty i lekcje biblioteczne. Biblioteka aktywnie promują czytelnictwo poprzez m.in. udział w takich akcjach jak: „Cała Polska czyta dzieciom”, „Narodowe Czytanie”, „Mała książka – Wielki człowiek”, „Noc Bibliotek”. W 2019 roku Biblioteka zorganizowała 101 imprez i różnego rodzaju zajęć, w których uczestniczyło 2.235 osób, w tym m.in. zjazd bibliotekarzy z Wielkopolski „Biblioteka bez granic” i imprezę plenerową „Majowy Piknik z Biblioteką”.

Ofertę kulturalną w gminie uzupełnia działalność Muzeum Ziemi Koźmińskiej – placówki gromadzącej i udostępniającej eksponaty dotyczące historii gminy, historii szkół na zamku oraz zbiory etniczne.

Poniższa tabela zawiera wykaz placówek kulturalnych funkcjonujących w gminie.

Tabela 3. Placówki kulturalne w gminie

lp.	nazwa placówki	adres placówki
1.	Gminny Zespół Instytucji Kultury i Ośrodek Kultury w Koźminie Wielkopolskim	ul. Floriańska 18a, 63-720 Koźmin Wielkopolski
2.	Biblioteka Publiczna Miasta i Gminy Koźmin Wielkopolski	ul. Zamkowa 2a, 63-720 Koźmin Wielkopolski
	w tym: Filia w Borzęcicach	Borzęcice 136, 63-720 Koźmin Wielkopolski

	Filia w Mokronosie	Mokronos 3, 63-720 Koźmin Wielkopolski
	Filia w Starej Obrze	Stara Obra, ul. Szkolna 6, 63-720 Koźmin Wielkopolski
3.	Kino „Mieszko” w Koźminie Wielkopolskim	ul. Borecka 18, 63-720 Koźmin Wielkopolski
4.	Muzeum Ziemi Koźmińskiej w Koźminie Wielkopolskim	ul. Zamkowa 1, 63-720 Koźmin Wielkopolski

Źródło danych: Urząd Miasta i Gminy w Koźminie Wielkopolskim.

Gmina Koźmin Wielkopolski posiada różnorodny kalendarz imprez kulturalnych, rozrywkowych i sportowo-rekreacyjnych. Do ważniejszych imprez organizowanych w gminie należą: Dni Koźmina Wielkopolskiego, Koźmińskie Święto Latawca, Ogólnopolski Festiwal Animacji O!pla, Festiwal Kultury Żydowskiej, Wielka Orkiestra Świątecznej Pomocy; Koźmińskie Dni Sportu, „Bieg Maćka”, Ogólnopolski Turniej Piłki Nożnej Dzieci, Mistrzostwa Wielkopolski Powiatów w tenisie stołowym czy „Piłkarska kadra czeka”.

Organizacją kultury fizycznej, sportu i turystyki, a także administrowaniem obiektami sportowymi w gminie zajmuje się Gminny Ośrodek Sportu w Koźminie Wielkopolskim. Upowszechnianiu kultury fizycznej, sportu i rekreacji w gminie służy dostępna na jej terenie infrastruktura sportowo-rekreacyjna. Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 4. Obiekty sportowo-rekreacyjne w gminie

lp.	nazwa obiektu	adres obiektu
1.	Gminny Ośrodek Sportu w Koźminie Wielkopolskim	ul. Floriańska 21, 63-720 Koźmin Wielkopolski
2.	Kompleks sportowy „Orlik” w Koźminie Wielkopolskim	ul. Floriańska, 63-720 Koźmin Wielkopolski
3.	Boiska sportowe w gminie	Borzęciczki, Czarny Sad, Gościejewo, Kaniew, Mokronos, Nowa Obra, Orla, Serafinów, Staniew, Wrotków, 63-720 Koźmin Wielkopolski
4.	Basen kąpielowy w Koźminie Wielkopolskim	ul. Pleszewska, 63-720 Koźmin Wielkopolski
5.	Korty tenisowe w gminie	ul. Floriańska Koźmin Wielkopolski, Stara Obra, Borzęcice, 63-720 Koźmin Wielkopolski
6.	Place zabaw w gminie	ul. Jana Pawła II, ul. Wiatraczna, ul. Okrężna i Park im. Powstańców Wielkopolskich, 63-720 Koźmin Wielkopolski

7. Siłownia zewnętrzne w gminie	ul. Floriańska, 63-720 Koźmin Wielkopolski
---------------------------------	---

Źródło danych: Urząd Miasta i Gminy w Koźminie Wielkopolskim.

Gmina Koźmin Wielkopolski posiada zasoby pozwalające na rozwój na jej terenie różnych form wypoczynku i rekreacji. O jej atrakcyjności turystycznej decydują przede wszystkim zadbane parki i zieleńce oraz zabytki kultury stanowiące dowód wielowiekowej tradycji. Do najbardziej atrakcyjnych terenów zielonych należą: Park im. Powstańców Wielkopolskich; Ogrody Działkowe im. Powstańców Wielkopolskich; otoczenie pałaców w Borzęcizkach, Orli, Starej Obrze, Dębiogórze i Psim Polu; Lasek Orliński.

8. ZDROWIE I PROBLEM NIEPEŁNOSPRAWNOŚCI

W gminie Koźmin Wielkopolski funkcjonują: 4 zakłady opieki zdrowotnej, prowadzonych jest 15 prywatnych praktyk lekarskich oraz działa 5 aptek. Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 5. Zakłady opieki zdrowotnej, prywatne praktyki lekarskie i apteki w gminie

lp.	nazwa jednostki	adres jednostki
1.	Przychodnia „Nad Stawem” w Koźminie Wielkopolskim	ul. Poznańska 10b, 63-720 Koźmin Wielkopolski
2.	Koźmińskie Centrum Medyczne Spółka z o.o. w Koźminie Wielkopolskim	ul. Kopernika 14, 63-720 Koźmin Wielkopolski
3.	Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Specjalistyczna Poradnia Rehabilitacji Medycznej Zakład Fizjoterapii „Zdrowie” w Koźminie Wielkopolskim	ul. Floriańska 21, 63-720 Koźmin Wielkopolski
4.	Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej, Oddział Rehabilitacji z Pododdziałem Rehabilitacji Neurologicznej w Koźminie Wielkopolskim	ul. Stęszewskiego 9, 63-720 Koźmin Wielkopolski
5.	Prywatna praktyka lekarska, lekarz internista – Bogusław Kotowski	ul. Staszica 7, 63-720 Koźmin Wielkopolski
6.	Prywatna praktyka lekarska – lekarz pediatra Ewa Stawowa Maleszka	ul. Floriańska 2b, 63-720 Koźmin Wielkopolski
7.	Prywatna praktyka lekarska – lekarz ginekolog Humska-Mackiewicz	ul. Poznańska 30, 63-720 Koźmin Wielkopolski
8.	Prywatna praktyka lekarska lekarz ginekolog Marta Gładkowska-Harasimowicz	ul. Marcińca 21, 63-720 Koźmin Wielkopolski

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Koźmin Wielkopolski
na lata 2021-2027

9.	Prywatna praktyka lekarska – lekarz chirurg Stanisław Kasprzak	ul. Wierzbowa 18, 63-720 Koźmin Wielkopolski
10.	Prywatna praktyka lekarska – stomatolog Lidia Bąkowska-Karbownicka	ul. Staszica 2, 63-720 Koźmin Wielkopolski
11.	Prywatna praktyka lekarska – stomatolog Marcin Żyto	ul. Borecka 7, 63-720 Koźmin Wielkopolski
12.	Prywatna praktyka lekarska – stomatolog Katarzyna Bogajewicz-Niewczas	ul. Węckiego 8, 63-720 Koźmin Wielkopolski
13.	Prywatna praktyka lekarska – stomatolog Witold Nowak - stomatolog	ul. Cieszyńskiego 15, 63-720 Koźmin Wielkopolski
14.	Prywatna praktyka lekarska – lekarz psychiatra Maria Dulna	ul. Kopernika 14, 63-720 Koźmin Wielkopolski
15.	Prywatna praktyka lekarska – Poradnia laryngologiczna, lekarz Dominika Głuchowska-Knopkiewicz	Przychodnia „Nad Stawem”, 63-720 Koźmin Wielkopolski, ul. Poznańska 10b
16.	Prywatna praktyka lekarska – Poradnia medycyny pracy, lekarz Piotr Wesołowski	Przychodnia „Nad Stawem”, 63-720 Koźmin Wielkopolski, ul. Poznańska 10b
17.	Prywatna praktyka lekarska – Poradnia gastroenterologiczna, lekarz Aleksander Maleszka	Przychodnia „Nad Stawem”, 63-720 Koźmin Wielkopolski, ul. Poznańska 10b
18.	Prywatna praktyka lekarska – Poradnia ortopedyczno-preluksacyjna – lekarz Michał Janiak	Przychodnia „Nad Stawem”, 63-720 Koźmin Wielkopolski, ul. Poznańska 10b
19.	Prywatna praktyka lekarska – Poradnia reumatologiczna, lekarz Ewa Brambor	Przychodnia „Nad Stawem”, 63-720 Koźmin Wielkopolski, ul. Poznańska 10b
20.	Apteka „Zamkowa” w Koźminie Wielkopolskim	ul. Krotoszyńska 6, 63-720 Koźmin Wielkopolski
21.	Apteka „Rynkowa” w Koźminie Wielkopolskim	ul. Rynek 1, 63-720 Koźmin Wielkopolski
22.	Apteka „Klasztorna” w Koźminie Wielkopolskim	ul. Klasztorna 13, 63-720 Koźmin Wielkopolski
23.	Apteka „Esculap” w Koźminie Wielkopolskim	ul. Jana Pawła II 17, 63-720 Koźmin Wielkopolski
24.	Apteka „Nova” w Koźminie Wielkopolskim	ul. Kopernika 14, 63-720 Koźmin Wielkopolski

Źródło danych: Urząd Miasta i Gminy w Koźminie Wielkopolskim.

W ramach Przychodni „Nad Stawem” w Koźminie Wielkopolskim usługi świadczy 11 lekarzy, w tym 6 lekarzy podstawowej opieki zdrowotnej (wśród nich 1 lekarz rodzinny i 2 pediatrzy), 7 pielęgniarek, w tym 2 pielęgniarki środowiskowe rodzinne. Z kolei Koźmińskie Centrum Medyczne w Koźminie Wielkopolskim oferuje wsparcie 4 lekarzy podstawowej opieki zdrowotnej i 3 pielęgniarek podstawowej opieki zdrowotnej.

Według danych Głównego Urzędu Statystycznego, w latach 2017-2019 liczba porad udzielonych w gminie w ramach podstawowej opieki zdrowotnej była ulegała nieznacznym wahaniom (67.899 w 2017 r. 68.946 w 2018 r., 67.153 w 2019 r.), podobnie jak liczba porad udzielonych w gminie w ramach ambulatoryjnej opieki zdrowotnej (75.235 w 2017 r., 77.034 w 2018 r., 75.600 w 2019 r.). Na terenie gminy brakuje następujących lekarzy specjalistów: neurolog, endokrynolog i kardiolog.

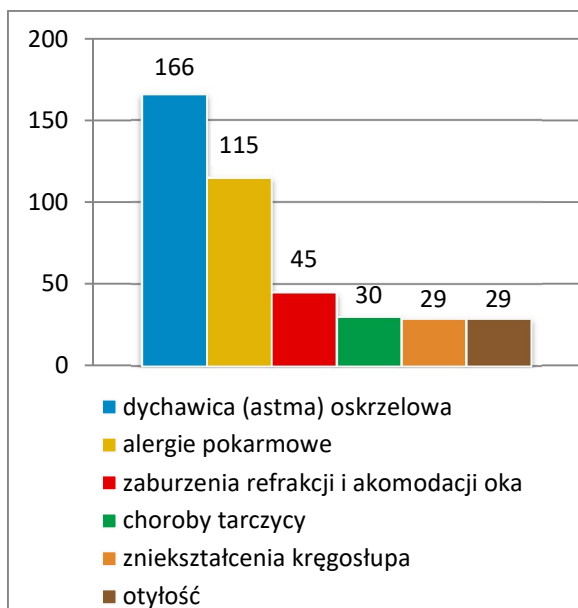
Specjalistyczne świadczenia zdrowotne, świadczenia zdrowotne w warunkach zamkniętych oraz nocną i świąteczną opiekę lekarską i pielęgniarstwa dla mieszkańców gminy realizuje Szpital Powiatowy im. Marcelego Nenckiego w Krotoszynie (ul. Mickiewicza 21, 63-700 Krotoszyn).

Informacji na temat stanu zdrowia mieszkańców gminy dostarczają dane przekazane przez Przychodnię „Nad Stawem” w Koźminie Wielkopolskim i Koźmińskie Centrum Medyczne w Koźminie Wielkopolskim. Wynika z nich, że w 2019 roku z powodu chorób przewlekłych pod opieką czynną lekarzy podstawowej opieki zdrowotnej pozostawało 1.113 dzieci i młodzieży oraz 2.795 osoby dorosłe. Najczęściej stwierdzanymi u osób w wieku przedprodukcyjnym schorzeniami były: dychawica (astma) oskrzelowa (166), alergie pokarmowe (115), zaburzenia refrakcji i akomodacji oka (45), choroby tarczycy (30), zniekształcenia kręgosłupa, otyłość (po 29), upośledzenie umysłowe (24), padaczka i wady rozwojowe układu krążenia (po 19) oraz zaburzenia rozwoju (14). Z kolei u osób dorosłych najczęściej odnotowywano choroby układu krążenia (3.796 osób), choroby układu mięśniowo-kostnego i tkanki łącznej (2.373), przewlekłe choroby układu trawiennego (1.053), cukrzycę (615), choroby tarczycy (563), otyłość (471), nowotwory (418), przewlekły nieżyt oskrzeli – dychawicę oskrzelową (334), choroby obwodowego układu nerwowego (316) oraz niedokrwistość (164).

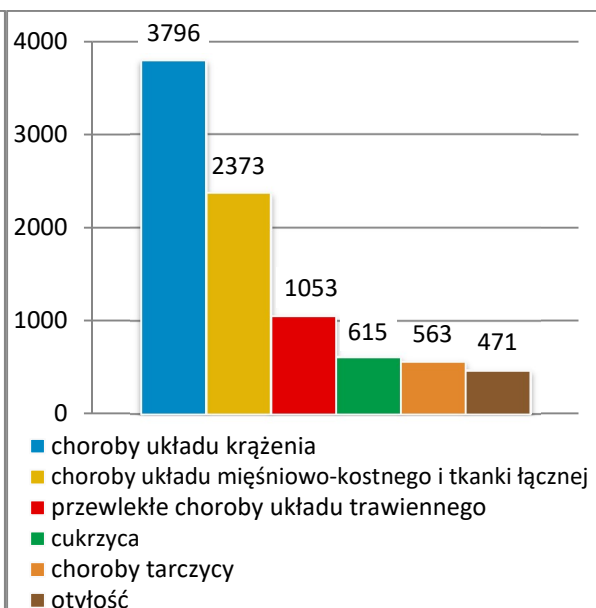
Na koniec 2019 roku łączna liczba osób zadeklarowanych do lekarzy podstawowej opieki zdrowotnej w ww. placówkach wynosiła 13.691, w tym 3.485 dzieci.

Dane szczegółowe na temat schorzeń najczęściej stwierdzanych u dzieci i młodzieży oraz osób dorosłych przedstawiają poniższe wykresy.

Wykres 17. Schorzenia najczęściej stwierdzone u dzieci i młodzieży w 2019 roku

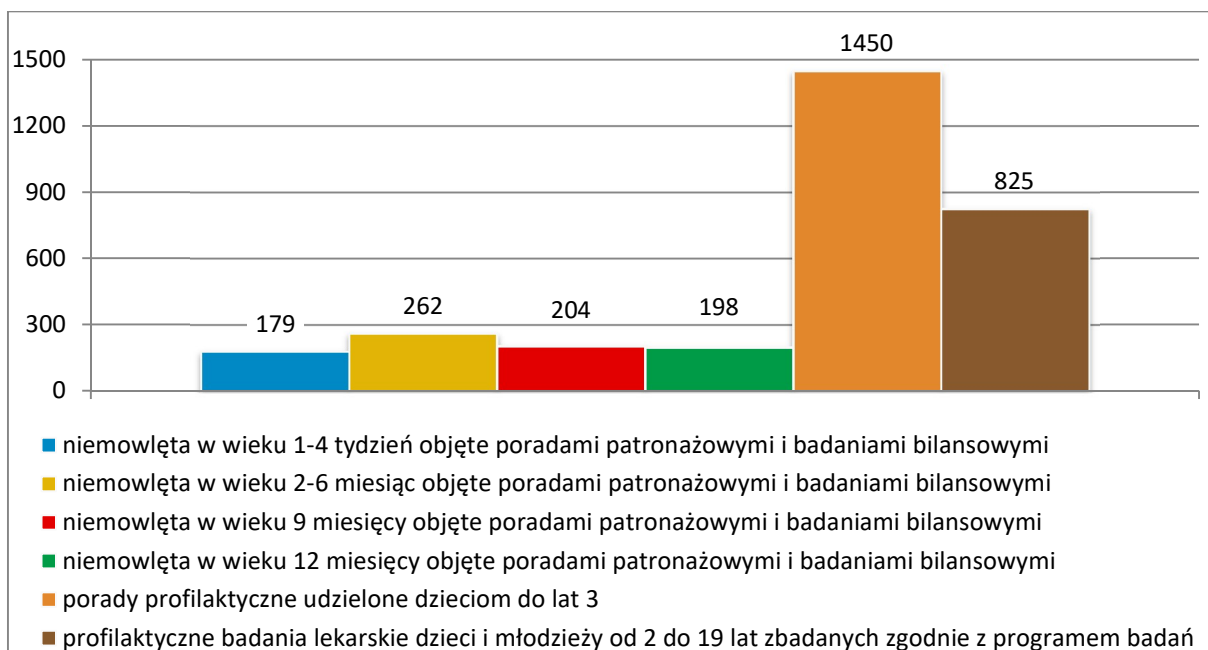
Wykres 18. Schorzenia najczęściej stwierdzone u osób dorosłych w 2019 roku

Źródło danych: Przychodnia „Nad Stawem” w Koźminie Wielkopolskim i Koźmińskie Centrum Medyczne w Koźminie Wielkopolskim.

W 2019 roku Przychodnia „Nad Stawem” w Koźminie Wielkopolskim sprawowała także opiekę profilaktyczną nad matką i dzieckiem. Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawia poniższy wykres.

Wykres 19. Opieka profilaktyczna nad matką i dzieckiem w 2019 roku

Źródło danych: Przychodnia „Nad Stawem” w Koźminie Wielkopolskim.

W 2019 roku poradom patronażowym i badaniom bilansowym (w tym przesiewowym) poddano 179 niemowląt od 1 do 4 tygodnia życia, 262 niemowlęta od 2 do 6 miesiąca, 204 niemowlęta w wieku 9 miesięcy oraz 198 niemowląt w wieku 12 miesięcy. Liczba porad profilaktycznych, z których korzystały dzieci do lat 3 wyniosła 1.450, natomiast profilaktycznym badaniom lekarskim poddano 825 dzieci i młodzieży w wieku od 2 do 19 lat.

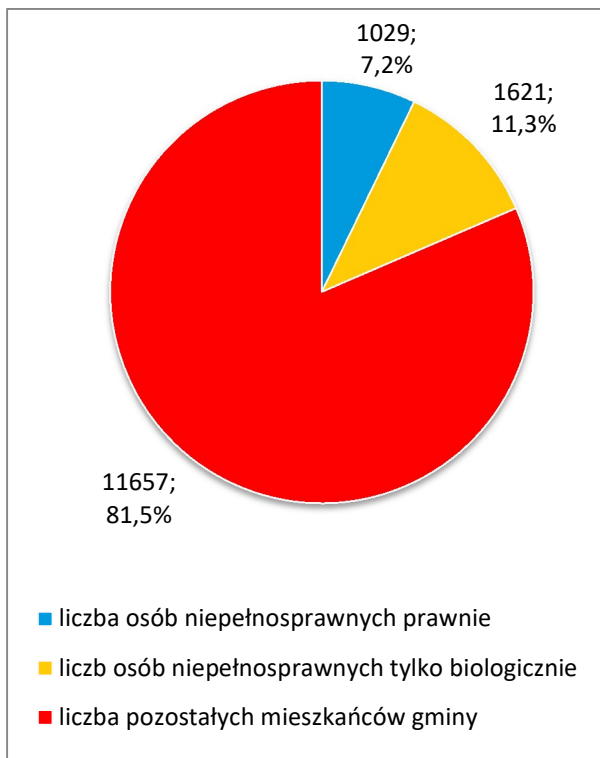
Schorzeniami najczęściej stwierdzanymi u dorosłej populacji są choroby układu krążenia. Obok schorzeń narządów ruchu i neurologicznych należą one do najczęstszych przyczyn niepełnosprawności, która oznacza trwałą lub okresową niezdolność do wypełniania ról społecznych z powodu stałego lub długotrwałego naruszenia sprawności organizmu, w szczególności powodującą niezdolność do pracy. Relatywnie rzadziej o obniżonej sprawności w codziennym życiu decydują uszkodzenia narządu wzroku i słuchu, choroba psychiczna oraz upośledzenie umysłowe.

Mimo upływu lat, jedynym, pełnym źródłem informacji, które na szczeblu gminnym pozwala ustalić liczbę osób niepełnosprawnych oraz dokonać ich charakterystyki są dane Narodowego Spisu Powszechnego z 2002 roku. Wyniki ostatniego, przeprowadzonego w 2011 roku Spisu nie zostały bowiem szczegółowo opracowane na szczeblu gminnym.

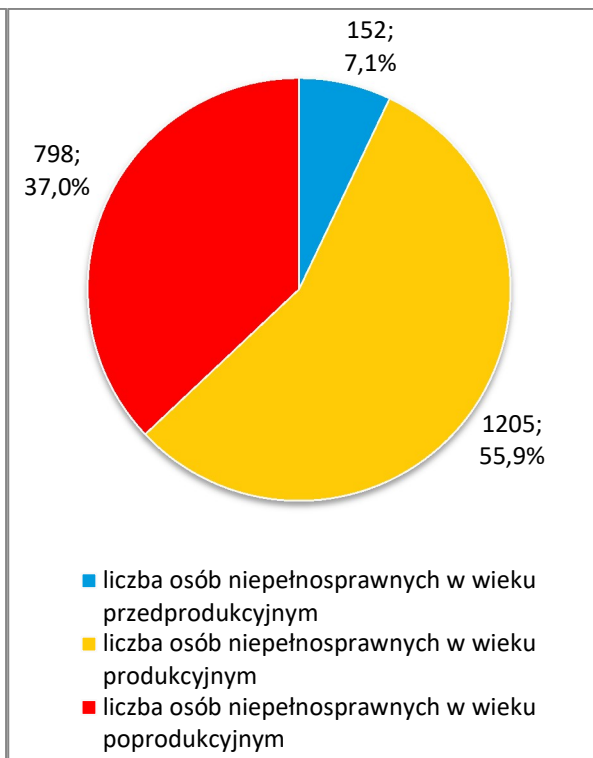
W 2002 roku w gminie Koźmin Wielkopolski mieszkało 2.155 osób niepełnosprawnych, w tym 1.035 mężczyzn i 1.120 kobiet. Wśród nich większość stanowiły osoby niepełnosprawne prawnie (1.621 osób), czyli takie, które w czasie badania posiadały aktualne orzeczenie ustalające niezdolność do pracy, stopień niepełnosprawności, celowość przekwalifikowania lub inwalidztwo (osoby w wieku 16 lat i więcej) lub dysponowały uprawnieniem do pobierania zasiłku pielęgnacyjnego (dzieci poniżej 16 roku życia). Osoby niepełnosprawne tylko biologicznie, czyli takie, które nie posiadały orzeczenia, ale miały (odczuwały) całkowicie lub poważnie ograniczoną zdolność do wykonywania czynności podstawowych, stanowiły grupę 534 osób.

Udział osób dotkniętych niepełnosprawnością w ogóle mieszkańców gminy wynosił 14,9%. W ich strukturze wiekowej dominowały osoby w wieku produkcyjnym (673 osoby) i poprodukcyjnym (577 osób). Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawiają poniższe wykresy.

Wykres 20. Osoby niepełnosprawne w ogóle mieszkańców gminy w 2002 roku

Wykres 21. Struktura wiekowa osób niepełnosprawnych w gminie w 2002 roku

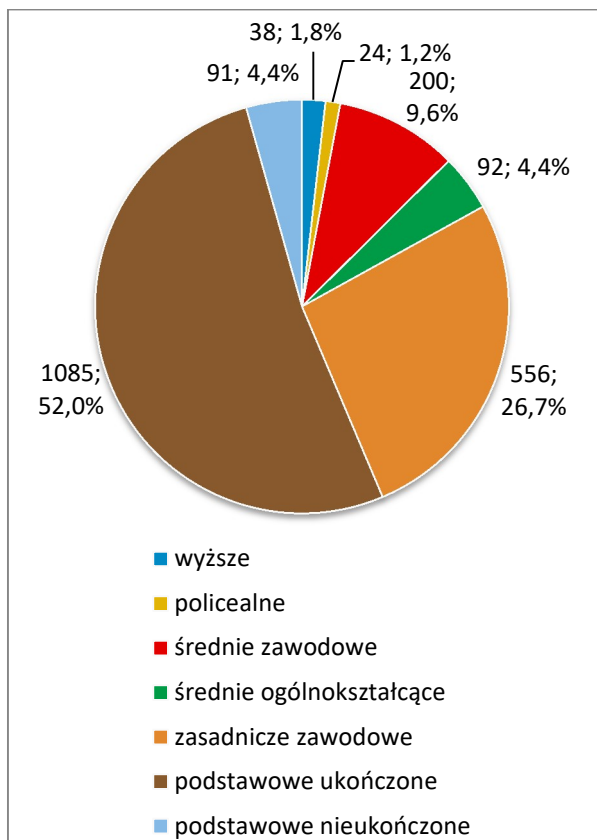
Źródło danych: Narodowy Spis Powszechny Ludności i Mieszkań 2002.

Osoby niepełnosprawne będące w wieku produkcyjnym stanowiły 14,7% ogółu ludności gminy będącej w tej ekonomicznej grupie wieku w 2002 roku. Dużo większy był udział osób dotkniętych niepełnosprawnością w gronie osób w wieku poprodukcyjnym, wynosił on bowiem 39,2%.

Na poziom uczestnictwa osób niepełnosprawnych w życiu społecznym i zawodowym ma wpływ nie tylko rodzaj i stopień niepełnosprawności czy wiek, ale również posiadane wykształcenie, a co za tym idzie przygotowanie zawodowe. W 2002 roku wśród mieszkańców gminy w wieku 13 lat i więcej dotkniętych niepełnosprawnością największe grupy stanowiły osoby z wykształceniem podstawowym ukończonym (1.085 osób). Niski poziom wykształcenia w znaczący sposób utrudniał osobom niepełnosprawnym znalezienie i utrzymanie zatrudnienia. Potwierdzają to dane dotyczące poziomu ich aktywności zawodowej, z których wynika, że zdecydowana większość osób dotkniętych niepełnosprawnością była bierna zawodowo (1.808 osób).

Dane szczegółowe na temat poziomu wykształcenia osób niepełnosprawnych z gminy oraz ich aktywności ekonomicznej przedstawiają poniższe wykresy.

Wykres 22. Osoby niepełnosprawne w wieku 13 lat i więcej w gminie według poziomu wykształcenia w 2002 roku

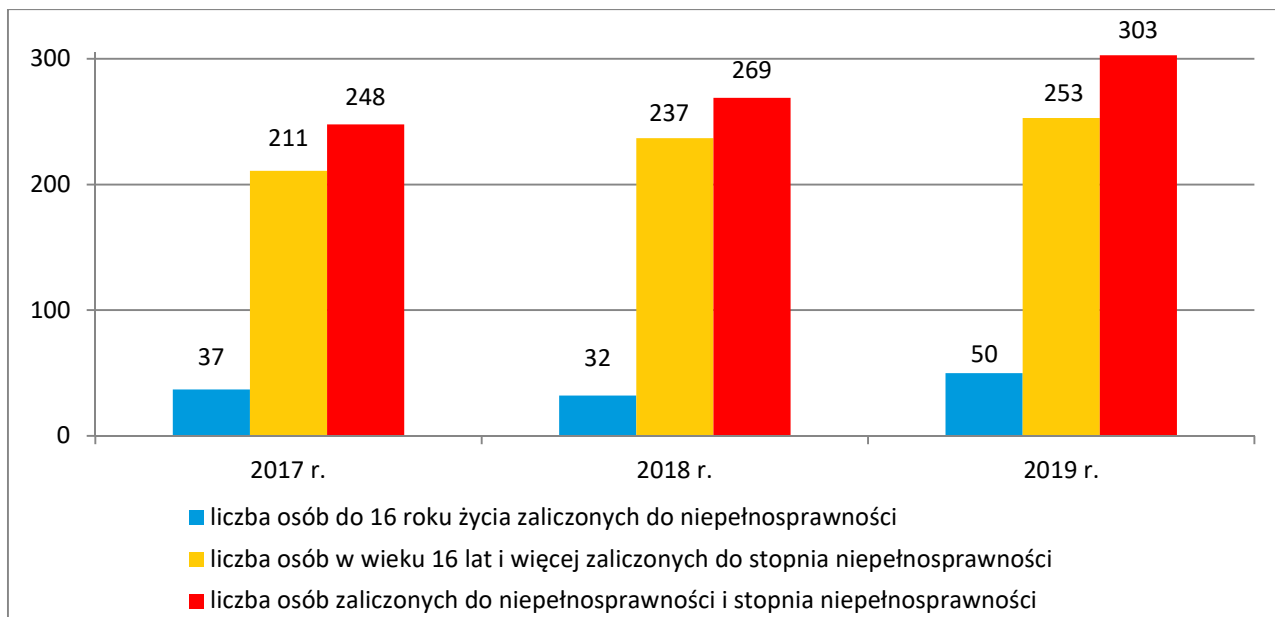
Wykres 23. Osoby niepełnosprawne w gminie według aktywności ekonomicznej w 2002 roku

Źródło danych: Narodowy Spis Powszechny Ludności i Mieszkań 2002.

Orzecznictwem o niepełnosprawności w odniesieniu do mieszkańców gminy Koźmin Wielkopolski zajmuje się Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Krotoszynie. Według jego danych, w 2019 roku liczba wydanych mieszkańcom gminy orzeczeń o niepełnosprawności (dla dzieci do 16 roku życia) była wyższa niż w latach 2017-2018 (37 w 2017 r., 32 w 2018 r., 50 w 2019 r.), z kolei liczba wydanych orzeczeń o stopniu niepełnosprawności (dla osób powyżej 16 roku życia) zwiększała się z roku na rok (211 w 2017 r., 237 w 2018 r., 253 w 2019 r.). Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawia poniższy wykres.

Wykres 24. Mieszkańcy gminy zaliczeni przez PZON w Krotoszynie do osób niepełnosprawnych i stopnia niepełnosprawności w latach 2017-2019

Źródło danych: Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Krotoszynie.

9. UZALEŻNIENIA I PRZEMOC W RODZINIE

Alkoholizm, narkomania i przemoc w rodzinie są problemami społecznymi, które powodują szkody we wszystkich sferach życia człowieka. Wpływają negatywnie na poczucie bezpieczeństwa społecznego, ogólny stan zdrowia, relacje rodzinne i międzyludzkie, a także zdolność do konkurencji na rynku pracy.

Wśród przyczyn popadania w alkoholizm zasadniczą rolę odgrywają uwarunkowania społeczne, nieprawidłowe wzorce rodzinne, brak celów życiowych i utrata zatrudnienia. Szerzeniu się narkomanii sprzyjają natomiast coraz większa powszechność i dostępność środków odurzających, panująca moda na ich zażywanie, chęć poszukiwania nowych wrażeń i doznań oraz traktowanie narkotyków jako środków umożliwiających ucieczkę od trudności życia codziennego, rozładowanie stresu i konfliktów. Przemoc w rodzinie jest z kolei problemem mającym często swoje źródło w uzależnieniach i ubóstwie. Jej ofiarami są niejednokrotnie osoby słabe fizycznie, psychicznie, o niskim poczuciu własnej wartości, zależne od sprawcy. Na ogół są to kobiety i dzieci, rzadziej osoby niepełnosprawne, starsze i chore.

Trudno jest ustalić liczbę osób zmagających się z problemami alkoholowymi, które niejednokrotnie są przyczyną wystąpienia przemocy w rodzinie. Dane

szacunkowe w tym zakresie przygotowała Państwowa Agencja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Zawiera je poniższa tabela.

Tabela 6. Populacje osób, u których występują różne kategorie problemów alkoholowych

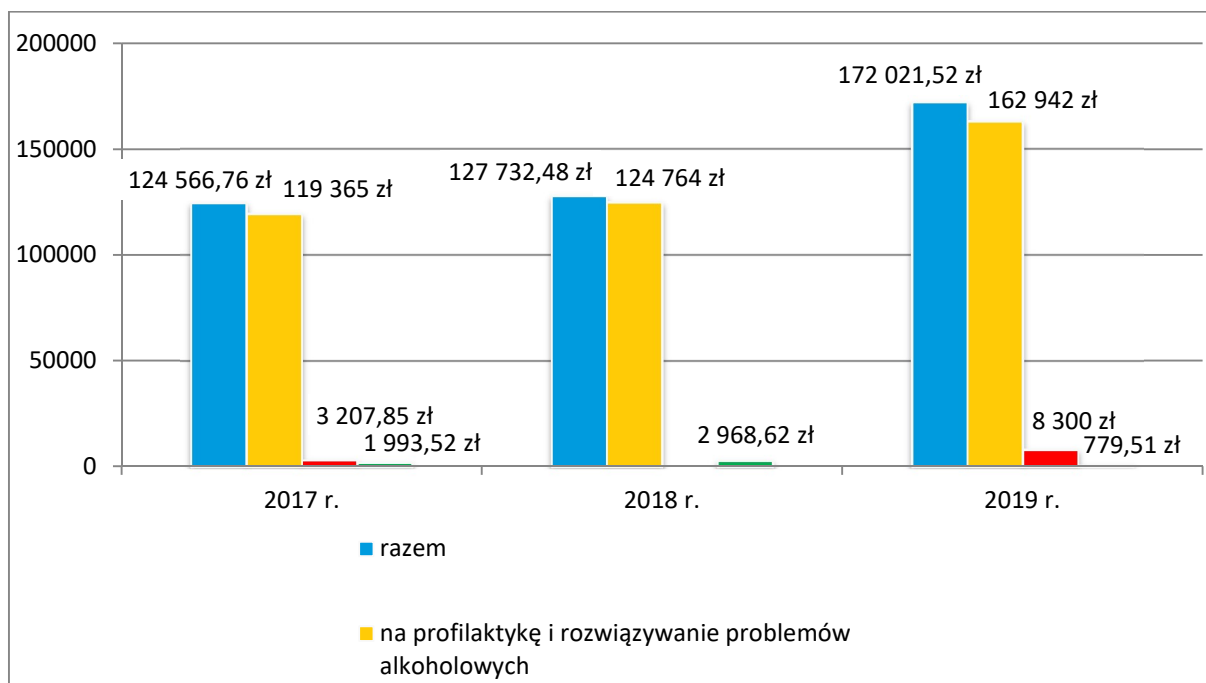
		w Polsce	w 100-tys. miście	w 25-tys. miście	w 10-tys. gminie
liczba osób uzależnionych od alkoholu	ok. 2% populacji	ok. 800 tys.	ok. 2.000 osób	ok. 500 osób	ok. 200 osób
dorośli żyjący w otoczeniu alkoholika (współmałżonkowie, rodzice)	ok. 4% populacji	ok. 1,5 mln	ok. 4.000 osób	ok. 1.000 osób	ok. 400 osób
dzieci wychowujące się w rodzinach alkoholików	ok. 4% populacji	ok. 1,5 mln	ok. 4.000 osób	ok. 1.000 osób	ok. 400 osób
osoby pijące szkodliwie	5-7% populacji	2-2,5 mln	5.000-7.000 osób	1.250-1.750 osób	ok. 500-700 osób
ofiary przemocy domowej w rodzinach z problemem alkoholowym	2/3 osób dorosłych oraz 2/3 dzieci z tych rodzin	razem ok. 2 mln osób: dorosłych i dzieci	ok. 5.300 osób: dorosłych i dzieci	ok. 1.330 osób: dorosłych i dzieci	ok. 530 osób: dorosłych i dzieci

Źródło danych szacunkowych: Państwowa Agencja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Prowadzenie działań w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień i przemocy w rodzinie oraz integracji społecznej osób nimi dotkniętych należy do zadań własnych gminy. Działania te podejmowane są w oparciu o gminne programy profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii i przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie oraz przy wykorzystaniu zaplanowanych w ich ramach środków finansowych.

Poniższy wykres przedstawia wysokość środków finansowych wydatkowanych na profilaktykę i rozwiązywanie problemów alkoholowych oraz przeciwdziałanie narkomanii i przemocy w rodzinie w gminie Koźmin Wielkopolski w latach 2017-2019.

Wykres 25. Środki finansowe wydatkowane na profilaktykę i rozwiązywanie problemów uzależnień i przemocy w rodzinie w gminie w latach 2017-2019

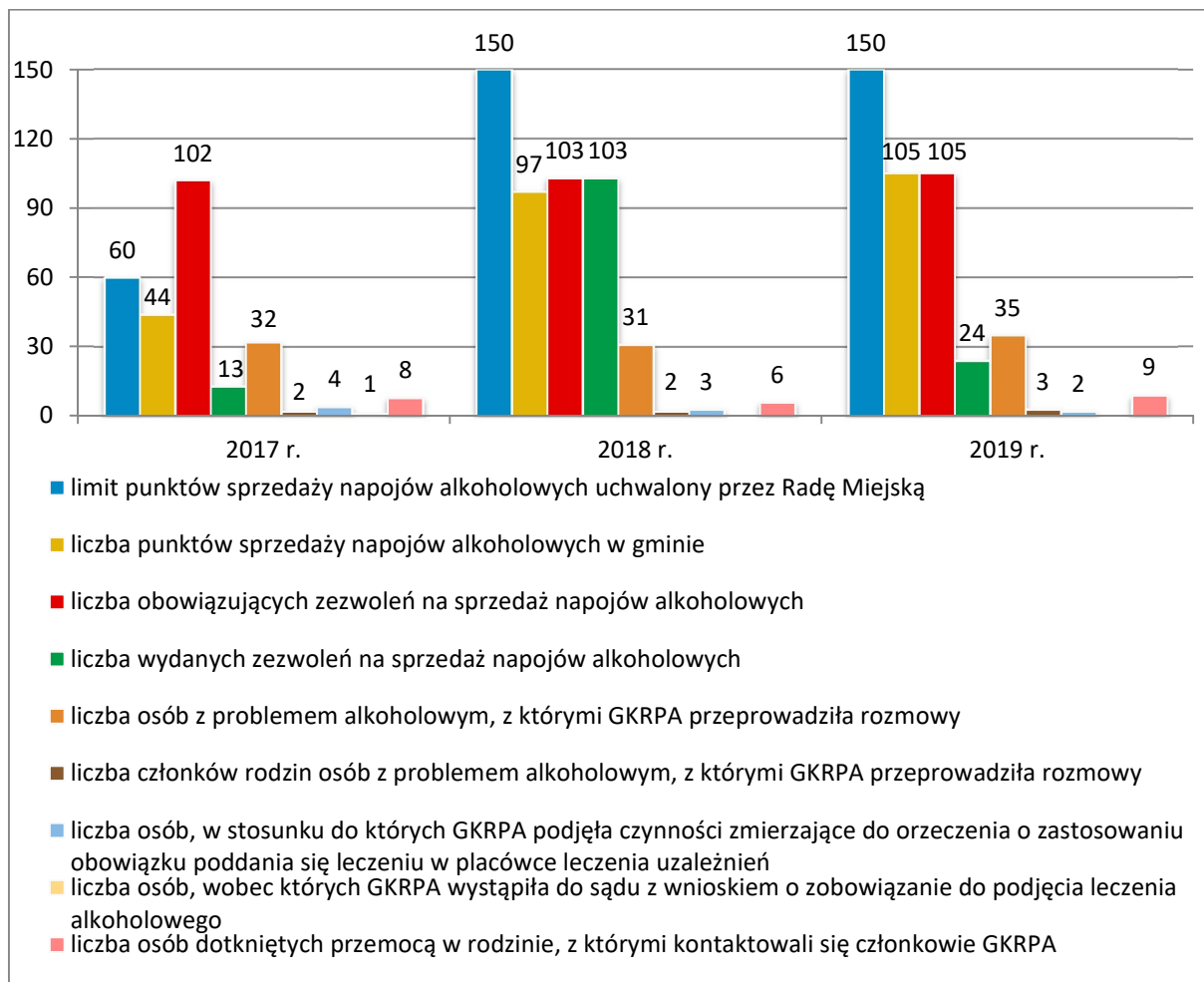

Źródło danych: Urząd Miasta i Gminy w Koźminie Wielkopolskim.

W 2019 roku wysokość środków finansowych wydatkowanych w gminie na profilaktykę i rozwiązywanie problemów alkoholowych oraz przeciwdziałanie narkomanii i przemocy w rodzinie była wyższa niż w latach 2017-2018 (124.566,76 zł w 2017 r., 127.732,48 zł w 2018 r., 172.021,52 zł w 2019 r.).

Poniższy wykres przedstawia wybrane dane na temat rynku napojów alkoholowych w gminie Koźmin Wielkopolski, a także aktywności Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, która zajmuje się inicjowaniem działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz integracją społeczną osób uzależnionych od alkoholu. W ramach swoich zadań podejmuje ona m.in. czynności zmierzające do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie leczenia odwykowego.

Wykres 26. Wybrane dane dotyczące rynku napojów alkoholowych w gminie oraz działalności GKRPA w latach 2017-2019

Źródło danych: Urząd Miasta i Gminy w Koźminie Wielkopolskim.

W latach 2018-2019 uchwalony przez Radę Miejską limit punktów sprzedaży napojów alkoholowych w gminie był większy niż w 2017 roku (60 w 2017 r., po 150 w latach 2018-2019), podobnie jak liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych w gminie (44 w 2017 r., 97 w 2018 r., 105 w 2019 r.). Liczba obowiązujących zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych była zbliżona (102 w 2017 r., 103 w 2018 r., 105 w 2019 r.), a liczba wydanych zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych ulegała wahaniom (13 w 2017 r., 103 w 2018 r., 24 w 2019 r.).

W analizowanym okresie GKRPA przeprowadzała także rozmowy z osobami z problemem alkoholowym (32 w 2017 r., 31 w 2018 r., 35 w 2019 r.), członkami ich rodzin (2 w 2017 r., 2 w 2018 r., 3 w 2019 r.), podejmowała czynności zmierzające do orzeczenia o zastosowaniu obowiązku poddania się leczeniu

w placówce leczenia uzależnień (w stosunku do 4 osób w 2017 r., 3 osób w 2018 r., 2 osób w 2019 r.) oraz występowała do sądu z wnioskiem o zobowiązanie do podjęcia leczenia alkoholowego (wobec 1 osoby w 2017 r.).

W latach 2017-2019 członkowie Komisji kontaktowali się z odpowiednio 8, 6 i 9 osobami dotkniętymi przemocą w rodzinie.

Obok Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych istotną rolę w profilaktyce i rozwiązywaniu problemów uzależnień oraz przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie na terenie gminy ogrywają: w Koźminie Wielkopolskim – Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, Punkt Konsultacyjny, Grupa AA, Komisariat Policji, a także Ośrodek Terapii Uzależnień TERRA w Grzebielinie, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Ośrodek Interwencji Kryzysowej i Komenda Powiatowa Policji w Krotoszynie oraz Ośrodek Interwencji Kryzysowej – Specjalistyczny Ośrodek Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Zdunach.

Dane szczegółowe na temat podmiotów mogących wspierać mieszkańców gminy dotkniętych problemami uzależnień i przemocy w rodzinie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 7. Podmioty mogące wspierać mieszkańców gminy dotkniętych problemami uzależnień i przemocy w rodzinie

nazwa jednostki	adres jednostki
Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Koźminie Wielkopolskim	ul. Stary Rynek 11, 63-720 Koźmin Wielkopolski
Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Koźminie Wielkopolskim	ul. Krotoszyńska 16, 63-720 Koźmin Wielkopolski
Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie	ul. Krotoszyńska 16, 63-720 Koźmin Wielkopolski
Punkt Konsultacyjny w Koźminie Wielkopolskim	ul. Kopernika 14, 63-720 Koźmin Wielkopolski
Grupa AA w Koźminie Wielkopolskim	ul. Stęszewskiego 2, 63-720 Koźmin Wielkopolski
Komisariat Policji w Koźminie Wielkopolskim	ul. Stęszewskiego 1., 64-761 Koźmin Wielkopolski
Ośrodek Terapii Uzależnień TERRA w Grzebielinie	Grzebielin 6c, 56-330 Cieszków
Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Krotoszynie	ul. Floriańska 10, 63-700 Krotoszyn
Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Krotoszynie, Grupa wsparcia dla ofiar przemocy	os. Sikorskiego, 63-700 Krotoszyn
Ośrodek Interwencji Kryzysowej – Specjalistyczny Ośrodek Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Zdunach	ul. Strzelecka 10, 63-760 Zduny

Komenda Powiatowa Policji w Krotoszynie

ul. Zdunowska 38a,
63-700 Krotoszyn

Źródło danych: Urząd Miasta i Gminy w Koźminie Wielkopolskim.

Z danych Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Koźminie Wielkopolskim wynika, że w latach 2017-2019 liczba rodzin i osób w rodzinach objętych wsparciem z powodu alkoholizmu była na zbliżonym poziomie (37 rodzin liczących 73 osoby w 2017 r., 39 rodzin liczących 76 osób w 2018 r., 40 rodzin liczących 75 osób w 2019 r.). Jednocześnie w latach 2017-2018 Ośrodek udzielał wsparcia kilku rodzinom dotkniętym przemocą (4 rodziny liczące 17 osób w 2017 r., 5 rodzin liczących 18 osób w 2018 r., 3 rodziny liczące 11 osób w 2019 r.) oraz kilku osobom zmagającym się z problemem narkomanii (1 osobie w 2017 r., 2 osobom w 2018 r., 5 osobom w 2019 r.).

Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Koźminie Wielkopolskim zapewniał również obsługę organizacyjno-techniczną Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie. Według jego danych, w latach 2017-2019 prowadzonych było odpowiednio 25, 26 i 41 procedur „Niebieskie Karty”.

W działającym w gminie Punkcie Konsultacyjnym usługi świadczy specjalista psychoterapii uzależnień. W latach 2017-2019 w jego ramach objęto wsparciem odpowiednio 197, 150 i 150 osób z problemem alkoholowym oraz 18, 53 i 53 dorosłych członków rodzin osób z problemem alkoholowym.

Prowadzona w gminie działalność profilaktyczna z zakresu przeciwdziałania uzależnieniom i przemocy w rodzinie (w szczególności w funkcjonujących na jej terenie placówkach oświatowych) obejmuje m.in. organizowanie i realizowanie programów profilaktycznych, spektakli profilaktycznych, festynów i innych imprez plenerowych, imprez sportowych oraz wypoczynku dla dzieci i młodzieży.

W 2019 roku w spektaklach profilaktycznych uczestniczyło 50 osób, w festynach i innych imprezach plenerowych – 1.500 osób, a w imprezach sportowych – 2.000 osób.

10. PROBLEM BEZDOMNOŚCI

W ujęciu socjologicznym bezdomność jest problemem społecznym charakteryzującym się brakiem stałego miejsca zamieszkania. Ze względu na trudną do określenia skalę, złożone przyczyny oraz szczególnie dotkliwe społeczno-ekonomiczne skutki jest zjawiskiem o zasięgu i znaczeniu globalnym, mającym jednocześnie specyficzne regionalne i lokalne uwarunkowania, które wpływają na dobór odpowiednich środków przeciwdziałania.

Zapobieganie bezdomności wymaga aktywnego, zintegrowanego i kompleksowego działania. Wykorzystanie istniejących zasobów środowiska i tworzenie warunków do wdrażania nowych form wsparcia na rzecz osób bezdomnych i ich integracji z otoczeniem powinno stanowić podstawowy cel prowadzonej na szczeblu lokalnym polityki społecznej.

W gminie Koźmin Wielkopolski zjawisko bezdomności ma charakter jednostkowy. Pomoc osobom nim zagrożonym i dotkniętym świadczy Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Koźminie Wielkopolskim. W 2017 roku, w związku z bezdomnością, objął on wsparciem 8, a w latach 2018-2019 po 7 osób.

Osoby bezdomne kierowane są do placówek zapewniających schronienie, jak również mogą być im udzielane świadczenia z pomocy społecznej w formie zasiłków celowych, okresowych i stałych. Wywiązując się ze swoich ustawowych obowiązków zapewnienia schronienia, posiłku, odzieży i niezbędnej pomocy osobie potrzebującej gmina Koźmin Wielkopolski kieruje osoby bezdomne do Schroniska dla osób bezdomnych w Pleszewie (ul. Św. Brata Alberta 1, 63-300 Pleszew), prowadzonego przez koło pleszewskie Towarzystwa Pomocy im. św. Brata Alberta. Placówka zapewnia osobom bezdomnym całodobowy pobyt, pomoc medyczną i socjalną, udziela pomocy w poszukiwaniu zatrudnienia, uzyskaniu świadczeń socjalnych, kieruje na leczenie odwykowe i zajęcia terapeutyczne, prowadzi programy wychodzenia z bezdomności.

W razie ujawnienia się osób bezdomnych, dla których ostatnim miejscem stałego pobytu był teren gminy Koźmin Wielkopolski, MGOPS podpisuje również doraźne porozumienia w sprawie udzielania schronienia w miejscu, w którym w danym momencie osoby bezdomne przebywają.

11. BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE

Przestępczość jest dynamicznym, podlegającym rozwojowi zjawiskiem społecznym, które stanowi zagrożenie dla obowiązującego porządku prawnego. W zależności od swej intensywności i częstotliwości wpływa na formowanie się postaw i zachowań ludności oraz odciska piętno na jej funkcjonowaniu.

Zapobieganie przestępczości wymaga zastosowania rozwiązań kompleksowych, zakładających wspólne zaangażowanie instytucji i organizacji państwowych, samorządowych i społecznych, przedstawicieli społeczności lokalnych oraz środków masowego przekazu. Ważną rolę w zakresie inicjowania i organizowania tej działalności odgrywa policja.

Nad bezpieczeństwem mieszkańców gminy Koźmin Wielkopolski czuwa Komenda Powiatowa Policji w Krotoszynie (ul. Zdunowska 38a, 63-700 Krotoszyn), a bezpośrednio czynności policyjne wykonują funkcjonariusze Komisariatu Policji w Koźminie Wielkopolskim (ul. Stęszewskiego 1, 63-720 Koźmin Wielkopolski).

Według danych Komisariatu Policji w Koźminie Wielkopolskim, w 2019 roku na terenie gminy Koźmin Wielkopolski odnotowano 63 przestępstwa, wśród których dominowały przestępstwa polegające na uchylaniu się od płacenia alimentów (21) i prowadzenie pojazdu w stanie nietrzeźwości (11). W przypadku stwierdzonych przestępstw ujawniono 65 sprawców w wieku od 18 do 72 lat.

Dane szczegółowe na temat przestępstw popełnionych w gminie w 2019 roku przedstawia poniższa tabela.

Tabela 8. Przestępstwa popełnione w gminie w 2019 roku

kategoria przestępstwa	liczba przestępstw	liczba sprawców
uchylanie się od płacenia alimentów	21	21
prowadzenie pojazdu w stanie nietrzeźwości	11	11
spowodowanie wypadku drogowego	6	6
znęcanie się nad rodziną	6	6
uszkodzenie ciała	5	5
oszustwo	5	5
kradzież	2	2
naruszenie zakazu sądowego	2	2
inne przestępstwa	6	7

Źródło: Komisariat Policji w Koźminie Wielkopolskim.

Funkcjonariusze Policji na bieżąco monitorują sytuację we wszystkich obszarach mających wpływ na poczucie bezpieczeństwa mieszkańców gminy. Systematycznie odbywają się debaty i spotkania z różnymi grupami społecznymi; omawiane są m.in. problemy dotyczące bezpieczeństwa w miastach i wsiach, uzależnień, mechanizmy oszustw oraz zagadnienia dotyczące cyberprzestępczości. Wśród programów prewencyjnych realizowanych w 2019 roku przez znalazły się m.in.: „Bezpieczne Miasto/Wieś”, „Bezpieczna szkoła”, „Uwaga! Złodziej”, „Mieszkaj bezpiecznie”.

Istotne znaczenie dla mieszkańców gminy ma również bezpieczeństwo pożarowe. Na jej terenie funkcjonuje 14 ochotniczych straży pożarnych, a 128 strażaków i strażaczek posiada upoważnienie do bezpośredniego udziału w akcjach ratowniczo-gaśniczych. Działające w gminie jednostki OSP posiadają w dyspozycji 1 ciężki samochód ratowniczo-gaśniczy, 5 średnich i 7 lekkich. W 2019 roku z budżetu gminy na ochronę przeciwpożarową przekazano 576.200 zł.

12. POMOC SPOŁECZNA I WSPARCIE RODZINY

Pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa, mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężania trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości. Instytucja ta wspiera osoby i rodziny w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwia im życie w warunkach odpowiadających godności człowieka (art. 2 pkt 1 i art. 3 pkt 1 ustawy o pomocy społecznej).

W gminie Koźmin Wielkopolski zadania z zakresu pomocy społecznej i wspierania rodziny wykonuje Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Koźminie Wielkopolskim. Podejmuje on działania m.in. na podstawie następujących przepisów prawa: ustawa o pomocy społecznej, ustawa o świadczeniach rodzinnych, ustawa o pomocy osobom uprawnionym do alimentów, ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, ustawa o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych, ustawa o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów, ustawa o Karcie Dużej Rodziny, ustawa o pomocy państwa

w wychowywaniu dzieci, ustawa o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”, ustawa o dodatkach mieszkaniowych oraz ustawa – Prawo energetyczne.

W 2019 roku kadrę MGOPS stanowiło 19 osób, w tym kierownik i 7 pracowników socjalnych. W analizowanym roku Ośrodek spełniał wynikający z art. 110 ust. 11-12 ustawy o pomocy społecznej obowiązek zatrudnienia w pełnym wymiarze czasu pracy 1 pracownika socjalnego na 2 tysiące mieszkańców, nie mniej jednak niż 3 pracowników, lub proporcjonalnie do liczby rodzin i osób samotnie gospodarujących, objętych pracą socjalną 1 pracownika socjalnego na nie więcej niż 50 rodzin i osób samotnie gospodarujących. Spośród wymienionych pracowników MGOPS-u – 2 osoby (w tym 1 pracownik socjalny) pracowały w wydzielonym w strukturze Ośrodka Klubie Seniora.

Dane szczegółowe na temat stanu zatrudnienia w MGOPS-ie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 9. Kadra MGOPS-u w 2019 roku

	liczba osób
kadra kierownicza	1
pracownicy socjalni	7
pozostali pracownicy	11

Źródło danych: Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Koźminie Wielkopolskim.

W 2019 roku wydatki na realizację zadań z zakresu pomocy społecznej i innych obszarów polityki społecznej w gminie były wyższe niż w latach 2017-2018 (19.364.579 zł w 2017 r., 19.264.546 zł w 2018 r., 21.758.314 zł w 2019 r.). Przyczyniło się do tego głównie świadczenie wychowawcze, na które wydatki wzrosły z 10.477.648 zł w 2017 roku do 12.378.283 zł w 2019 roku.

W analizowanym okresie systematycznie rosły środki finansowe przeznaczone na utrzymanie mieszkańców gminy w domach pomocy społecznej (z 724.044 zł w 2017 r. do 997.172 zł w 2019 r.) oraz wspieranie rodziny (z 59.325 zł w 2017 r. do 634.592 w 2019 r.). Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 10. Wydatki na realizację zadań z zakresu pomocy społecznej i innych obszarów polityki społecznej w gminie w latach 2017-2019

rozdziały	wysokość wydatków (w zł)		
	w 2017 r.	w 2018 r.	w 2019 r.
ochrona zdrowia			
przeciwdziałanie narkomanii	1.000	1.000	1.000
przeciwdziałanie alkoholizmowi	221.532	211.000	211.000
pomoc społeczna			
domy pomocy społecznej	724.044	833.700	997.172
przeciwdziałanie przemocy w rodzinie	1.000	200	1.400
składki na ubezpieczenia zdrowotne	44.608	46.252	15.341
zasiłki okresowe, celowe i pomoc w naturze oraz składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe	436.423	329.983	300.900
dodatki mieszkaniowe	429.027	401.335	406.643
zasiłki stałe	188.308	184.214	205.012
Ośrodek Pomocy Społecznej	766.237	882.332	794.603
usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze	140.000	150.000	129.000
pomoc w zakresie dożywiania	218.825	230.000	200.000
usuwanie kłęsk żywnościowych	37.500	0	0
pozostała działalność	148.505	156.951	180.806
rodzina			
świadczenie wychowawcze	10.477.648	9.873.563	12.378.283
świadczenia rodzinne, świadczenia z funduszu alimentacyjnego oraz składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego	5.154.292	5.005.772	4.966.205
wspieranie rodziny	59.325	638.036	634.592
rodziny zastępcze	69.371	75.675	68.157
składki na ubezpieczenie zdrowotne opłacane za osoby pobierające niektóre świadczenia rodzinne	X	X	36.719
pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej			
pozostała działalność w zakresie polityki społecznej	0	6.128	45.863
edukacyjna opieka wychowawcza			
pomoc materialna dla uczniów	246.934	238.405	185.618
ogółem	19.364.579	19.264.546	21.758.314
w tym w budżecie MGOPS-u	18.326.086	18.262.806	20.954.053

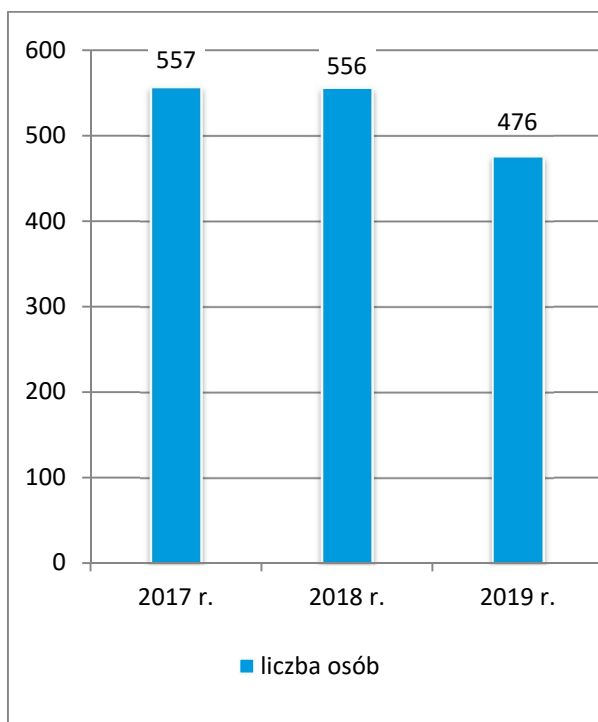
Źródło danych: Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Koźminie Wielkopolskim.

W 2019 roku liczba osób w gminie, którym udzielono pomocy i wsparcia oraz przyznano świadczenie była niższa niż w latach 2017-2018 (557 w 2017 r., 556 w 2018 r., 476 w 2019 r.). Z kolei wahaniami ulegała liczba osób w rodzinach, które otrzymały świadczenie pieniężne (525 w 2017 r., 542 w 2018 r., 432 w 2019 r.), a systematycznie zmniejszała się liczba osób w rodzinach pobierających świadczenie niepieniężne (z 396 w 2017 r. do 368 w 2019 r.).

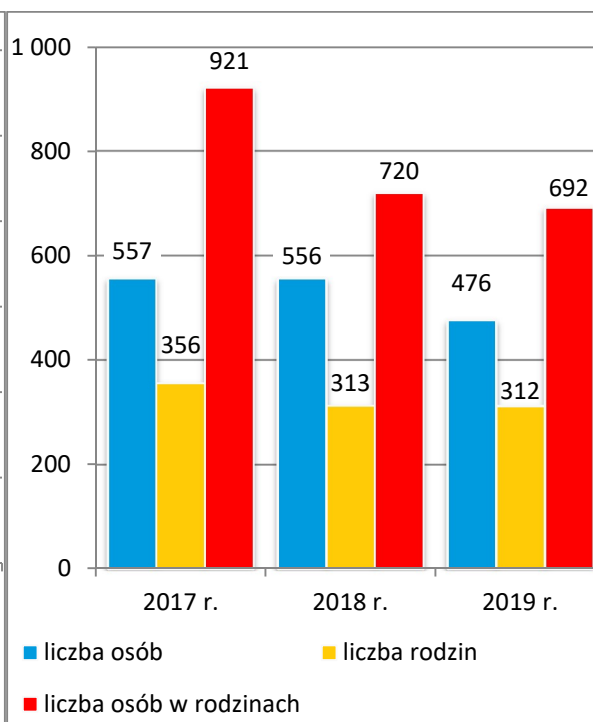
W analizowanym okresie liczba rodzin, z którymi przeprowadzono wywiad środowiskowy, po spadku w 2018 roku, w kolejnym roku ponownie wzrosła (386 w 2017 r., 378 w 2018 r., 479 w 2019 r.).

Poniższe wykresy przedstawiają dane szczegółowe na temat korzystających z pomocy społecznej w gminie.

Wykres 27. Osoby w gminie, którym w latach 2017-2019 udzielono pomocy i wsparcia

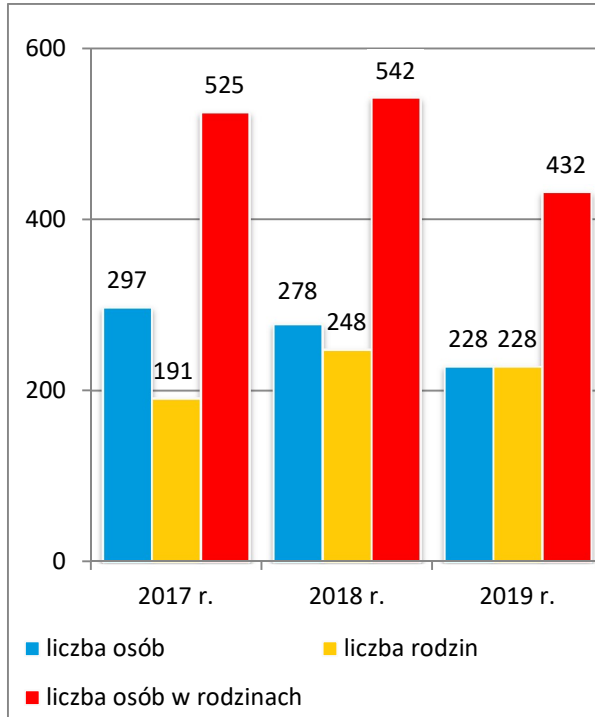

Wykres 28. Osoby i rodziny w gminie, którym w latach 2017-2019 przyznano świadczenie

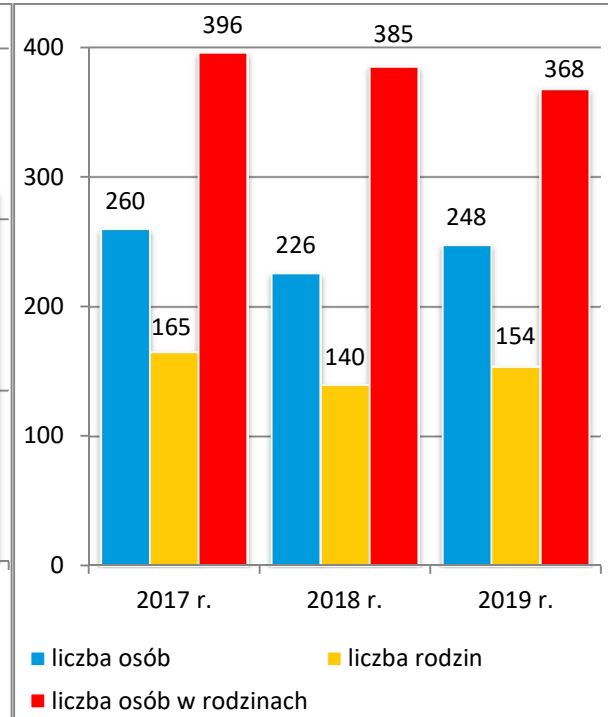

Źródło danych: Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Koźminie Wielkopolskim.

Wykres 29. Osoby i rodziny w gminie, którym w latach 2017-2019 przyznano świadczenie pieniężne

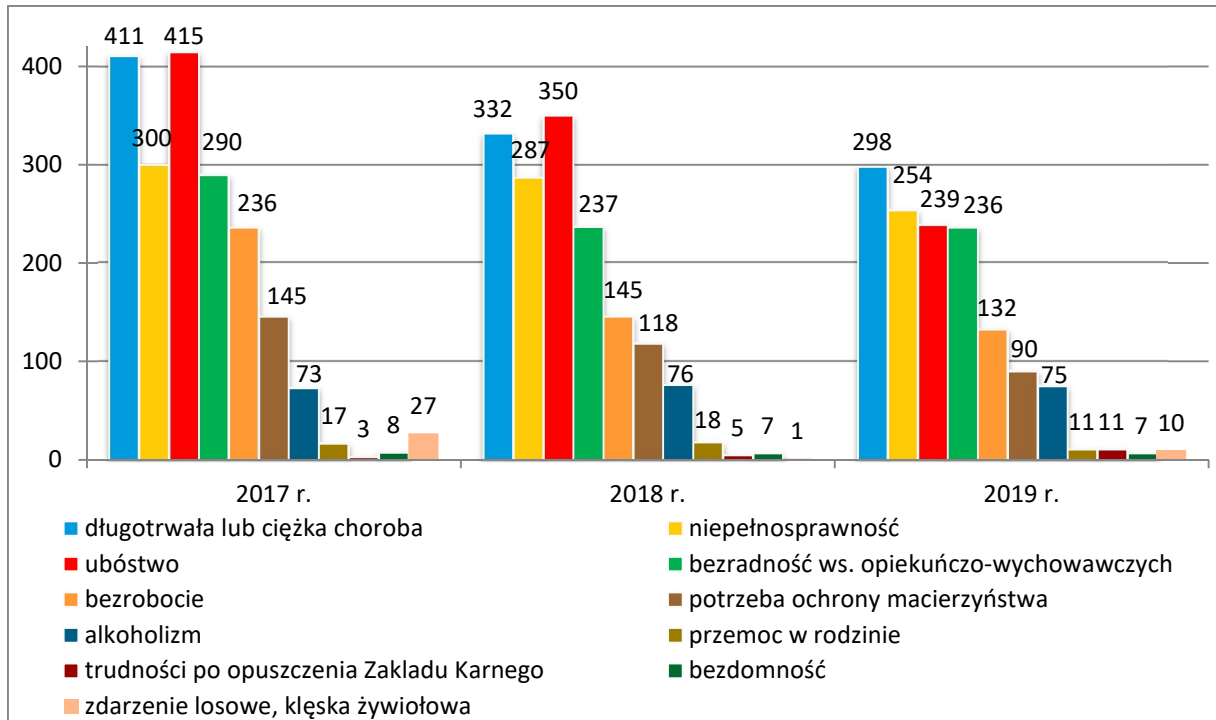
Wykres 30. Osoby i rodziny w gminie, którym w latach 2017-2019 przyznano świadczenie niepieniężne

Źródło danych: Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Koźminie Wielkopolskim.

Wśród mieszkańców gminy korzystających ze wsparcia MGOPS-u w latach 2017-2019 najliczniejsze grupy stanowiły rodziny dotknięte długotrwałą lub ciężką chorobą, niepełnosprawnością, żyjące w ubóstwie, mające trudności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i w prowadzeniu gospodarstwa domowego, a także dotknięte bezrobociem. Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawia poniższy wykres.

Wykres 31. Powody przyznawania pomocy społecznej w gminie w latach 2017-2019 (liczba osób w rodzinach)

Źródło danych: Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Koźminie Wielkopolskim.

W latach 2017-2019 zmniejszyła się liczba osób w rodzinach objętych pomocą społeczną z wszystkich głównych powodów przyznawania świadczeń społecznych w gminie.

Wśród głównych przyczyn zmniejszania się liczby beneficjentów korzystających z pomocy w związku z potrzebą ochrony macierzyństwa wymienić można wprowadzenie Rządowego Programu „500+”. Należy jednak zaznaczyć, że choć świadczenie wychowawcze stanowi realną pomoc dla rodzin z dziećmi, to jednak, z uwagi na brak jego waloryzacji od momentu wprowadzenia, poziom wsparcia dla rodzin ubogich w ramach tego świadczenia zmniejsza się. Szczególnej uwagi wymaga tzw. ubóstwo senioralne (dotyczy to głównie osób nabywających emeryturę na nowych zasadach) oraz rodzin z osobami niepełnosprawnymi, które w zdecydowanej większości są nieaktywne zawodowo.

Świadczenia pomocy społecznej udzielane przez MGOPS mają głównie charakter pieniężny, niepieniężny i usługowy. Dane szczegółowe w tym zakresie za lata 2017-2019 przedstawia poniższa tabela.

Tabela 11. Formy świadczeń pomocy społecznej udzielonych w gminie przez MGOPS w latach 2017-2019

formy świadczeń	liczba osób			kwota świadczeń				
	2017 r.	2018 r.	2019 r.	2017 r.	2018 r.	2019 r.		
pieniężne	zasiłek stały	49	46	41	188.308	184.214	205.012	
	zasiłek okresowy	131	102	107	226.423	169.983	139.475	
	zasiłek celowy	298	248	209	254.639	206.771	148.230	
	posiłek	236	197	196	159.958	155.991	148.450	
niepieniężne	schronienie	6	3	3	10470	16.920	14.566	
	ubranie	0	0	0	0	0	0	
	sprawienie pogrzebu	0	0	0	0	0	0	
usługi	odpłatność gminy za pobyt w domu pomocy społecznej	30	34	35	724.044	833.700	997.172	
	usługi opiekuńcze	37	38	52	7992	8740	129.000	
	specjalistyczne usługi opiekuńcze	0	0	0	0	0	0	
	specjalistyczne usługi dla osób z zaburzeniami psychicznymi	0	0	0	0	0	0	
	poradnictwo specjalistyczne	0*	0*	0*	X	X	X	
	praca socjalna	221*	195*	203*	X	X	X	
	interwencja kryzysowa	0*	0*	0*	X	X	X	
	kontrakt socjalny	21	3	4	X	X	X	
	projekt socjalny	0	0	0	X	X	X	
	indywidualne programy pomocy	indywidualny program wychodzenia z bezdomności	0	0	0	X	X	X
		indywidualny program zatrudnienia socjalnego (CIS)	0	0	0	X	X	X
	wspieranie rodziny i piecza zastępcza	wspieranie rodziny przez asystenta rodziny (liczba asystentów rodziny)	26* (2)	24* (2)	23* (2)	X	X	X
		liczba dzieci w pieczy zastępczej/odpłatność za pobyt dziecka w pieczy zastępczej (w zł)	(6) 69.371	(7) 75.675	(9) 68.157	X	X	X

*liczba rodzin

Źródło danych: Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Koźminie Wielkopolskim.

Spośród świadczeń pieniężnych najczęściej udzielaną formą pomocy w latach 2017-2019 był zasiłek celowy. Jest on przyznawany na zaspokojenie niezbędnej potrzeby bytowej, a w szczególności na pokrycie części lub całości kosztów zakupu żywności, leków i leczenia, opału, odzieży, obuwia, niezbędnych przedmiotów użytku domowego, drobnych remontów i napraw w mieszkaniu, opłat za gaz, energię, wodę i czynsz, a także kosztów pogrzebu. W analizowanym okresie liczba osób nim objętych stale zmniejszała się (z 298 w 2017 r. do 209 w 2019 r.).

Dominujący rodzaj pomocy niepieniężnej stanowił z kolei posiłek, który był wsparciem udzielanym głównie dzieciom w ramach wieloletniego programu wspierania finansowego gmin w zakresie dożywiania „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” realizowanego w latach 2017-2018 oraz „Posiłek w szkole i w domu” w 2019 r. Nowy program na lata 2019-2023 zakłada wsparcie finansowe gmin w udzieleniu pomocy w formie posiłku, świadczenia pieniężnego w postaci zasiłku celowego na zakup posiłku lub żywności oraz świadczenia rzeczowego w postaci produktów żywnościowych. Program „Posiłek w szkole i w domu” zapewnia pomoc zarówno osobom starszym, niepełnosprawnym, o niskich dochodach, jak i dzieciom, które wychowują się w rodzinach znajdujących się w trudnej sytuacji. Istotnym elementem Programu jest zapewnienie dzieciom i młodzieży w wieku szkolnym gorącego posiłku przygotowanego w stołówce szkolnej. W ramach Programu dofinansowane są także posiłki dowożone osobom dorosłym, w tym osobom niewychodzącym z domu (np. ze względu na podeszły wiek czy niepełnosprawność), niebędącym w stanie przygotować sobie codziennie gorącego posiłku. W latach 2018-2019 roku liczba osób objętych posiłkiem była niższa niż w 2017 roku (236 w 2017 r., 197 w 2018 r., 196 w 2019 r.).

Ważnymi formami wsparcia niepieniężnego w latach 2017-2019 były także pokrywanie kosztów pobytu mieszkańców gminy w domach pomocy społecznej (ich liczba zwiększyła się z 30 w 2017 r. do 35 w 2019 r.) oraz świadczenie usług opiekuńczych (ich liczba również wzrosła – z 37 w 2017 r. do 52 w 2019 r.).

Wśród usług najistotniejszą rolę odgrywała praca socjalna mająca na celu pomoc osobom i rodzinom we wzmacnianiu lub odzyskiwaniu zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie poprzez pełnienie odpowiednich ról społecznych i tworzenie warunków sprzyjających temu celowi. W latach 2017-2019 liczba rodzin, które objęto pracą socjalną, ulegała wahaniom (221 w 2017 r., 195 w 2018 r., i 203 w 2019 r.) Praca socjalna świadczona w gminie polegała głównie na:

udzielaniu porad w zakresie poszukiwania pracy i załatwiania spraw alimentacyjnych i rozwodowych, kierowaniu na leczenie odwykowe, sprawowaniu nadzoru nad prawidłowością sprawowania władzy rodzicielskiej. Pracownicy socjalni pomagali też swoim klientom załatwiać sprawy urzędowe, kompletować dokumenty dla celów ustalenia stopnia niepełnosprawności, uzyskania świadczeń emerytalnych i rentowych, wspierali w ubieganiu się o miejsce w domach pomocy społecznej, ośrodkach rehabilitacyjnych, hospicjach i zakładach opiekuńczo-leczniczych.

W analizowanym okresie Ośrodek realizował również zadania z zakresu wspierania rodziny i rozwoju pieczy zastępczej. W latach 2017-2019 z rodzinami wymagającymi wsparcia pracowało 2 asystentów rodziny a pod ich opieką pozostawały ponad 20 rodzin (24 w 2017 r., 26 w 2018 r., 23 w 2019 r.). Środki na pokrycie kosztów związanych z zatrudnieniem asystenta rodziny zostały pozyskane w ramach Programu „Asystent rodziny i koordynator pieczy zastępczej”. Gmina ponosiła również odpłatność za pobyt dzieci z gminy w pieczy zastępczej (za 6 w 2017 r., za 7 w 2018 r., za 9 w 2019 r.). Dane szczegółowe w tym zakresie za lata 2017-2019 przedstawia poniższa tabela.

Tabela 12. Dzieci z gminy umieszczone w pieczy zastępczej w latach 2017-2019

dzieci umieszczone w pieczy zastępczej	2017 r.	2018 r.	2019 r.
liczba dzieci umieszczonych w placówkach opiekuńczo-wychowawczych	3	3	3
liczba dzieci umieszczonych w spokrewnionej rodzinie zastępczej	2	1	3
liczba dzieci umieszczonych w niespokrewnionej rodzinie zastępczej	1	3	3

Źródło danych: Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Koźminie Wielkopolskim.

W latach 2017-2019 MGOPS realizował także zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, będąc odpowiedzialnym za obsługę organizacyjno-techniczną Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, a także delegując do niego swoich pracowników. W 2019 roku założono 41 Niebieskich Kart (Policja – 34, MGOPS – 3, OIK – 3), a 1 została przesłana z Zespołu Interdyscyplinarnego w Kobylinie. Procedurą Niebieskiej Karty objęto 32 rodziny. Jest to więcej niż w roku poprzednim (22 Niebieskie Karty i 16 rodzin).

W analizowanym okresie Ośrodek realizował również zadanie wynikające z ustawy o pomocy państwa w wychowaniu dzieci, przyznając świadczenia

wychowawcze – na łączną kwotę: 10.477.648 zł w 2017 roku, 9.873.563 zł w 2018 roku i 12.378.283 zł w 2019 roku. W 2019 roku liczba przyznanych świadczeń i kwota wydatków na ten cel wzrosła, co wynika ze zmiany przepisów, które od 1 lipca 2019 roku umożliwiły pobieranie świadczenia również na pierwsze dziecko w rodzinie.

W latach 2017-2019 MGOPS zajmował się również przyznawaniem świadczeń rodzinnych. W 2019 roku ogólna liczba udzielonych świadczeń była niższa niż w latach 2017-2018 (23.699 w 2017 r., 23.295 w 2018 r., 21.430 w 2019 r.), podobnie jak liczba wypłaconych zasiłków rodzinnych i dodatków do zasiłków (18.089 w 2017 r., 17.902 w 2018 r., 16.131 w 2019 r.) oraz liczba wypłaconych zasiłków pielęgnacyjnych (4.063 w 2017 r., 4.017 w 2018 r., 3.891 w 2019 r.).

Dane szczegółowe na temat przyznanych w gminie świadczeń rodzinnych przedstawia poniższa tabela.

Tabela 13. Świadczenia rodzinne przyznane w gminie w latach 2017-2019

	2017 r.	2018 r.	2019 r.
zasiłki rodzinne i dodatki do zasiłków rodzinnych			
liczba świadczeń	18.089	17.902	16.131
zasiłek pielęgnacyjny			
liczba świadczeń	4.063	4.017	3.891
świadczenia pielęgnacyjne			
liczba świadczeń	712	759	764
specjalny zasiłek opiekuńczy			
liczba świadczeń	211	174	166
jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka			
liczba świadczeń	142	134	110
świadczenie rodzicielskie			
liczba świadczeń	482	309	368
ogółem			
liczba świadczeń	23.699	23.295	21.430
zasiłek dla opiekuna			
liczba świadczeń	134	92	49
jednorazowe świadczenie w wysokości 4.000 zł			
liczba świadczeń	7	1	5

Źródło danych: Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Koźminie Wielkopolskim.

W analizowanym okresie MGOPS przyznawał również zasiłek dla opiekunów osób niepełnosprawnych. Przysługuje on osobom, które utraciły prawo do świadczenia pielęgnacyjnego z dniem 1 lipca 2013 roku w związku z wygaśnięciem z mocy prawa (na podstawie art. 11 ust. 3 ustawy z dnia 7 grudnia 2012 roku o zmianie ustawy o świadczeniach rodzinnych oraz niektórych innych ustaw, Dz. U. z 2012 r., poz. 1548) decyzji przyznającej prawo do świadczenia pielęgnacyjnego. W latach 2017-2019 MGOPS wypłacił odpowiednio 134, 92 i 49 zasiłków dla opiekuna na łączną kwotę odpowiednio 69.345, 48.210 i 30.380 zł.

W latach 2017-2019 Ośrodek przyznał odpowiednio 7, 1, i 5 jednorazowych świadczeń z tytułu urodzenia dziecka, u którego zdiagnozowano ciężkie i nieodwracalne upośledzenie albo nieuleczalną chorobę zagrażającą jego życiu, które powstały w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu. Świadczenie to przyznawane jest w oparciu o art. 10 ustawy z dnia 4 listopada 2016 roku o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”, wynosi 4.000 zł i jest finansowane z dotacji celowej z budżetu państwa.

Kolejną formę pomocy udzielanej przez MGOPS stanowiły świadczenia z funduszu alimentacyjnego, które służą wsparciu osób znajdujących się w trudnej sytuacji materialnej w przypadku bezskuteczności egzekucji zasądzonych świadczeń alimentacyjnych. W latach 2017-2019 liczba rodzin, którym przyznano tę pomoc, zmniejszała się z roku na rok (z 48 w 2017 r. do 35 w 2019 r.), podobnie jak liczba świadczeń (z 853 w 2017 r. do 676 w 2019 r.). Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 14. Świadczenia z funduszu alimentacyjnego przyznane w gminie w latach 2017-2019

	2017 r.	2018 r.	2019 r.
liczba rodzin, którym przyznano świadczenie	48	41	35
liczba przyznanych świadczeń	853	797	676
łączna kwota wypłaconych świadczeń (w zł)	349.735	326.342	278.150

Źródło danych: Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Koźminie Wielkopolskim.

Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Koźminie Wielkopolskim angażował się również w działania środowiskowe na rzecz lokalnej społeczności. Były to m.in. organizacja spotkania wigilijnego dla samotnych, starszych i niepełnosprawnych mieszkańców gminy, akcja obdarowywania dzieci prezentami

świętecznymi, zbiórka żywności we współpracy z Bankiem Żywności, a także koordynacja działań wolontarystycznych poprzez prowadzenie Lokalnego Centrum Wolontariatu.

Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Koźminie Wielkopolskim angażuje się również w działania środowiskowe na rzecz lokalnej społeczności – uczestniczy m.in. w akcji Szlachetna Paczka; w 2019 roku współdziałał z jednostkami Ochotniczej Straży Pożarnej przy organizacji zbiórki żywności i środków na zakup opału dla najbardziej potrzebujących.

Pomoc społeczna polega również na prowadzeniu i rozwoju niezbędnej infrastruktury socjalnej. Obejmuje ona zarówno jednostki środowiskowe, jak i instytucjonalne. W gminie Koźmin Wielkopolski, oprócz Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, funkcjonuje Klub Seniora (w strukturach MGOPS-u), Młodzieżowy Ośrodek Wychowawczy w Koźminie Wielkopolskim oraz Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy im. Janusza Korczaka w Borzęciczkach oraz Zakład Aktywności Zawodowej – działający w oparciu o przepisy szczególne zawarte w ustawie z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych jak również w Rozporządzeniu Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 17 lipca 2012 r. w sprawie zakładów aktywności zawodowej. W 2019 roku Zakład zatrudniał 48 pracowników ze znacznym lub umiarkowanym stopniem niepełnosprawności. W analizowanym roku ZAZ realizował również zadania wynikające z projektu pn. „Krok naprzód – zwiększenie szans osób z niepełnosprawnościami z terenu powiatu krotoszyńskiego na lokalnym rynku pracy”. Projektem objęto 77 osób z niepełnosprawnościami z powiatu krotoszyńskiego, w tym 35 mężczyzn i 42 kobiety. Działalność ZAZ jest dofinansowana m.in. ze środków PFRON.

Dane szczegółowe na temat instytucji wsparcia w gminie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 15. Instytucje wsparcia w gminie

nazwa i adres instytucji	zakres oferowanych usług oraz kategoria klienta
Klub Seniora w Koźminie Wielkopolskim, ul. Stęszewskiego 2, 63-720 Koźmin Wielkopolski	Zakres oferowanych usług: placówka wsparcia dziennego oferująca zajęcia integracyjne, spotkania ze specjalistami, warsztaty i szkolenia, wyjazdy i imprezy okolicznościowe, zajęcia komputerowe, terapię zajęciową. Kategoria klienta: osoby w wieku emerytalnym, niepełnosprawne i osamotnione.
Zakład Aktywności Zawodowej w Koźminie Wielkopolskim, ul. Borecka 25, 63-720 Koźmin Wielkopolski	Zakres oferowanych usług: rehabilitacja, aktywizacja zawodowa, integracja społeczna. Kategoria klienta: osoby z niepełnosprawnością
Młodzieżowy Ośrodek Wychowawczy w Koźminie Wielkopolskim, ul. Klasztorna 39, 63-720 Koźmin Wielkopolski	Zakres oferowanych usług: wychowanie, edukacja, resocjalizacja. Kategoria klienta: młodzież, chłopcy – niedostosowani społecznie i zdemoralizowani.
Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy im. Janusza Korczaka w Borzęciczkach, Borzęciczki 11, 63-720 Koźmin Wielkopolski	Zakres oferowanych usług: edukacja, wychowanie, pomoc psychologiczno-pedagogiczna, rewalidacja, wspomaganie rozwoju. Kategoria klienta: dzieci z niepełnosprawnością intelektualną.

Źródło danych: Urząd Miejski w Koźminie Wielkopolskim.

Mieszkańcy mają również możliwość korzystania z oferty instytucji udzielających wsparcia poza gminą. Dane szczegółowe na ich temat przedstawia poniższa tabela.

Tabela 16. Instytucje udzielające wsparcia poza gminą, z oferty których mogą korzystać lub korzystają mieszkańcy gminy

nazwa i adres instytucji	zakres oferowanych usług oraz kategoria klienta
Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Krotoszynie, ul. Floriańska 10, 63-700 Krotoszyn	Zakres oferowanych usług: realizacja zadań powiatu z zakresu pomocy społecznej, rodzinnej i instytucjonalnej pieczy zastępczej, przeciwdziałania przemocy w rodzinie, rehabilitacji społecznej oraz organizatora rodzinnej pieczy zastępczej. Kategoria klienta: mieszkańcy powiatu.
Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Krotoszynie, Os. W. Sikorskiego 7, 63-700 Krotoszyn	Zakres oferowanych usług: pomoc psychologiczna i prawna, pomoc socjalna. Kategoria klienta: osoby doświadczające przemocy.

<p>Specjalistyczny Ośrodek Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Zdunach, ul. Strzelecka 10, 63-760 Zduny</p>	<p>Zakres oferowanych usług: całodobowe schronienie, poradnictwo prawne, psychologiczne, medyczne i socjalne, grupy wsparcia. Kategoria klienta: ofiary przemocy.</p>
<p>Dom Pomocy Społecznej w Baszkowie, Baszków 112, 63-760 Zduny</p>	<p>Zakres oferowanych usług: całodobowa opieka zgodnie ze standardem określonym dla danego typu domu, w oparciu o indywidualne potrzeby jego mieszkańców. Kategoria klienta: osoby przewlekle somatycznie chore, osoby psychicznie chore.</p>
<p>Dom Pomocy Społecznej dla Dzieci i Młodzieży Intelaktualnie Niepełnosprawnej w Zdunach, ul. A. Mickiewicza 21, 63-760 Zduny</p>	<p>Zakres oferowanych usług: całodobowa opieka zgodnie ze standardem określonym dla danego typu domu, w oparciu o indywidualne potrzeby jego mieszkańców. Kategoria klienta: dzieci i młodzież z niepełnosprawnością intelektualną.</p>
<p>Środowiskowy Dom Samopomocy w Krotoszynie, ul. Langiewicza 2, 63-700 Krotoszyn</p>	<p>Zakres oferowanych usług: podtrzymywanie i rozwijanie umiejętności uczestników niezbędnych do samodzielnego życia. Kategoria klienta: osoby z niepełnosprawnościami i zaburzeniami psychicznymi.</p>
<p>Zespół Szkół Specjalnych im. Marii Grzegorzewskiej w Krotoszynie, ul. Ostrowska 49, 63-700 Krotoszyn</p>	<p>Zakres oferowanych usług: edukacja, wychowanie, pomoc psychologiczno-pedagogiczna, rewalidacja, wspomaganie rozwoju. Kategoria klienta: dzieci ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, z niepełnosprawnością.</p>
<p>Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy im. ks. Jana Twardowskiego w Konarzewie, Konarzew, ul. Parkowa 18, 63-700 Krotoszyn</p>	<p>Zakres oferowanych usług: edukacja, wychowanie, pomoc psychologiczno-pedagogiczna, rewalidacja, wspomaganie rozwoju. Kategoria klienta: dzieci z niepełnosprawnością intelektualną.</p>
<p>Warsztaty Terapii Zajęciowej w Krotoszynie, ul. Młyńska 2d, 63-700 Krotoszyn</p>	<p>Zakres oferowanych usług: rehabilitacja społeczna i zawodowa, zajęcia terapeutyczne. Kategoria klienta: osoby z niepełnosprawnościami.</p>
<p>Schronisko dla osób bezdomnych w Pleszewie, ul. Św. Brata Alberta 1, 63-300 Pleszew</p>	<p>Zakres oferowanych usług: całodobowy pobyt, pomoc socjalna i medyczna. Kategoria klienta: osoby bezdomne, mężczyźni.</p>
<p>Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Krotoszynie, ul. Floriańska 10, 63-700 Krotoszyn</p>	<p>Zakres oferowanych usług: udzielanie dzieciom i młodzieży pomocy psychologiczno-pedagogicznej, logopedycznej, pomocy w wyborze zawodu i kierunku kształcenia oraz udzielanie rodzicom i nauczycielom porad związanych z wychowywaniem i kształceniem dzieci i młodzieży. Kategoria klienta: dzieci, młodzież, pedagodzy, nauczyciele i rodzice.</p>

Źródło danych: Starostwo Powiatowe i Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Krotoszynie.

13. AKTYWNOŚĆ OBYWATELSKA

Przejawem społeczeństwa obywatelskiego, jedną z form jego aktywności są organizacje pozarządowe. Stanowią grupę podmiotów funkcjonujących w sferze ekonomii społecznej, która poprzez działalność ekonomiczną i pożytku publicznego służy integracji zawodowej i społecznej osób zagrożonych marginalizacją społeczną, tworzeniu miejsc pracy, świadczeniu usług społecznych użyteczności publicznej oraz rozwojowi lokalnemu.

Organizacje pozarządowe pełnią istotną rolę nie tylko w konsolidacji społeczności lokalnej, organizacyjnym wzmocnieniu władz lokalnych, lecz również zwiększają szanse rozwoju małych i średnich miejscowości. Dobrze zorganizowane środowisko może sprzyjać aktywizowaniu nie tylko pojedynczych osób i marginalizowanych grup społecznych, ale ich lokalnego otoczenia, sprzyja budowaniu samowystarczalności społeczności lokalnych poprzez uruchomienie i wykorzystanie jej zasobów.

Współpraca samorządu lokalnego z podmiotami należącymi do sektora pozarządowego nie tylko pozwala skuteczniej i efektywniej działać na rzecz rozwoju oraz poprawy warunków i jakości życia mieszkańców, lecz również umożliwia istotne odciążenie sektora publicznego w realizacji zadań.

W gminie Koźmin Wielkopolski funkcjonuje 40 organizacji pozarządowych. Samorząd gminy posiada uchwalany corocznie program współpracy z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, w oparciu o który ma możliwość podejmowania z nimi współpracy.

Głównym celem współpracy z organizacjami pozarządowymi w gminie Koźmin Wielkopolski jest poprawa jakości życia oraz pełniejsze zaspokajanie potrzeb społecznych mieszkańców. Do priorytetowych działań publicznych gminy wskazanych w programie uchwalonym w 2019 roku należały zadania z zakresu: wspomagania rozwoju wspólnot i społeczności lokalnej, wspierania i upowszechniania kultury fizycznej, turystyki i krajoznawstwa, ochrony i promocji zdrowia, kultury i sztuki, ochrony dóbr kultury i dziedzictwa narodowego, nauki, edukacji, oświaty i wychowania, działalności na rzecz osób w wieku emerytalnym. W 2019 roku gmina przekazało organizacjom pozarządowym dotacje w łącznej kwocie 311.000 zł.

Poniższa tabela przedstawia dane szczegółowe na temat sektora pozarządowego w gminie.

Tabela 17. Organizacje pozarządowe w gminie

lp.	nazwa i adres organizacji	adres organizacji
1.	Stowarzyszenie „Wielkopolska z Wyobraźnią”	ul. Stary Rynek 11, 63-720 Koźmin Wielkopolski
2.	Towarzystwo Miłośników Koźmina Wielkopolskiego	ul. Nowy Rynek 11, 63-720 Koźmin Wielkopolski
3.	Stowarzyszenie Przyjaciół I Liceum Ogólnokształcącego im. Powstańców Wielkopolskich w Koźminie Wielkopolskim	ul. Borecka 28, 63-720 Koźmin Wielkopolski
4.	Stowarzyszenie „Z pomocy zrodziła się przyjaźń”	ul. Klasztorna 60, 63-720 Koźmin Wielkopolski
5.	Spółdzielnia socjalna „VIVO”	ul. Stary Rynek 11, 63-720 Koźmin Wielkopolski
6.	Polski Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów w Koźminie Wielkopolskim	ul. Stęszewskiego 2, 63-720 Koźmin Wielkopolski
7.	Stowarzyszenie Aktywny Koźmin Wielkopolski	ul. Stęszewskiego 2, 63-720 Koźmin Wielkopolski
8.	Klub Honorowych Dawców Krwi Polskiego Czerwonego Krzyża	ul. Stary Rynek 11, 63-720 Koźmin Wielkopolski
9.	Związek Harcerstwa Polskiego – Komenda Hufca im. Strajku Dzieci Koźmińskich 1906/07	ul. Floriańska 21, 63-720 Koźmin Wielkopolski
10.	Stowarzyszenie Razem w Przyszłość, Wspólnie dla Gimnazjum im. Zjednoczonej Europy w Koźminie Wielkopolskim	ul. Kopernika 1, 63-720 Koźmin Wielkopolski
11.	Bractwo Familia Zmyslony	63-720 Koźmin Wielkopolski
12.	Polskie Towarzystwo Turystyczno-Krajoznawcze	Osiedle Tysiąclecia 6, 63-720 Koźmin Wielkopolski
13.	Polski Związek Wędkarski, Koło Koźmin Wielkopolski	ul. Wierzbowa, 63-720 Koźmin Wielkopolski
14.	Koło Gospodyń Wiejskich Wsi Lipowiec	Lipowiec, 63-720 Koźmin Wielkopolski
15.	Stowarzyszenie Koła Gospodyń Wiejskich Wsi Borzęciczki	Borzęciczki, 63-720 Koźmin Wielkopolski
16.	Stowarzyszenie Koła Gospodyń Wiejskich Stara Obra	Stara Obra, ul. Szkolna 6, 63-720 Koźmin Wielkopolski
17.	Chopperowe Bractwo Motocyklowe Koźmin Wielkopolski	63-720 Koźmin Wielkopolski
18.	Kurkowe Bractwo Strzeleckie w Koźminie Wielkopolskim	63-720 Koźmin Wielkopolski
19.	Klub Sportów Walki NINJA	Kościuszkowo 27, 63-830 Pępowo
20.	Stowarzyszenie Wodniaków Koźmin	ul. Borecka 24, 63-720 Koźmin Wielkopolski

21. Koźmiński Klub Sportowy „Biały Orzeł”	ul. Floriańska 21, 63-720 Koźmin Wielkopolski
22. Koźmiński Klub Karate Do Shotokan	ul. Kopernika 1, 63-720 Koźmin Wielkopolski
23. Integracyjny Klub Sportowy „Spartakus” Koźmin Wielkopolski	Plac Najświętszej Marii Panny 2, 63-720 Koźmin Wielkopolski
24. Międzyszkolny Uczniowski Klub Sportowy „Koźmin Wielkopolski”	ul. Zamkowa 1, 63-720 Koźmin Wielkopolski
25. Klub Sportowy Pretorian Perfect Harmony Koźmin Wielkopolski	ul. Zamkowa 1, 63-720 Koźmin Wielkopolski
26. Związek Ochotniczych Straży Pożarnych RP – Oddział Miejsko-Gminny	ul. Floriańska 23, 63-720 Koźmin Wielkopolski
27. Ochotnicza Straż Pożarna w Koźminie Wielkopolskim	ul. Floriańska 23, 63-720 Koźmin Wielkopolski
28. Ochotnicza Straż Pożarna w Borzęcicach	Borzęcice, 63-720 Koźmin Wielkopolski
29. Ochotnicza Straż Pożarna w Borzęciczkach	Borzęciczki 12a, 63-720 Koźmin Wielkopolski
30. Ochotnicza Straż Pożarna w Czarnym Sadzie	Czarny Sad, 63-720 Koźmin Wielkopolski
31. Ochotnicza Straż Pożarna w Gałązkach	Gałązki, 63-720 Koźmin Wielkopolski
32. Ochotnicza Straż Pożarna w Gościejewie	Gościejew, 63-720 Koźmin Wielkopolski
33. Ochotnicza Straż Pożarna w Kaniewie	Kaniew 26, 63-720 Koźmin Wielkopolski
34. Ochotnicza Straż Pożarna w Lipowcu	Lipowiec, 63-720 Koźmin Wielkopolski
35. Ochotnicza Straż Pożarna w Mokronosie	Mokronos, 63-720 Koźmin Wielkopolski
36. Ochotnicza Straż Pożarna w Orli	Orla 12, 63-720 Koźmin Wielkopolski
37. Ochotnicza Straż Pożarna w Staniewie	Staniew, 63-720 Koźmin Wielkopolski
38. Ochotnicza Straż Pożarna w Starej Obrze	Stara Obra, ul. 1 Maja 1a, 63-720 Koźmin Wielkopolski
39. Ochotnicza Straż Pożarna w Wałkowie	Wałków 8, 63-720 Koźmin Wielkopolski
40. Ochotnicza Straż Pożarna we Wrotkowie	Wrotków, 63-720 Koźmin Wielkopolski

Źródło danych: Urząd Miasta i Gminy w Koźminie Wielkopolskim.

14. WYNIKI BADAŃ ANKIETOWYCH „PROBLEMY SPOŁECZNE W ŚRODOWISKU LOKALNYM”

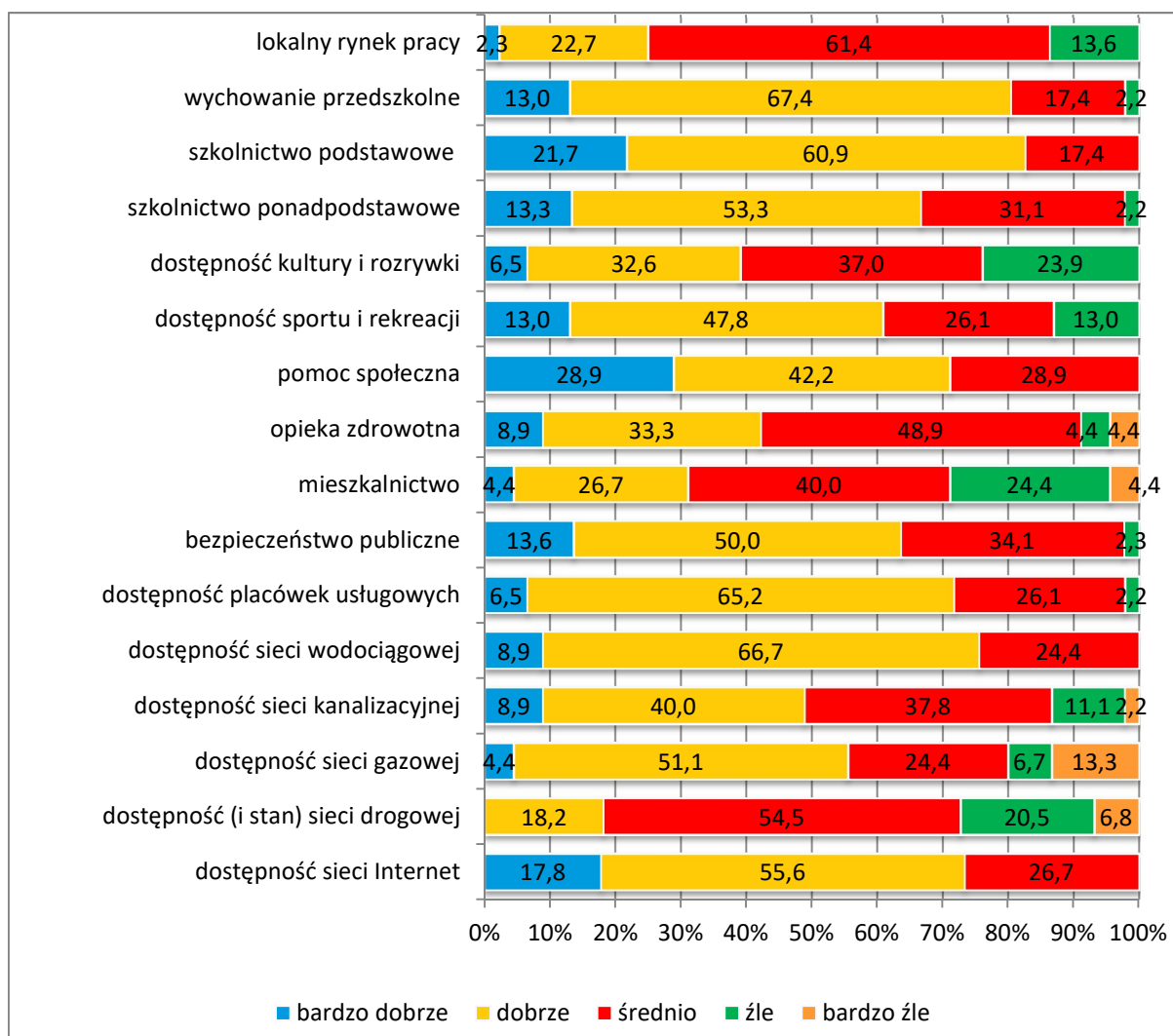
Badania ankietowe przeprowadzone w ramach diagnozy sytuacji społecznej w gminie Koźmin Wielkopolski posłużyły identyfikacji, określeniu przyczyn i skali występujących na jej terenie problemów społecznych oraz wskazaniu działań, jakie należałoby podjąć w celu zmniejszenia ich natężenia oraz zminimalizowania ich skutków.

Badania zostały przeprowadzone przy pomocy ankiet, które zostały rozpowszechnione wśród mieszkańców gminy, w tym reprezentantów samorządu

lokalnego – Burmistrza i jego Zastępcy, Sekretarza, Skarbnika, radnych, sołtysów, pracowników Urzędu Miasta i Gminy, członków komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, przedstawiciele jednostek organizacyjnych gminy, m.in. placówek oświatowych, kulturalnych, sportowych i pomocy społecznej, a także przedstawiciele jednostek służby zdrowia, policji, organizacji pozarządowych i kościoła. W sumie do analizy przedłożono 46 wypełnionych anonimowo ankiet.

W pierwszym pytaniu poproszono przedstawicieli środowiska lokalnego o ocenę warunków życia w gminie. Uzyskane odpowiedzi przedstawia poniższy wykres.

Wykres 32. Warunki życia w gminie

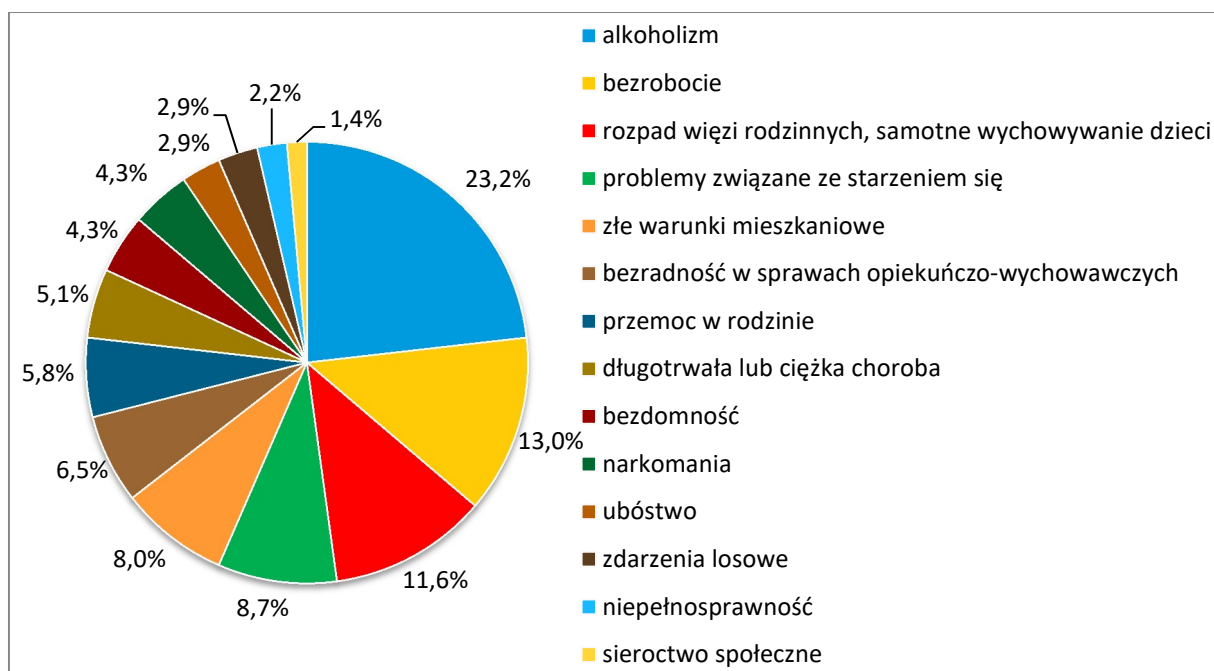
Źródło danych: Badania ankietowe przeprowadzone w środowisku lokalnym.

Analizując warunki życia w gminie, przedstawiciele środowiska lokalnego najwyżej ocenili dostęp do szkolnictwa podstawowego (łącznie 82,6% bardzo dobrych i dobrych), wychowania przedszkolnego (w sumie 80,4% ocen dobrych i bardzo dobrych), sieci wodociągowej (w sumie 75,6% ocen dobrych i bardzo dobrych), sieci Internet (łącznie 73,4% ocen dobrych i bardzo dobrych), placówek usługowych (w sumie 71,7% ocen dobrych i bardzo dobrych) i pomoc społeczną (łącznie 71,1% ocen dobrych i bardzo dobrych).

Najniżej ankietowani ocenili sytuację mieszkaniową (w sumie 28,8% ocen złych i bardzo złych), dostępność (i stan) sieci drogowej (łącznie 27,3% ocen złych i bardzo złych) oraz dostęp do kultury i rozrywki (23,9% ocen złych).

W kolejnym pytaniu zapytano badanych o problemy, które najczęściej dotyczą mieszkańców gminy. Szczegóły w tym zakresie przedstawia poniższy wykres.

Wykres 33. Problemy najczęściej dotykające mieszkańców gminy

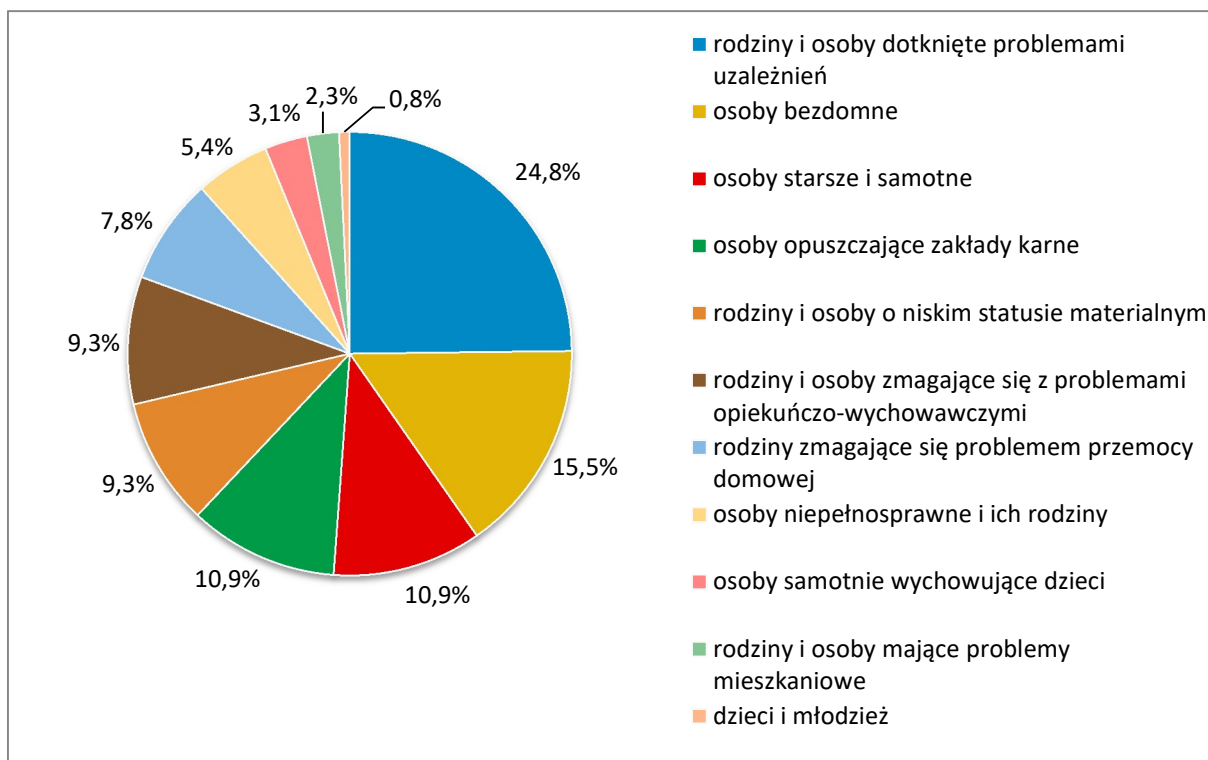

Źródło danych: Badania ankietowe przeprowadzone w środowisku lokalnym.

Za problemy, który najczęściej dotyczą mieszkańców gminy, respondenci uznali alkoholizm (23,2%), a także bezrobocie (13%), rozpad więzi rodzinnych i samotne wychowywanie dzieci (11,6%) oraz problemy związane ze starzeniem się (8,7%).

Odpowiadając na następane pytanie, ankietowali identyfikowali grupy zagrożone wykluczeniem społecznym w gminie. Uzyskane odpowiedzi przedstawia poniższy wykres.

Wykres 34. Grupy zagrożone wykluczeniem społecznym w gminie

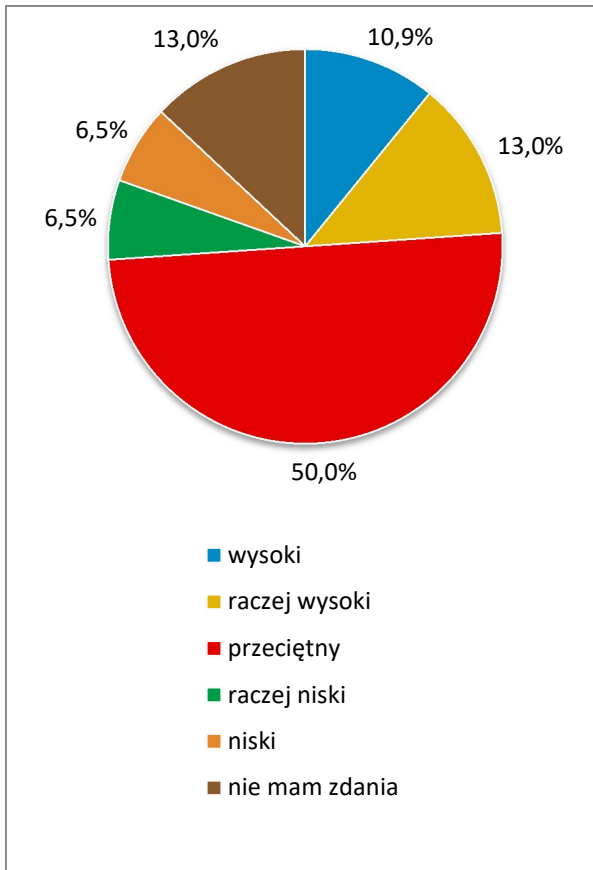

Źródło danych: Badania ankietowe przeprowadzone w środowisku lokalnym.

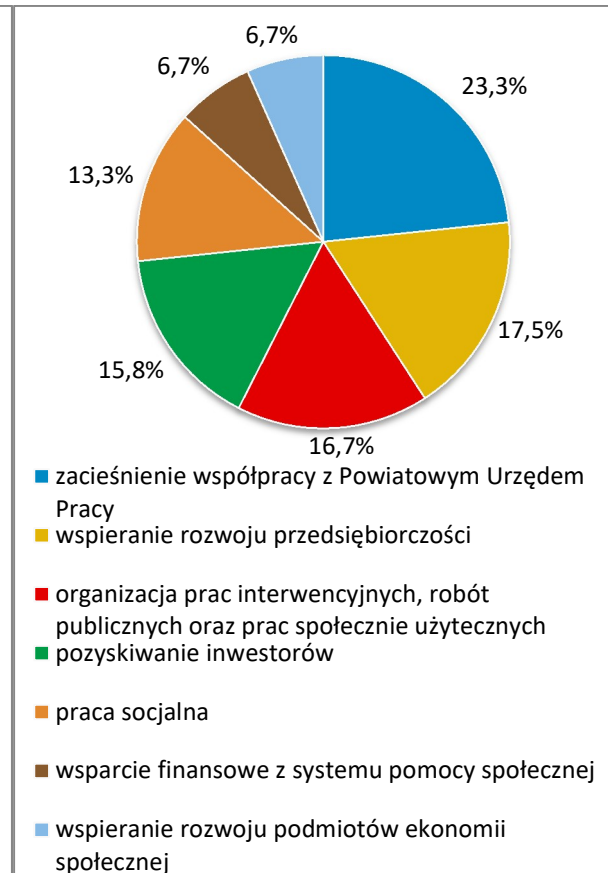
Najwięcej badanych stwierdziło, że najbardziej zagrożone wykluczeniem społecznym są rodziny i osoby dotknięte problemami uzależnień (24,8%), a także osoby bezdomne (15,5%), osoby starsze i samotne oraz osoby opuszczające zakłady karne (po 10,9%).

W kolejnych pytaniach poproszono badanych o opinię na temat poziomu bezrobocia w gminie oraz wskazanie działań, jakie należałoby podjąć w celu poprawy sytuacji osób nim dotkniętych. Uzyskane odpowiedzi przedstawiają poniższe wykresy.

Wykres 35. Jaki jest poziom bezrobocia w gminie?

Wykres 36. Jakie działania należałyby podjąć w celu poprawy sytuacji osób bezrobotnych?

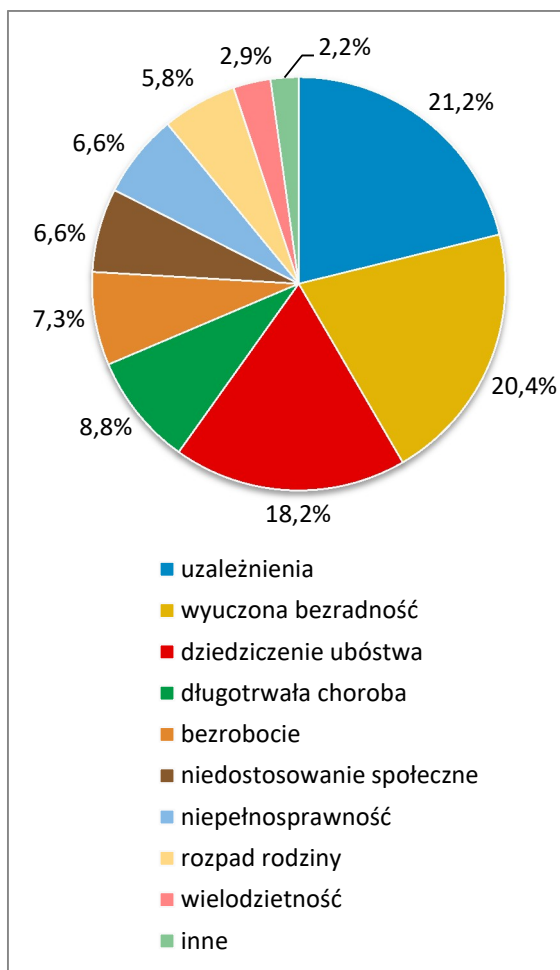
Źródło danych: Badania ankietowe przeprowadzone w środowisku lokalnym.

W opinii połowy ankietowanych, poziom bezrobocia w gminie jest przeciętny. Jednocześnie zdaniem łącznie 23,9% badanych jest on raczej wysoki lub wysoki.

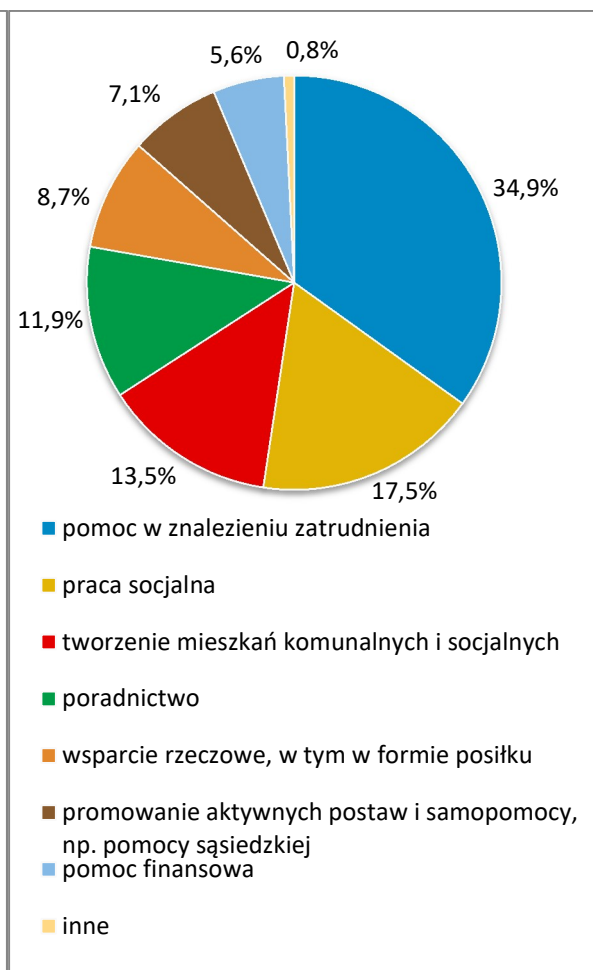
Wśród działań, jakie należałyby podjąć w celu poprawy sytuacji osób pozostających bez pracy, respondenci najczęściej wymieniali: zacieśnianie współpracy z Powiatowym Urzędem Pracy w celu umożliwienia osobom bezrobotnym (poprzez świadczenie poradnictwa oraz organizowanie stażu, kursów i szkoleń; 23,3%), wspieranie rozwoju przedsiębiorczości (17,5%), organizowanie prac interwencyjnych, robót publicznych i prac społecznie użytecznych (16,7%) oraz pozyskiwanie inwestorów (15,8%).

W odpowiedzi na następne pytania ankietowani wskazali przyczyny ubóstwa wśród mieszkańców gminy oraz przedstawili propozycje działań, jakie powinny być podejmowane na rzecz osób nim dotkniętych. Szczegóły w tym zakresie przedstawiają poniższe wykresy.

Wykres 37. Przyczyny ubóstwa wśród mieszkańców gminy?

Wykres 38. Jakie działania powinny być podejmowane na rzecz dotkniętych problemem ubóstwa?

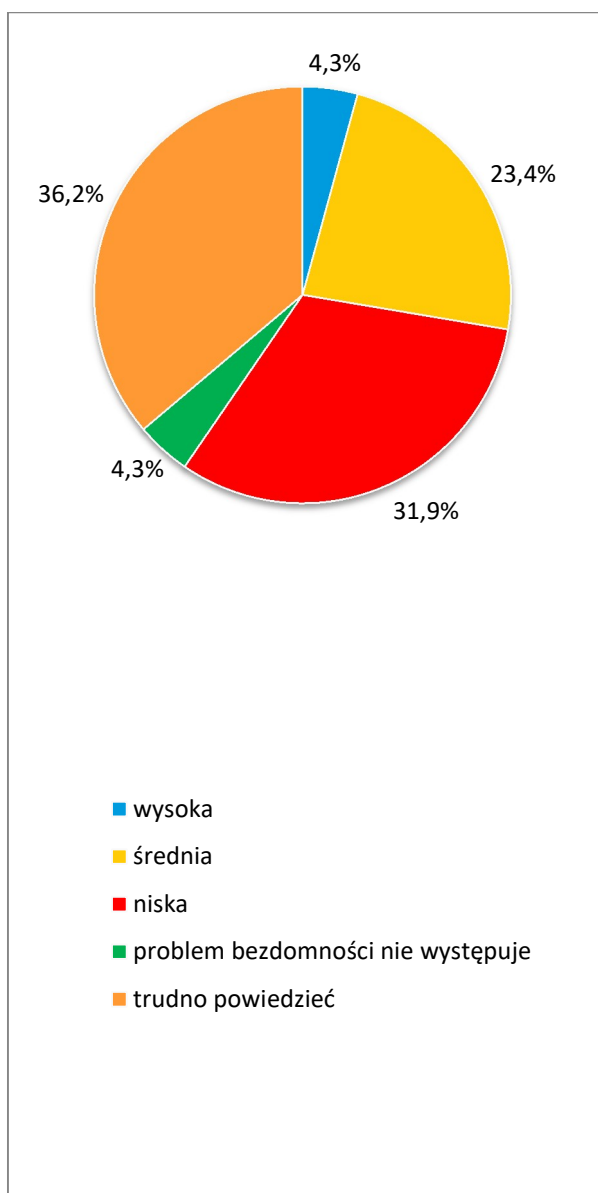
Źródło danych: Badania ankietowe przeprowadzone w środowisku lokalnym.

Wśród przyczyn popadania mieszkańców gminy w ubóstwo, ankietowani najczęściej wskazywali uzależnienia (21,2%) wyuczoną bezradność (20,4%) oraz dziedziczenie ubóstwa (18,2%).

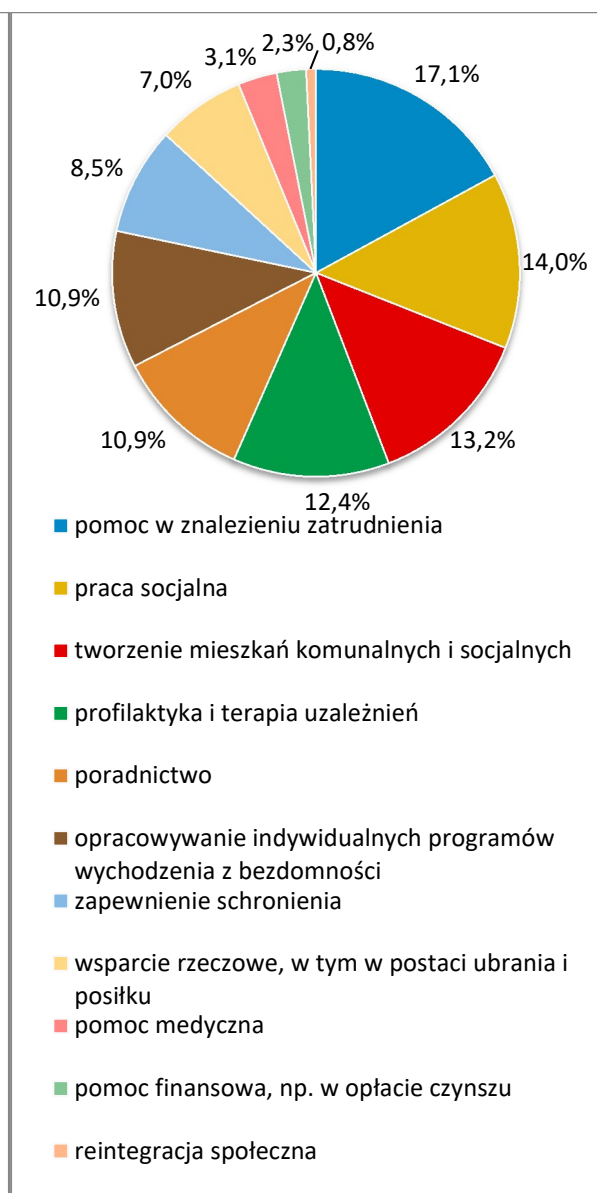
Zdaniem respondentów, by skutecznie przeciwdziałać problemowi ubóstwa, należałoby przede wszystkim udzielać pomocy w znalezieniu zatrudnienia (34,9%), prowadzić pracę socjalną (17,5%) oraz tworzyć mieszkania komunalne i socjalne (13,5%).

W kolejnych pytaniach została podjęta kwestia bezdomności – poproszono badanych o opinię na temat skali tego problemu w gminie oraz wskazanie działań, które przyniosłyby największą skuteczność w jego zapobieganiu i rozwiązywaniu. Uzyskane odpowiedzi prezentują poniższe wykresy.

Wykres 39. Jaka jest skala problemu bezdomności w gminie?

Wykres 40. Jakie działania byłyby najskuteczniejsze w zapobieganiu i rozwiązywaniu problemu bezdomności?

Źródło danych: Badania ankietowe przeprowadzone w środowisku lokalnym.

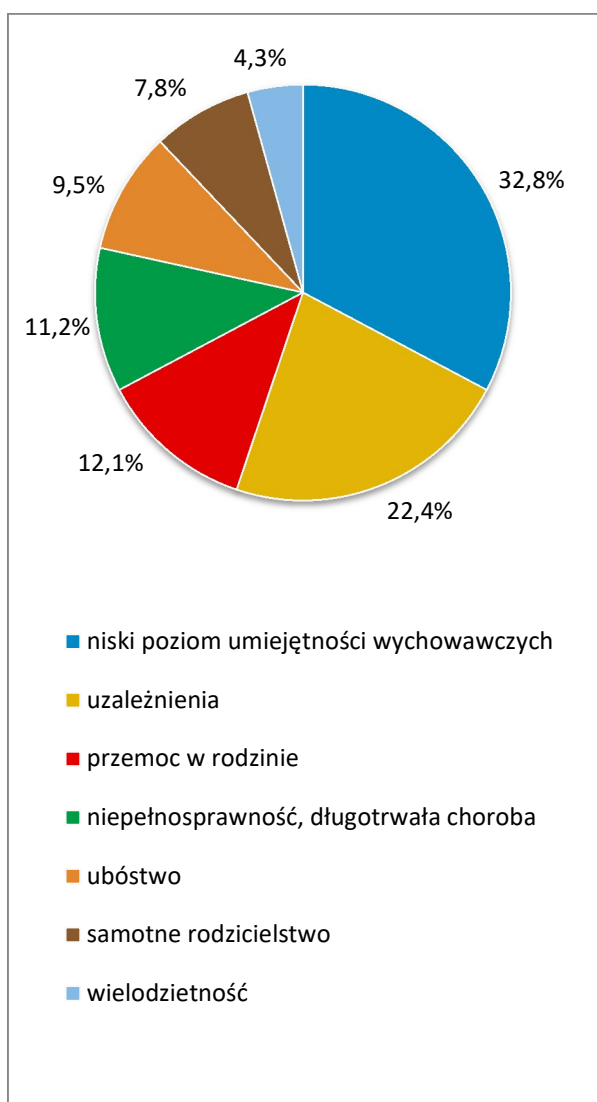
Najwięcej respondentów (36,2%) nie miało zdania w kwestii skali bezdomności w gminie. Jednocześnie 31,9% ankietowanych stwierdziło, że jest ona niska, a 23,4% że wysoka.

W opinii ankietowanych największe efekty w zapobieganiu i rozwiązywaniu problemu bezdomności może przynieść udzielenie pomocy w znalezieniu zatrudnienia (17,1%), prowadzenie pracy socjalnej (14%), tworzenie mieszkań

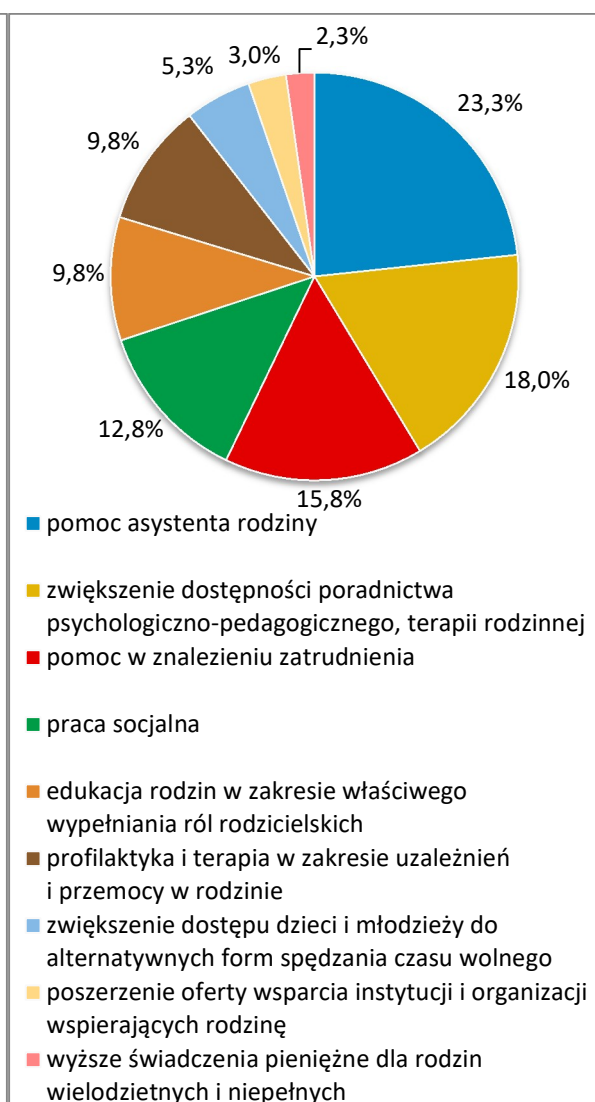
socjalnych i komunalnych (13,2%) oraz prowadzenie profilaktyki i terapii uzależnień (12,4%).

W ankiecie znalazło się również pytanie pozwalające poznać opinie respondentów na temat przyczyn bezradności opiekuńczo-wychowawczej oraz w prowadzeniu gospodarstwa domowego. Uzyskane odpowiedzi prezentują poniższe wykresy.

Wykres 41. Przyczyny bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych oraz w prowadzeniu gospodarstwa domowego w gminie

Wykres 42. Jakie działania poprawiłyby sytuację rodzin niewydolnych wychowawczo w gminie?

Źródło danych: Badania ankietowe przeprowadzone w środowisku lokalnym.

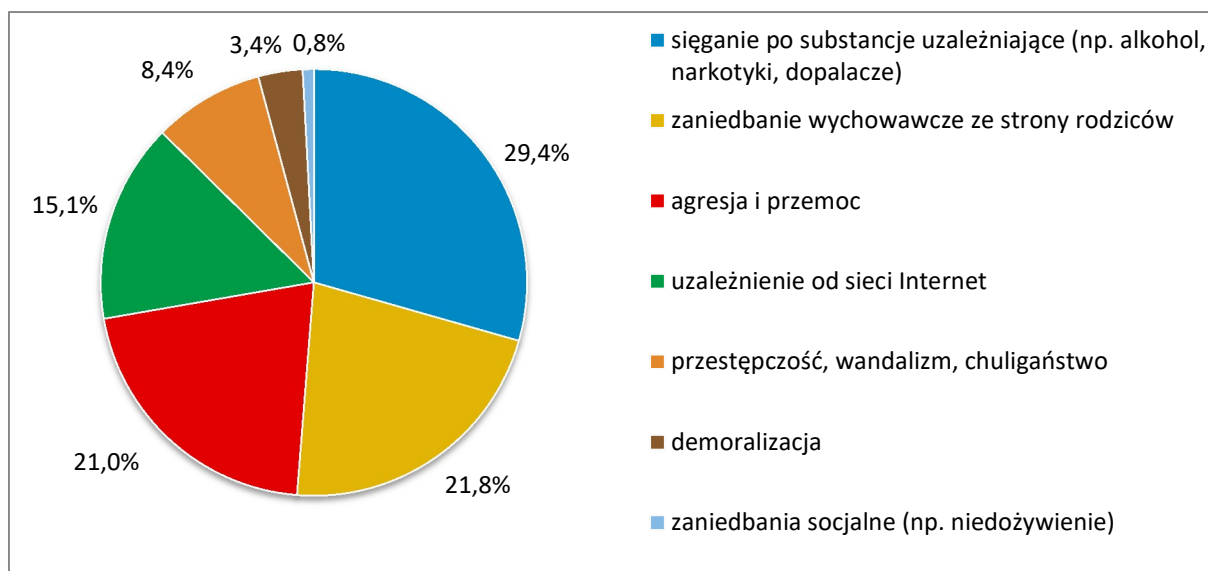
W opinii badanych głównymi przyczynami bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych oraz w prowadzeniu gospodarstwa domowego

w gminie są niski poziom umiejętności wychowawczych (32,8%) oraz uzależnienia (22,4%).

Wśród działań, których podjęcie mogłoby poprawić sytuację rodzin niewydolnych wychowawczo, ankietowani najczęściej wskazywali świadczenie pomocy przez asystenta rodziny (23,3%), zwiększenie dostępności poradnictwa psychologiczno-pedagogicznego, terapii rodzinnej (18%), udzielanie pomocy w znalezieniu zatrudnienia (15,8%) oraz prowadzenie pracy socjalnej (12,8%).

W uzupełnieniu odpowiedzi na poprzednie pytania, ankietowani wskazali negatywne zjawiska, na jakie najbardziej narażone są dzieci i młodzież z gminy. Szczegóły w tym zakresie przedstawia poniższy wykres.

Wykres 43. Na jakie negatywne zjawiska społeczne najbardziej narażone są dzieci i młodzież z gminy?

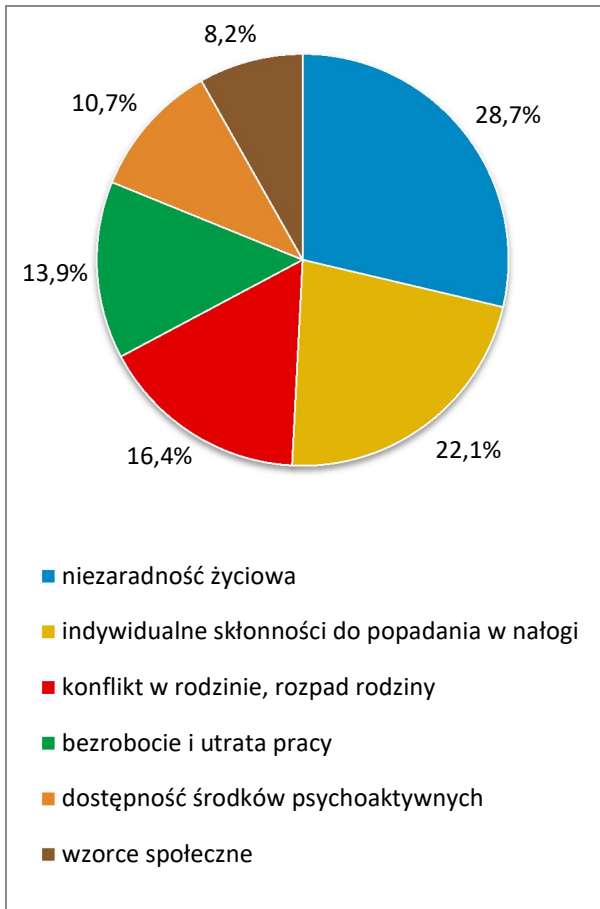

Źródło danych: Badania ankietowe przeprowadzone w środowisku lokalnym.

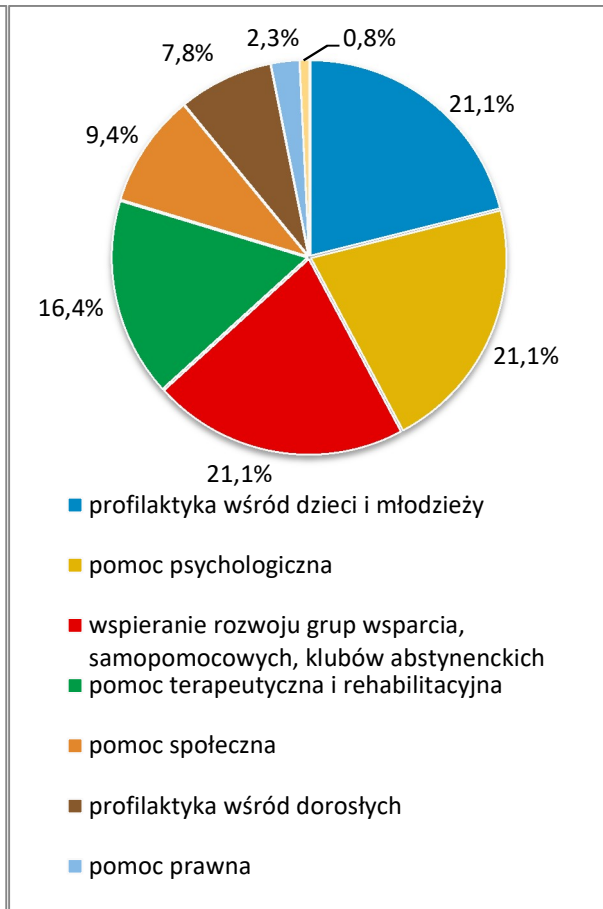
Według ankietowanych, do negatywnych zjawisk społecznych, na które najbardziej narażone są dzieci i młodzież z gminy, należą: sięganie po substancje uzależniające, np. alkohol, narkotyki i dopalacze (29,4%), zaniechania wychowawcze ze strony rodziców (21,8%) oraz agresję i przemoc (21%) oraz uzależnienie od sieci Internet (15,1%).

W następnych pytaniach poproszono respondentów o podanie przyczyn występowania problemu uzależnień wśród mieszkańców gminy oraz wskazanie działań, jakie powinny być podejmowane na rzecz osób i rodzin nim dotkniętych. Odpowiedzi w tym zakresie prezentują poniższe wykresy.

Wykres 44. Przyczyny występowania problemu uzależnień wśród mieszkańców gminy

Wykres 45. Jakie działania powinny być podejmowane na rzecz osób uzależnionych i ich rodzin?

Źródło danych: Badania ankietowe przeprowadzone w środowisku lokalnym.

Do zasadniczych powodów występowania problemu uzależnień wśród mieszkańców gminy badani zaliczyli niezaradność życiową (28,7%), indywidualne skłonności do popadania w nałogi (22,1%) oraz wzorce społeczne (16,4%).

Zdaniem respondentów, podejmując działania na rzecz osób uzależnionych i ich rodzin, należy przede wszystkim skupić się na prowadzeniu profilaktyki wśród dzieci i młodzieży, zapewnieniu dostępu do pomocy psychologicznej, wspieraniu rozwoju grup wsparcia, samopomocowych (np. AA, Al-Anon), klubów abstynenckich (po 21,1%) oraz umożliwieniu skorzystania z pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej (16,4%).

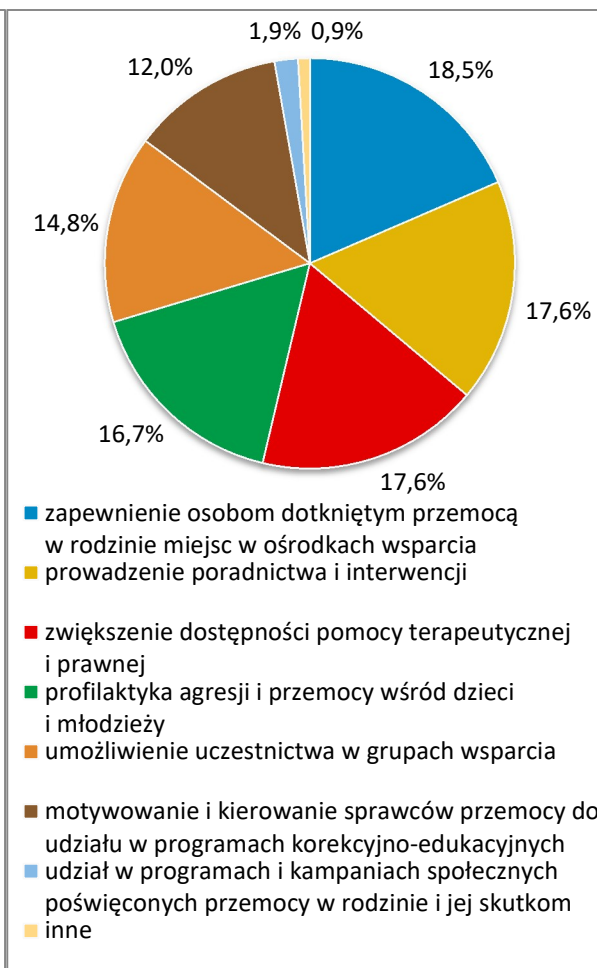
Następnie zapytano badanych o znajomość przypadków występowania problemu, który niejednokrotnie ma swoje źródło w uzależnieniach, tj. przemocy w rodzinie, oraz poproszono o przedstawienie działań, które byłyby

najskuteczniejsze w walce z tym zjawiskiem. Uzyskane odpowiedzi przedstawiają poniższe wykresy.

Wykres 46. Znajomość przypadków przemocy w rodzinie w gminie

Wykres 47. Jakie kroki byłyby najskuteczniejsze w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie?

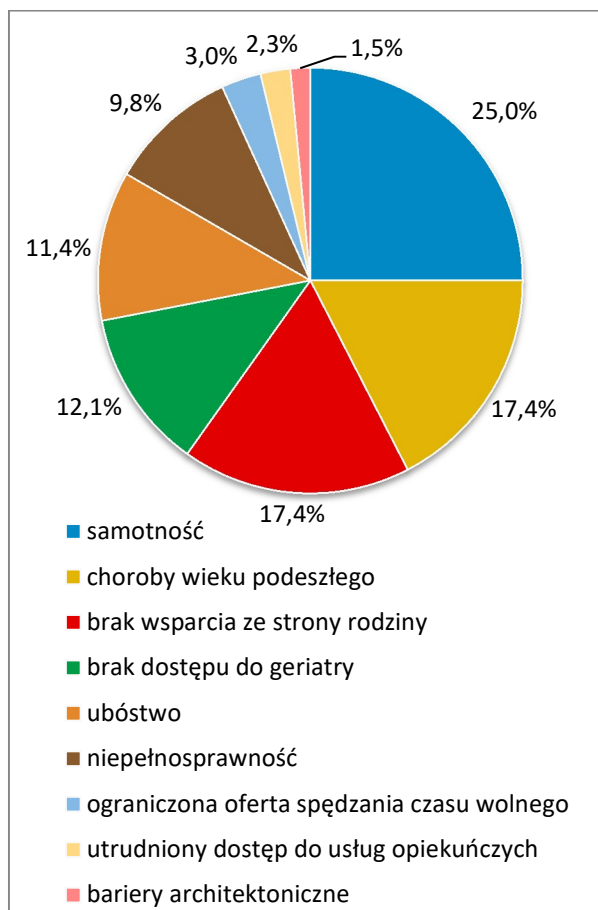
Źródło danych: Badania ankietowe przeprowadzone w środowisku lokalnym.

Większość badanych (łącznie 55,3%) stwierdziła, że zna przypadki przemocy w rodzinie w gminie lub o nich słyszała. Odmiennego zdania było w sumie 44,7% ankietowanych.

Zdaniem respondentów, by skutecznie przeciwdziałać przemocy w rodzinie, należy przede wszystkim zapewnić osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia (18,5%), prowadzić poradnictwo i interwencje, zwiększyć dostępność pomocy terapeutycznej i prawnej (po 17,6%) oraz prowadzić profilaktykę agresji i przemocy wśród dzieci i młodzieży (16,7%).

Kolejna kwestia poruszona w ankiecie dotyczyła problemów, z jakimi najczęściej zmagają się osoby starsze w gminie, oraz działań, których wdrożenie przyczyniłoby się do poprawy ich sytuacji. Udzielone przez badanych odpowiedzi prezentują poniższe wykresy.

Wykres 48. Problemy najczęściej dotykające osoby starsze z gminy

Wykres 49. Jakie działania poprawiłyby sytuację osób starszych w gminie?

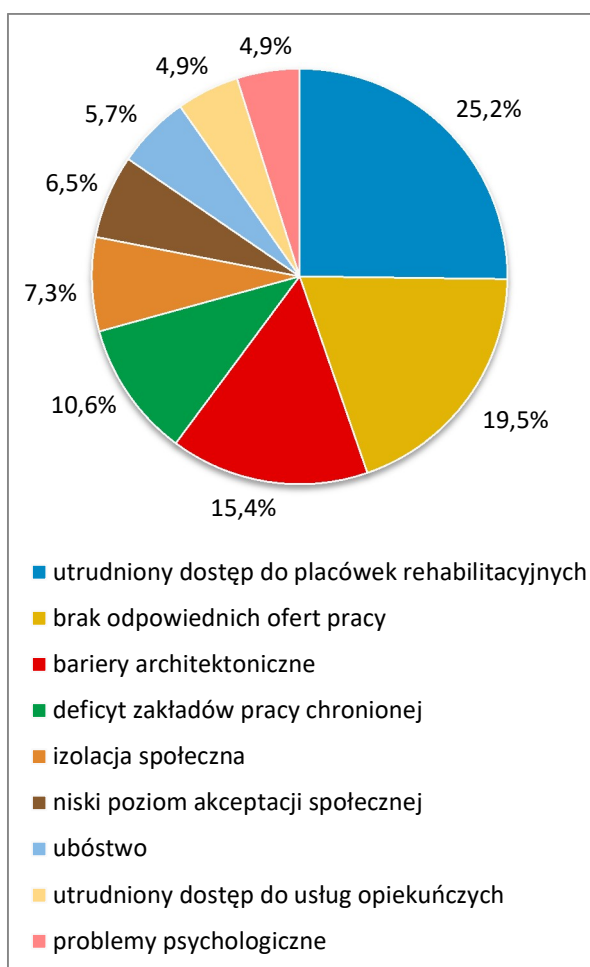
Źródło danych: Badania ankietowe przeprowadzone w środowisku lokalnym.

W opinii osób ankietowanych, problemami, które najczęściej dotykają seniorów w gminie, są samotność (25%) oraz choroby wieku podeszłego i brak wsparcia ze strony rodziny (po 17,4%).

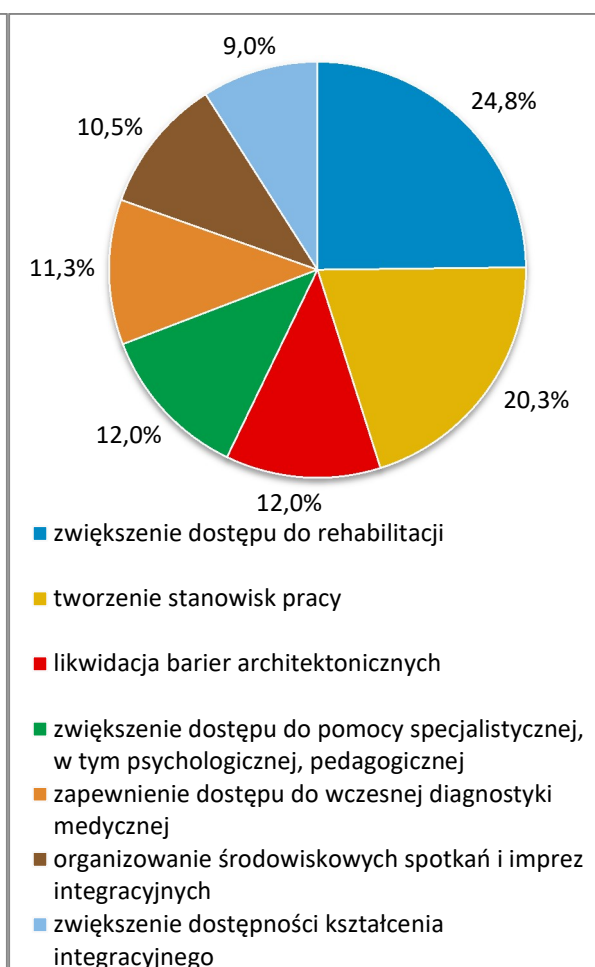
Do działań, których realizacja mogłaby się przyczynić do poprawy sytuacji seniorów w gminie, respondenci najczęściej zaliczali: zwiększenie dostępu do lekarzy specjalistów (31,1%), rozwój usług opiekuńczych oraz zaangażowanie wolontariuszy do pomocy osobom starszym (po 21%).

W odpowiedzi na kolejne pytania ankietowani identyfikowali problemy, których najczęściej doświadczają osoby niepełnosprawne w gminie, oraz wskazywali działania, których podjęcie pozwoliłoby na pełniejszy ich udział w życiu społecznym. Szczegóły w tym zakresie przedstawiają poniższe wykresy.

Wykres 50. Problemy, których najczęściej doświadczają osoby niepełnosprawne z gminy

Wykres 51. Jakie działania umożliwiłyby osobom niepełnosprawnym pełniejszy udział w życiu społecznym?

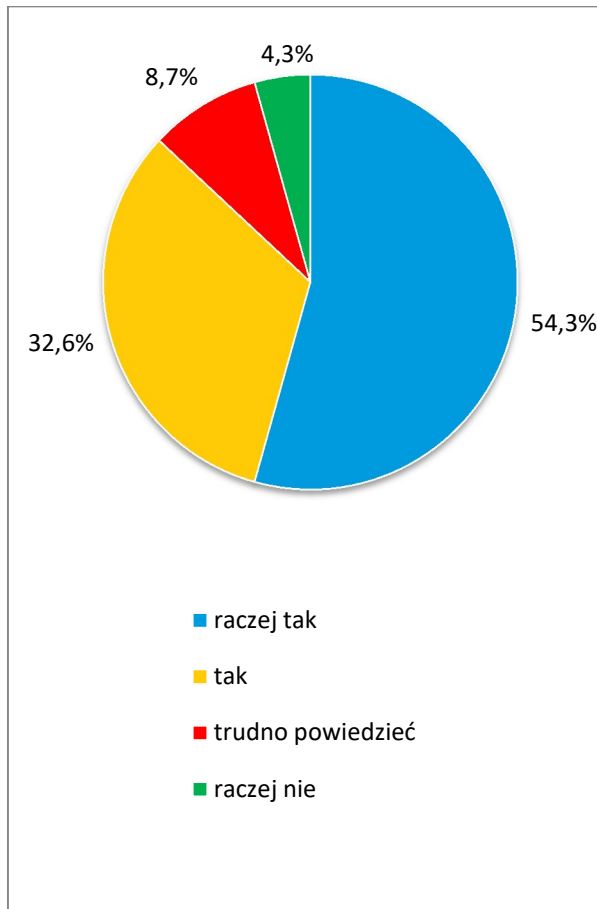
Źródło danych: Badania ankietowe przeprowadzone w środowisku lokalnym.

Według badanych problemami, z którymi najczęściej zmagają się osoby dotknięte niepełnosprawnością z gminy, są: utrudniony dostęp do placówek rehabilitacyjnych (25,2%), brak odpowiednich ofert pracy (19,5%) oraz bariery architektoniczne (15,4%).

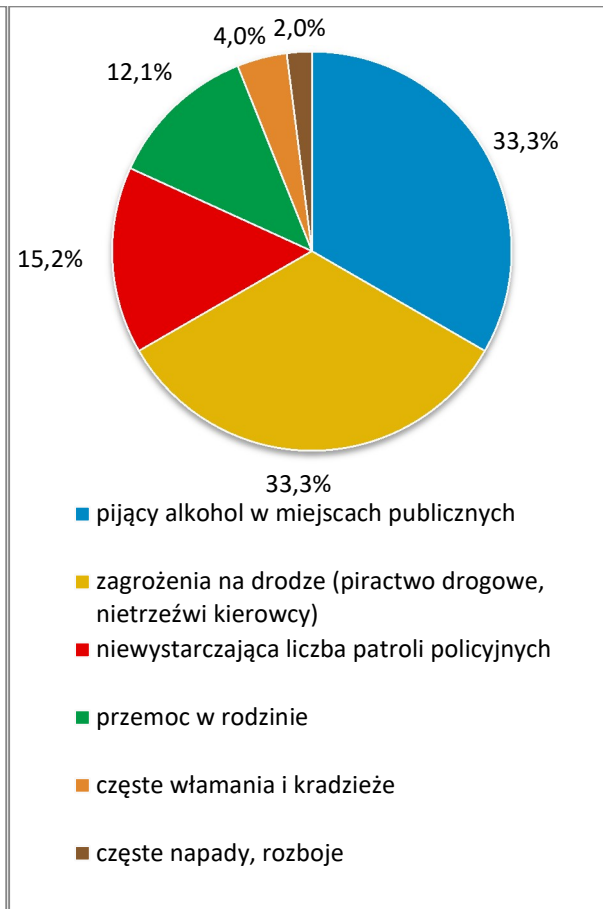
W opinii ankietowanych, działania, które umożliwiłyby osobom niepełnosprawnym pełniejszy udział w życiu społecznym, powinny skupiać się na zwiększeniu dostępu do rehabilitacji (24,8%) i tworzeniu stanowisk pracy (20,3%).

W ostatnich pytaniach podjęto temat stanu bezpieczeństwa w gminie – poczucia bezpieczeństwa, przyczyn jego braku oraz działań, które wpłynęłyby na jego zwiększenie. Szczegóły w tym zakresie prezentują poniższe wykresy.

Wykres 52. Czy czuje się Pani/Pan bezpiecznie w gminie?

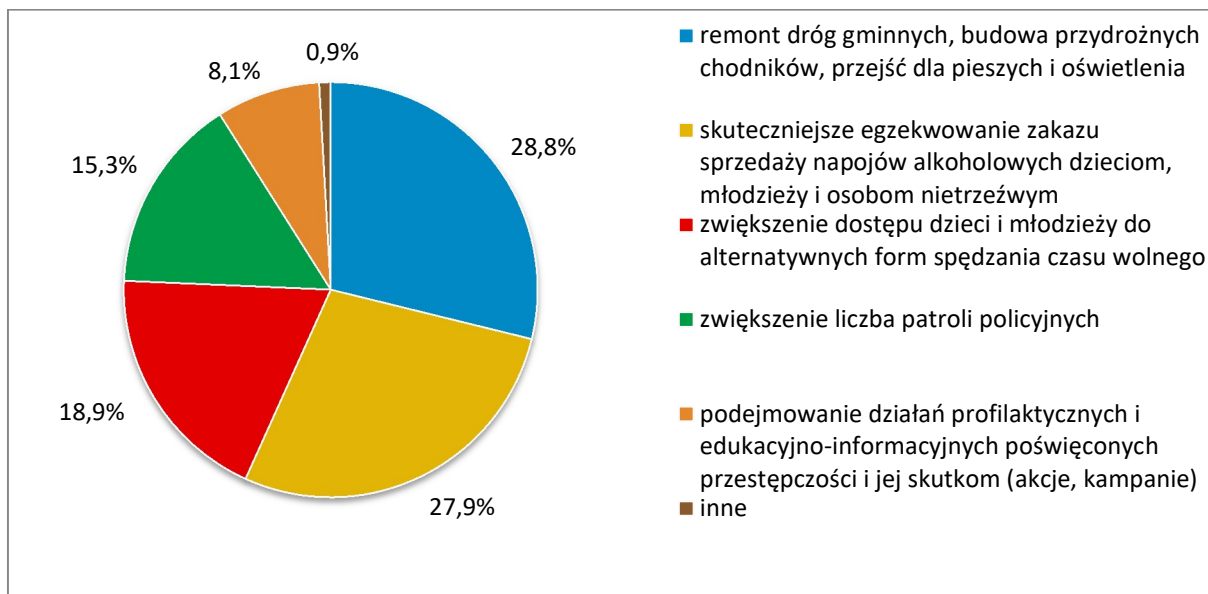

Wykres 53. Przyczyny braku bezpieczeństwa w gminie

Źródło danych: Badania ankietowe przeprowadzone w środowisku lokalnym.

Wykres 54. Co wpłynęłoby na zwiększenie bezpieczeństwa publicznego w gminie?

Źródło danych: Badania ankietowe przeprowadzone w środowisku lokalnym.

Zdecydowana większość ankietowanych (łącznie 86,9%) stwierdziła, że czuje się raczej bezpiecznie bądź bezpiecznie w miejscu zamieszkania. Jedynie 4% badanych było odmiennego zdania.

Wśród przyczyn braku bezpieczeństwa respondenci najczęściej wskazywali osoby pijące alkohol w miejscach publicznych oraz zagrożenia na drodze (piractwo drogowe, nietrzeźwi kierowcy; po 33,3%).

Zdaniem ankietowanych na poprawę bezpieczeństwa publicznego w gminie w największym stopniu wpłynęłyby takie działania, jak: remont dróg gminnych, budowa przydrożnych chodników, przejść dla pieszych i oświetlenia (28,8%), skuteczniejsze egzekwowanie zakazu sprzedaży napojów alkoholowych dzieciom, młodzieży i osobom nietrzeźwym (27,9%), zwiększenie dostępu dzieci i młodzieży do alternatywnych form spędzania czasu wolnego (18,9%) oraz zwiększenie liczby patroli policyjnych (15,3%).

15. ANALIZA SWOT

Analiza SWOT jest heurystyczną techniką analityczną służącą uporządkowaniu posiadanych informacji. W przypadku strategii rozwiązywania problemów społecznych stanowi efektywną metodę identyfikacji mocnych i słabych stron lokalnego systemu pomocy społecznej oraz szans i zagrożeń, jakie przed nim stoją. Pozwala oszacować potencjał, jakim się dysponuje, oraz określić stopień, w jakim posiadane zasoby odpowiadają potrzebom i oczekiwaniom społeczności lokalnej. Analizę SWOT przeprowadzoną na potrzeby niniejszego dokumentu przedstawiono poniżej.

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none">▪ upowszechnianie ofert pracy oraz informacji o wolnych miejscach pracy i szkoleniach, o usługach poradnictwa zawodowego i szkoleniach▪ zapewnianie wsparcia dla osób zagrożonych bezdomnością i wychodzących z bezdomnością▪ zapewnianie rodzinom dostępu do poradnictwa specjalistycznego▪ istnienie warunków do prowadzenia efektywnej pracy socjalnej▪ wspieranie rodzin ze strony asystenta rodziny▪ dobra dostępność opieki przedszkolnej i szkolnictwa podstawowego▪ możliwość kontynuowania w gminie nauki na poziomie ponadpodstawowym▪ zadowalający poziom współpracy pomiędzy szkołą a rodzicami▪ dobra dostępność opieki medycznej▪ działalność Ośrodka Kultury, Biblioteki Publicznej i Muzeum▪ wystarczające działania profilaktyczne, informacyjne, edukacyjno-szkoleniowe w zakresie uzależnień i przeciwdziałania przemocy w rodzinie	<ul style="list-style-type: none">▪ zbyt niska skala działań zachęcających inwestorów do tworzenia w gminie nowych miejsc pracy▪ niewystarczające zasoby mieszkań komunalnych i socjalnych w gminie▪ brak w gminie grup i ośrodków wsparcia dla rodzin i osób samotnie wychowujących dzieci▪ brak żłobka w gminie▪ niewystarczający dostęp do placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży▪ brak mieszkań chronionych dla ofiar przemocy w rodzinie▪ brak specjalistycznych usług opiekuńczych, w tym dla osób z zaburzeniami psychicznymi▪ brak dziennego domu pobytu w gminie▪ istnienie w gminie barier utrudniających osobom niepełnosprawnym codzienne życie▪ utrudniony dostęp do opieki geriatrycznej▪ niedostatecznie rozwinięta sieć placówek pomocy społecznej w gminie

<ul style="list-style-type: none"> ▪ działalność GKRPA, Zespołu Interdyscyplinarnego, Punktu Konsultacyjnego, grupy wsparcia AA ▪ świadczenie w gminie usług opiekuńczych ▪ funkcjonowanie w gminie Klubu Seniora, Polskiego Związku Emerytów, Rencistów i Inwalidów, Kół Gospodyń Wiejskich, zakładu aktywności zawodowej i spółdzielni socjalnej „Vivo” ▪ prowadzenie działań prozdrowotnych wśród osób starszych ▪ istnienie bazy rehabilitacyjnej w gminie ▪ zapewnianie dostępu do kształcenia integracyjnego ▪ dobrze wykwalifikowana i odpowiednia do potrzeb kadra MGOPS-u ▪ odpowiednia jakość obsługi klienta i sprawnie działający system pomocy społecznej ▪ podejmowanie współpracy z organizacjami pozarządowymi działającymi w obszarze polityki społecznej oraz z przedstawicielami kościoła ▪ funkcjonowanie wolontariatu w gminie, w tym obecność wolontariuszy mogących wspierać osoby starsze i niepełnosprawne 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ niska skala działań służących pozyskaniu środków finansowych z funduszy zewnętrznych na realizację zadań z zakresu pomocy społecznej, m.in. z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej ▪ niewielki potencjał sektora pozarządowego działającego w gminie w obszarze polityki społecznej
---	---

Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> ▪ pozyskiwanie inwestorów i tworzenie nowych miejsc pracy ▪ rozwój turystyki, w tym agroturystyki ▪ duży potencjał inwestorów w regionie ▪ możliwość znalezienia zatrudnienia na lokalnym rynku pracy przez kończącą edukację młodzież ▪ skuteczniejsze pozyskiwanie środków finansowych z funduszy zewnętrznych, 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ występowanie w gminie zjawiska dziedziczenia bezrobocia ▪ niski poziom wykształcenia osób bezrobotnych długotrwale i aktywności w poszukiwaniu pracy ▪ rozwój zjawiska wykluczenia społecznego w niektórych grupach społecznych

<ul style="list-style-type: none">m.in. z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej▪ dostęp do europejskich rynków pracy▪ tworzenie placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży▪ rozwój oferty spędzania czasu wolnego, w tym infrastruktury mu służącej▪ zwiększająca się świadomość społeczna na temat problemów uzależnień i przemocy w rodzinie▪ utworzenie mieszkania chronionego dla ofiar przemocy w rodzinie▪ rozwijanie nowych form aktywności wśród seniorów i osób z niepełnosprawnościami▪ wzrost społecznej akceptacji osób niepełnosprawnych▪ rozwój sektora ekonomii społecznej, w tym sektora organizacji pozarządowych oraz zacieśnianie z nim współpracy▪ podnoszenie kwalifikacji przez pracowników MGOPS-u▪ motywowanie społeczności gminnej do zaangażowania się w rozwiązywanie problemów mieszkańców▪ szerszy zakres współpracy samorządu lokalnego z partnerami regionalnymi w ramach rozwiązywania problemów społecznych▪ rozwój wolontariatu	<ul style="list-style-type: none">▪ wzrost poziomu bezrobocia w kraju i spadek dynamiki w gospodarce spowodowany epidemią Covid-19▪ kryzys rodziny i rozluźnienie więzi rodzinnych▪ obniżanie się wieku inicjacji alkoholowej i narkotykowej▪ coraz większy dostęp do używek▪ rosnąca liczba rodzin wymagających, z powodu przemocy w rodzinie, interwencji, podjęcia działań interdyscyplinarnych oraz objęcia działaniami korekcyjno-edukacyjnymi▪ zwiększająca się liczba osób starszych, samotnych i niepełnosprawnych▪ niezadowalający poziom życia osób starszych▪ występowanie zjawiska migracji osób młodych do większych jednostek administracyjnych▪ rosnące zagrożenie wypaleniem zawodowym wśród pracowników pomocy społecznej▪ niewłaściwie finansowany system pomocy społecznej; nakładanie na gminy nowych zadań bez odpowiedniego zabezpieczenia finansowego▪ wciąż niekorzystny wizerunek sektora pomocy społecznej▪ biurokracja w pomocy społecznej
---	--

16. WNIOSKI Z DIAGNOZY

Przeprowadzona w kilkunastu obszarach diagnoza sytuacji społecznej w gminie Koźmin Wielkopolski, pozwoliła na zidentyfikowanie najważniejszych problemów oraz wyzwań, przed którymi w najbliższych latach stanie samorząd lokalny. Zaliczono do nich:

- zwiastujący proces starzenia się społeczności lokalnej i zwiększający ryzyko chorób i niepełnosprawności stały wzrost liczby osób starszych, któremu towarzyszy spadek liczby osób w wieku przedprodukcyjnym i produkcyjnym;
- rozwijanie systemu pomocy osobom i rodzinom dotkniętym problemami uzależnień i przemocy domowej;
- wspieranie rodzin mających trudności w pełnieniu funkcji opiekuńczo-wychowawczej i wymagających ochrony macierzyństwa lub wielodzietności;
- dalsze wspieranie osób znajdujących się w trudnej sytuacji bytowej i wymagających aktywizacji zawodowej;
- zaspokajanie potrzeb w zakresie ochrony zdrowia, w tym zwiększenie dostępu do specjalistycznej opieki zdrowotnej;
- utrzymanie poziomu bezpieczeństwa publicznego, m.in. poprzez kontynuowanie działań profilaktycznych i edukacyjnych poświęconych przestępczości;
- wzmacnianie lokalnych służb społecznych oraz rozwijanie i zacieśnienie współpracy z sektorem obywatelskim.

Wyniki diagnozy, po ich nałożeniu na kompetencje samorządu gminnego, posłużyły do sformułowania misji oraz wyznaczenia celów strategicznych, operacyjnych i kierunków działań niezbędnych do podjęcia w latach 2021-2027. Wdrożenie zaplanowanych przedsięwzięć powinno przyczynić się do poprawy jakości życia mieszkańców gminy, zmniejszenia skali występujących problemów społecznych oraz zminimalizowania ich skutków społecznych. Inicjatywy te zostały ujęte w poniżej przedstawionych obszarach.

- 1. Utrzymanie seniorów i osób niepełnosprawnych w środowisku zamieszkania:** zapewnienie osobom starszym odpowiedniej opieki oraz zwiększenie ich udziału w życiu społeczności lokalnej, a także ograniczenie skutków niepełnosprawności oraz tworzenie warunków do społecznej i zawodowej aktywności osób nią dotkniętych;
- 2. Wspieranie rodzin, zapewnienie dzieciom i młodzieży warunków do rozwoju, zwiększenie dostępności opieki zdrowotnej oraz utrzymanie poziomu bezpieczeństwa publicznego w gminie:** pomoc rodzinom w wypełnianiu ich funkcji oraz zapewnienie dzieciom i młodzieży odpowiedniego dostępu do kształcenia i umożliwienie im wszechstronnego rozwoju, wspieranie osób i rodzin dotkniętych problemami uzależnień i przemocy w rodzinie, zaspokajanie

potrzeb mieszkańców w zakresie ochrony zdrowia oraz przeciwdziałanie przestępczości, w tym wśród nieletnich;

3. **Stwarzanie mieszkańcom gminy warunków do rozwoju oraz zapewnienie im bezpieczeństwa socjalnego:** tworzenie w gminie nowych miejsc pracy oraz wspieranie osób wymagających aktywizacji, w tym pozostających bez pracy i znajdujących się w trudnej sytuacji bytowej;
4. **Profesjonalizacja służb społecznych oraz rozwijanie sektora obywatelskiego:** rozwijanie sektora pomocy społecznej oraz wzmacnianie i poszerzanie sektora pozarządowego w gminie oraz zacieśnianie współpracy z należącymi do niego organizacjami.

III. MISJA, CELE I KIERUNKI DZIAŁAŃ

Misją samorządu gminy Koźmin Wielkopolski w realizacji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2021-2027 jest:

Skuteczne aktywizowanie osób zagrożonych lub dotkniętych marginalizacją i wykluczeniem społecznym, podniesienie jakości życia mieszkańców i stwarzanie im warunków do rozwoju, wzmacnianie rodzin oraz integrowanie społeczności lokalnej.

Wypełnienie tak sformułowanej misji wymaga wdrożenia wyznaczonych celów strategicznych i operacyjnych oraz kierunków działań. Zostały one przedstawione poniżej w formie kart strategicznych, w których uwzględniono również realizatorów i partnerów w realizacji poszczególnych zapisów, źródła ich finansowania, czas realizacji oraz prognozę zmian.

Cel strategiczny 1.:

Utrzymanie seniorów i osób niepełnosprawnych w środowisku zamieszkania.

Cele operacyjne

1. Zapewnienie osobom starszym odpowiedniej opieki oraz zwiększenie ich udziału w życiu społeczności lokalnej.
2. Ograniczenie skutków niepełnosprawności oraz tworzenie warunków do społecznej i zawodowej aktywności osób nią dotkniętych.

Kierunki działań do celów operacyjnych 1-2.:

1. Informowanie osób starszych i niepełnosprawnych o dostępnych formach pomocy, podejmowanych na ich rzecz działaniach oraz przysługujących im prawach.
2. Udzielanie osobom starszym i niepełnosprawnym wsparcia w postaci pracy socjalnej oraz pomocy finansowej i rzeczowej.
3. Rozwijanie usług opiekuńczych i uruchomienie specjalistycznych usług opiekuńczych, w tym dla osób z zaburzeniami psychicznymi.
4. Inicjowanie i promowanie wśród mieszkańców gminy działań samopomocowych, np. pomocy sąsiedzkiej.

5. Podejmowanie działań prozdrowotnych wśród osób starszych i niepełnosprawnych.
6. Rozwijanie oferty spędzania czasu wolnego kierowanej do osób starszych i niepełnosprawnych – zapewnienie im odpowiedniego dostępu do edukacji, kultury i rekreacji poprzez organizowanie imprez środowiskowych, wycieczek, zajęć, spotkań integracyjnych, m.in. w ramach gminnych placówek kulturalnych, Klubu Seniora oraz przy współpracy z organizacjami pozarządowymi, w tym kołami gospodyń wiejskich.
7. Wspieranie inicjatyw służących zwiększeniu aktywności osób starszych i niepełnosprawnych oraz wykorzystujących ich potencjał.
8. Współpraca z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie, Powiatowym Urzędem Pracy oraz Państwowym Funduszem Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych w zakresie rehabilitacji społecznej i zawodowej osób niepełnosprawnych, m.in. przy: likwidacji barier, zapewnieniu dostępu do rehabilitacji i sprzętu rehabilitacyjnego oraz zapewnieniu i utrzymaniu odpowiedniego zatrudnienia.
9. Podejmowanie i rozszerzanie współpracy z instytucjami i organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób starszych i niepełnosprawnych, m.in. z zakładami opieki zdrowotnej, ośrodkami wsparcia, domami pomocy społecznej, podmiotami świadczącymi usługi rehabilitacyjne, zakładami aktywności zawodowej, zakładami pracy chronionej, organizacjami pozarządowymi, a także z Kościołem.
10. Pozyskiwanie wolontariuszy mogących wspierać osoby starsze i niepełnosprawne w codziennym życiu.

Czas realizacji:

Lata 2021-2027.

Realizatorzy:

Burmistrz Miasta i Gminy, Rada Miejska, Urząd Miasta i Gminy, Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Klub Seniora, gminne placówki oświatowe i kulturalne, jednostki sportowo-rekreacyjne.

Partnerzy w realizacji:

Powiatowy Urząd Pracy i Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Krotoszynie, Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, placówki ponadpodstawowe, placówki ochrony zdrowia, pracodawcy, ośrodki wsparcia, podmioty świadczące usługi rehabilitacyjne, domy pomocy społecznej, zakłady aktywności zawodowej, zakłady pracy chronionej, instytucje rządowe, organizacje pozarządowe działające na rzecz osób starszych i niepełnosprawnych, a także Kościół, społeczność lokalna.

Źródła finansowania:

Budżet samorządowy i centralny, Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, Fundusz Pracy, fundusze zewnętrzne, m.in. fundusze strukturalne Unii Europejskiej, inne programy, organizacje pozarządowe, sponsorzy indywidualni (krajowi i zagraniczni).

Prognoza zmian:

Efektywniejszy udział seniorów i osób niepełnosprawnych w życiu społecznym, wyższy standard świadczonych usług, lepsza jakość funkcjonowania osób starszych i niepełnosprawnych w środowisku zamieszkania, wzrost liczby osób usprawionych i zatrudnionych.

Cel strategiczny 2.:

Wspieranie rodzin, zapewnienie dzieciom i młodzieży warunków do rozwoju, zwiększenie dostępności opieki zdrowotnej oraz utrzymanie poziomu bezpieczeństwa publicznego w gminie.

Cele operacyjne:

1. Pomoc rodzinom w wypełnianiu ich funkcji oraz zapewnienie dzieciom i młodzieży odpowiedniego dostępu do kształcenia i umożliwienie im wszechstronnego rozwoju.
2. Wspieranie osób i rodzin dotkniętych problemami uzależnień i przemocy w rodzinie.
3. Zaspokajanie potrzeb mieszkańców w zakresie ochrony zdrowia.
4. Przeciwdziałanie przestępczości, w tym wśród nieletnich.

Kierunki działań do celu operacyjnego 1.:

1. Kontynuowanie pracy socjalnej z rodzinami, w szczególności z rodzinami mającymi trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz wymagającymi ochrony macierzyństwa lub wielodzietności.
2. Utrzymanie, a w razie konieczności, zwiększenie liczby asystentów rodziny oraz, w razie potrzeby, ustanawianie rodzin wspierających dla rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz organizowanie dla nich szkoleń.
3. Prowadzenie wśród rodzin edukacji w zakresie właściwego wypełniania ról rodzicielskich oraz promowanie prawidłowego modelu rodziny, m.in. przez pracowników MGOPS-u, placówek oświatowych, asystentów rodziny.
4. Zapewnienie rodzinom oraz osobom samotnie wychowującym dzieci szerszego dostępu do poradnictwa specjalistycznego.
5. Promowanie wśród pracodawców elastycznych form zatrudnienia, ułatwiających pogodzenie pracy z wychowaniem dzieci.
6. Podjęcie działań w kierunku zapewnienia dostępu do opieki nad dziećmi do lat 3.
7. Kontynuowanie i wspieranie działań integracyjnych na rzecz rodzin, m.in. organizowanie rodzinnych pikników.
8. Zwiększenie dostępu dzieci i młodzieży do alternatywnych form spędzania czasu wolnego, m.in. poprzez rozszerzenie oferty zajęć pozalekcyjnych i pozaszkolnych przy wykorzystaniu zasobów oświatowych, kulturalnych

- i sportowo-rekreacyjnych gminy; rozwijanie infrastruktury umożliwiającej spędzanie czasu wolnego oraz rozwój uzdolnień i zainteresowań dzieci i młodzieży, organizowanie wypoczynku.
9. Tworzenie w gminie i rozwijanie oferty placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży.
 10. Wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży, m.in. poprzez zwiększenie dostępności zajęć wyrównawczych, udzielanie pomocy w nauce (np. przez wolontariuszy), przyznawanie stypendiów i zasiłków szkolnych.
 11. Opracowywanie i wdrażanie programów i projektów na rzecz rodziny i dziecka (np. Karty Dużej Rodziny), w tym współfinansowanych z funduszy zewnętrznych, np. z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej i z budżetu państwa (w ramach konkursów); podejmowanie współpracy w tym zakresie z organizacjami pozarządowymi.
 12. Integrowanie i koordynowanie działań na rzecz rodziny i dziecka w gminie poprzez stałą współpracę placówek oświatowych i kulturalnych, jednostek pomocy społecznej i ochrony zdrowia, policji, sądu rejonowego i kuratorów sądowych, organizacji pozarządowych i kościoła.

Kierunki działań do celu operacyjnego 2.:

1. Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej, rehabilitacyjnej, psychologicznej, prawnej i społecznej dla osób i rodzin dotkniętych problemami uzależnień i przemocy w rodzinie, m.in. poprzez rozwijanie oferty funkcjonującego w gminie punktu konsultacyjnego oraz zacieśnienie współpracy z placówkami leczenia uzależnień i ośrodkami wsparcia funkcjonującymi poza gminą.
2. Zintensyfikowanie w gminie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej i szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, narkomanii i przemocy w rodzinie, w szczególności kierowanej do dzieci i młodzieży, ich rodziców oraz nauczycieli.
3. Wspieranie ruchu samopomocowego w gminie, w tym działań mających na celu utworzenie grupy wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie.
4. Prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
5. Zintensyfikowanie działalności Zespołu Interdyscyplinarnego.
6. Tworzenie w gminie mieszkań chronionych dla ofiar przemocy w rodzinie,

w razie potrzeby zapewnienie im miejsc w ośrodkach wsparcia, a także kierowanie sprawców przemocy do udziału w programach korekcyjno-edukacyjnych; nawiązywanie współpracy w tym zakresie z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie i Ośrodkiem Interwencji Kryzysowej w Krotoszynie oraz z Ośrodkiem Interwencji Kryzysowej – Specjalistycznym Ośrodkiem Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Zdunach.

7. Tworzenie w gminie i rozwijanie oferty placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży.
8. Podejmowanie współpracy z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób dotkniętych problemami alkoholowymi, narkomanii i przemocy w rodzinie.

Kierunki działań do celu operacyjnego 3.:

1. Promowanie zdrowia i prowadzenie profilaktyki zdrowotnej.
2. Zwiększenie dostępu mieszkańcom do świadczeń zdrowotnych, głównie specjalistycznych.
3. Podejmowanie działań wynikających z rozeznaczonych potrzeb zdrowotnych i stanu zdrowia mieszkańców, w tym opracowywanie i realizowanie programów zdrowotnych.
4. Inicjowanie przedsięwzięć lokalnych mających na celu zaznajomienie mieszkańców z czynnikami szkodliwymi dla zdrowia i ich skutkami.
5. Upowszechnianie wśród mieszkańców gminy informacji na temat dostępności i możliwości skorzystania ze specjalistycznych usług medycznych, w tym wykonania badań specjalistycznych.
6. Opracowanie i realizacja gminnego programu ochrony zdrowia psychicznego.

Kierunki działań do celu operacyjnego 4.:

1. Opracowywanie i realizowanie programów profilaktyczno-edukacyjnych w placówkach oświatowych; włączanie w ich realizację policjantów.
2. Podejmowanie w gminie przedsięwzięć edukacyjno-informacyjnych poświęconych przestępczości i jej skutkom (akcje, kampanie).
3. Patrolowanie i wizytowanie miejsc publicznych w gminie; zwiększenie częstotliwości patroli policyjnych w miejscach najbardziej zagrożonych przestępczością, szczególnie w godzinach wieczornych i nocnych.

4. Kontynuowanie przez jednostki gminne i mieszkańców współpracy z policją, prokuraturą rejonową, sądem rejonowym, kuratorami sądowymi i organizacjami pozarządowymi na rzecz przeciwdziałania przestępczości.
5. Zapewnienie dzieciom i młodzieży szerszego dostępu do alternatywnych form spędzania czasu wolnego.
6. Zapewnienie mieszkańcom bezpieczeństwa na drodze, m.in. poprzez budowę i remont dróg gminnych, budowę chodników i ścieżek rowerowych, budowę przejść dla pieszych, oświetlenia i miejsc parkingowych, organizację dowozu dzieci do szkół.

Czas realizacji:

Lata 2021-2027.

Realizatorzy:

Burmistrz Miasta i Gminy, Rada Miejska, Urząd Miasta i Gminy, Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, gminne placówki oświatowe, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Punkt Konsultacyjny, Zespół Interdyscyplinarny, gminne placówki kulturalne, jednostki sportowo-rekreacyjne, placówki wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży.

Partnerzy w realizacji:

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna i Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Krotoszynie, placówki ponadpodstawowe, placówki ochrony zdrowia, placówki leczenia uzależnień, ośrodki wsparcia, grupy samopomocowe, instytucje rządowe, policja, prokuratura rejonowa, sąd rejonowy, kuratorzy sądowi, organizacje pozarządowe, m.in. organizacje udzielające pomocy rodzinom i dzieciom, w tym dotkniętym problemami alkoholowymi, narkomanii i przemocy w rodzinie, organizacje zajmujące się wspieraniem i upowszechnianiem kultury, turystyki, sportu i rekreacji, jednostki ochotniczej straży pożarnej, oraz Kościół, społeczność lokalna.

Źródła finansowania:

Budżet samorządowy i centralny, fundusze zewnętrzne, m.in. fundusze strukturalne Unii Europejskiej, inne programy, organizacje pozarządowe, sponsorzy indywidualni.

Prognoza zmian:

Niższy odsetek rodzin zmagających się z problemami opiekuńczo-wychowawczymi oraz wymagających ochrony macierzyństwa lub wielodzietności, podniesienie poziomu wiedzy w zakresie właściwego wypełniania ról rodzicielskich, skuteczniejsze wsparcie dla rodziców mających trudności opiekuńczo-wychowawcze, rodziców samotnych i wychowujących dzieci niepełnosprawne, zapewnienie dostępu do opieki nad dziećmi do lat 3., podwyższenie szans edukacyjnych dla uczniów uzdolnionych i dzieci mających problemy w nauce, wzbogacenie oferty spędzania czasu wolnego oraz wzrost liczby dzieci i młodzieży z niej korzystających, większy poziom świadomości mieszkańców w zakresie profilaktyki zdrowotnej, uzależnień oraz zdrowego trybu życia, lepszy dostęp do opieki zdrowotnej, w tym specjalistycznej, wydawniejsze wsparcie dla osób uzależnionych i współuzależnionych oraz dotkniętych przemocą w rodzinie, obniżenie liczby przypadków przemocy w rodzinie, ograniczenie przestępczości, w tym wśród młodocianych, wzrost zasobu wiedzy mieszkańców o przestępczości i jej skutkach, bezpieczniejsze drogi.

Cel strategiczny 3.:

Stwarzanie mieszkańcom gminy warunków do rozwoju oraz zapewnienie im bezpieczeństwa socjalnego.

Cele operacyjne:

1. Tworzenie w gminie nowych miejsc pracy.
2. Wspieranie osób znajdujących się w trudnej sytuacji bytowej i wymagających aktywizacji, w tym pozostających bez pracy.

Kierunki działań do celów operacyjnych 1-2.:

1. Pozyskiwanie nowych inwestorów, promowanie gminy przy wykorzystaniu jej walorów, tworzenie i oferowanie terenów pod działalność gospodarczą, oferowanie inwestorom ulg podatkowych.
2. Wspieranie i promowanie przedsiębiorczości, w tym małej i średniej.
3. Wspieranie rozwoju turystyki i rekreacji w gminie, m.in. poprzez promowanie jej walorów oraz rozwijanie oferty i infrastruktury turystycznej, w tym agroturystycznej.

4. Wspieranie w gminie rolnictwa i zmian w rolnictwie w celu zwiększenia jego konkurencyjności.
5. Stała współpraca z Powiatowym Urzędem Pracy w zakresie aktywizacji zawodowej bezrobotnych mieszkańców gminy – upowszechnianie ofert pracy, informacji o wolnych miejscach pracy, usługach poradnictwa zawodowego, szkoleniach, przygotowaniu zawodowym dorosłych i stażach, organizowanie robót publicznych, prac społecznie użytecznych, interwencyjnych i zatrudnienia socjalnego oraz udzielanie pomocy w rozpoczęciu działalności gospodarczej.
6. Kontynuowanie pracy socjalnej z osobami ubogimi i bezrobotnymi, obejmującej m.in. motywowanie do podnoszenia kwalifikacji, poszukiwania zatrudnienia i rozwiązywania własnych problemów oraz zawieranie z nimi kontraktów socjalnych.
7. Udzielanie przez MGOPS pomocy osobom i rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji materialnej z systemu pomocy społecznej, świadczeń rodzinnych i z funduszu alimentacyjnego oraz w formie dodatków mieszkaniowych i dodatku energetycznego.
8. Udzielanie przez MGOPS świadczenia wychowawczego i świadczenia „Dobry Start”.
9. Podejmowanie wśród osób i rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji materialnej działań edukacyjnych służących poprawie ich położenia oraz zapobieganiu zjawisku dziedziczenia bezrobocia i biedy, m.in. edukowanie w zakresie umiejętnego gospodarowania budżetem domowym.
10. Zachęcanie osób zagrożonych utratą bezpieczeństwa socjalnego do aktywnych postaw, promowanie wśród nich samopomocy, np. pomocy sąsiedzkiej, oraz organizowanie na rzecz ubogich akcji charytatywnych (np. zbiórek).
11. Udzielanie pomocy dzieciom pochodzącym z rodzin ubogich, m.in. poprzez prowadzenie dożywiania w szkołach, wyposażenie ich w podręczniki i pomoce szkolne oraz odzież, a także organizowanie wypoczynku oraz czasu wolnego.
12. Wspieranie podmiotów ekonomii społecznej w gminie, w tym spółdzielni socjalnych.
13. W razie potrzeby podejmowanie działań na rzecz osób zagrożonych i dotkniętych bezdomnością, m.in. prowadzenie pracy socjalnej, udzielenie

wsparcia finansowego i rzeczowego oraz w dostępie do opieki zdrowotnej i terapii uzależnień, zapewnienie schronienia; podejmowanie współpracy w tym zakresie z placówkami świadczącymi wsparcie w tym zakresie.

14. Tworzenie w gminie mieszkań komunalnych, w tym socjalnych.
15. Opracowanie, realizacja lub współudział w realizacji programów i projektów na rzecz zagrożonych i dotkniętych wykluczeniem społecznym, w tym współfinansowanych z funduszy zewnętrznych, np. z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej oraz z budżetu państwa (w ramach konkursów).
16. Podejmowanie współpracy z organizacjami pozarządowymi zajmującymi się wspieraniem przedsiębiorczości i inicjatyw gospodarczych oraz rozwoju gminy, udzielaniem wsparcia osobom ubogim, bezrobotnym i bezdomnym, a także z Kościołem.

Czas realizacji:

Lata 2021-2027.

Realizatorzy:

Burmistrz Miasta i Gminy, Rada Miejska, Urząd Miasta i Gminy, Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, gminne placówki oświatowe i kulturalne, jednostki sportowo-rekreacyjne, placówki wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży.

Partnerzy w realizacji:

Powiatowy Urząd Pracy i Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Krotoszynie, szkoły ponadpodstawowe, inwestorzy, pracodawcy, w tym lokalni przedsiębiorcy, placówki zapewniające schronienie, placówki ochrony zdrowia, instytucje rządowe, organizacje pozarządowe, w tym organizacje zajmujące się wspieraniem przedsiębiorczości i inicjatyw gospodarczych oraz rozwoju gminy, udzielaniem wsparcia osobom bezrobotnym, ubogim i bezdomnym, a także Kościół, społeczność lokalna.

Źródła finansowania:

Budżet samorządowy i centralny, Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, Fundusz Pracy, fundusze zewnętrzne, m.in. fundusze strukturalne Unii Europejskiej, inne programy, organizacje pozarządowe, sponsorzy indywidualni (krajowi i zagraniczni).

Prognoza zmian:

Aktywizacja zawodowa i usamodzielnienie części dotychczasowych beneficjentów systemu pomocy społecznej, poprawa warunków ekonomicznych osób zagrożonych utratą bezpieczeństwa socjalnego, łatwiejszy dostęp do mieszkań dla osób o niskim statusie materialnym, lepsze wsparcie dla osób zagrożonych i dotkniętych bezdomnością, zwiększenie liczby miejsc pracy w gminie, wzrost aktywności gospodarczej w gminie.

Cel strategiczny 4.:

Profesjonalizacja służb społecznych oraz rozwijanie sektora obywatelskiego.

Cele operacyjne:

1. Rozwijanie sektora pomocy społecznej.
2. Wzmacnianie i poszerzanie sektora pozarządowego w gminie oraz zacieśnianie współpracy z należącymi do niego organizacjami.

Kierunki działań do celu operacyjnego 1.:

1. Systematycznie podnoszenie kompetencji przez kadre MGOPS-u, m.in. poprzez uczestnictwo w kursach i szkoleniach.
2. Utrzymanie, a w razie potrzeby zwiększenie liczby asystentów rodziny.
3. W razie możliwości rozszerzenie infrastruktury socjalnej w gminie.
4. Projektowanie i wdrażanie nowych instrumentów i usług służących podniesieniu jakości świadczonej pomocy.
5. Zapewnienie mieszkańcom szerszego dostępu do informacji o możliwościach uzyskania i dostępnych formach świadczeń pomocowych, m.in. poprzez rozwijanie strony internetowej MGOPS-u.
6. Opracowywanie i realizowanie projektów współfinansowanych z funduszy zewnętrznych, np. z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej oraz z budżetu państwa (w ramach konkursów).

Kierunki działań do celu operacyjnego 2.:

1. Realizowanie zadań z zakresu rozwiązywania problemów społecznych przy szerszej współpracy z sektorem pozarządowym oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego.
2. Inicjowanie powstawania oraz wspieranie organizacyjne, prawne i lokalowe powstających i istniejących organizacji pozarządowych, promowanie ich

działalności oraz udzielanie im pomocy w nawiązaniu współpracy międzynarodowej oraz w pozyskiwaniu środków z innych niż budżet samorządu źródeł finansowania.

3. Zachęcanie mieszkańców gminy do udziału w rozwiązywaniu lokalnych problemów społecznych; samoorganizowania się, samopomocy oraz tworzenia organizacji działających na rzecz społeczności lokalnej.
4. Wspieranie lokalnych inicjatyw społecznych.
5. Propagowanie idei wolontariatu oraz pozyskiwanie wolontariuszy do udziału w realizacji zadań dotyczących rozwiązywania problemów społecznych.

Czas realizacji:

Lata 2021-2027.

Realizatorzy:

Burmistrz Miasta i Gminy, Rada Miejska, Urząd Miasta i Gminy, Miejsko-Gminny i inne jednostki organizacyjne gminy.

Partnerzy w realizacji:

Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Poznaniu, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Krotoszynie, instytucje rządowe, organizacje pozarządowe, inne podmioty prowadzące działalność pożytku publicznego, Kościół, społeczność lokalna.

Źródła finansowania:

Budżet samorządowy i centralny, fundusze zewnętrzne, m.in. fundusze strukturalne Unii Europejskiej, inne programy, organizacje pozarządowe, sponsorzy indywidualni.

Prognoza zmian:

Większe kompetencje kadr pomocy społecznej, wyższa jakość świadczonych usług, zwiększenie aktywności mieszkańców, zwielokrotnienie inicjatyw społecznych, różnorodność form i lepsza efektywność współpracy z sektorem pozarządowym.

IV. PROGRAMY I PROJEKTY

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Koźmin Wielkopolski na lata 2021-2027 będzie realizowana w szczególności poprzez następujące programy:

- Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii,
- Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie,
- Gminny Program Wspierania Rodziny,
- Program Współpracy Gminy Koźmin Wielkopolski z organizacjami pozarządowymi oraz z podmiotami, o których mowa w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie.

Skuteczność wdrożenia dokumentu będzie również zależała od środków finansowych – posiadanych i pozyskanych przez samorząd gminy lub inne podmioty uczestniczące w realizacji strategii – na opracowanie i realizację innych programów oraz projektów, które będą zgodne z przyjętymi w dokumencie kierunkami działań.

Programy i projekty powinna cechować efektywność, skuteczność i celowość. Mogą być one przyjmowane stosownymi uchwałami przez Radę Miejską i, w zależności od charakteru, realizowane w okresach rocznych, dłuższych lub krótszych.

Zaprojektowane zgodnie z zapisami strategicznymi przedsięwzięcia mogą być dofinansowywane m.in. ze środków programów resortowych (np. w ramach otwartych konkursów ofert).

V. WDROŻENIE, MONITOROWANIE I EWALUACJA STRATEGII

Zgodnie z art. 110, pkt 4 ustawy o pomocy społecznej, koordynatorem realizacji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Koźmin Wielkopolski na lata 2021-2027 będzie Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Koźminie Wielkopolskim. Sformułowane w dokumencie kierunki działań będą wdrażane przez wyznaczonych realizatorów oraz partnerów w realizacji, w zależności od posiadanych i pozyskanych środków finansowych. Poniższa tabela przedstawia ramy finansowe strategii.

Tabela 18. Ramy finansowe strategii w latach 2021-2027 (w zł)

2021 r.	2022 r.	2023 r.	2024 r.	2025 r.	2026 r.	2027 r.
22.000.000	22.500.000	23.000.000	23.500.000	24.000.000	24.500.000	25.000.000

Źródło danych: Urząd Miasta i Gminy w Koźminie Wielkopolskim.

Do przygotowania ram finansowych strategii wykorzystano prognozowaną w budżecie gminy wielkość wydatków w pomocy społecznej oraz w innych obszarach polityki społecznej (dział 851 Ochrona zdrowia, rozdział 85153 Przeciwdziałanie narkomanii, rozdział 85154 Przeciwdziałanie alkoholizmowi, dział 852 Pomoc społeczna, dział 853 Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej, 854 Edukacyjna opieka wychowawcza, dział 855 Rodzina). Prognozę tę oparto o wysokość środków finansowych poniesionych na realizację zadań w ww. działach w latach 2017-2019.

Monitoring zapisów strategicznych, polegający na zbieraniu i analizowaniu informacji dotyczących realizowanych bądź zrealizowanych już działań, będzie prowadzony przez podmioty realizujące strategię i współdziałające w jej realizacji.

Gromadzone dane pozwolą zidentyfikować i rozwiązać problemy, które pojawią się w trakcie wdrażania dokumentu, oraz stwierdzić, z myślą o podjęciu działań korygujących, czy realizacja wyznaczonych działań zmierza w słusznym kierunku. Monitoring strategii dostarczy również informacji pozwalających na przeprowadzenie jej ewaluacji, która umożliwi ustalenie rzeczywistych rezultatów wdrożenia dokumentu – czy uzyskane efekty są zgodne z przyjętymi wcześniej zamierzeniami i na co miały wpływ.

Informacja na temat realizacji strategii oraz osiągniętych rezultatów będzie przygotowywana corocznie w formie raportu monitoringowego. Poza oceną wdrożenia zapisów strategicznych, będzie on zawierał propozycje rozwiązań (np. programów celowych) oraz, w przypadku stwierdzenia istotnych zmian społecznych lub nowych potrzeb, podjęcie działań korygujących i wszelkich prac mających na celu aktualizację obowiązującej strategii.

W celu skutecznego i sprawnego opracowywania raportu monitoringowego, Burmistrz może powołać zespół zadaniowy, w skład którego wejdą przedstawiciele podmiotów realizujących strategię i współdziałających w jej realizacji, w tym pracownicy Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej.

Do oceny stopnia wdrożenia strategii zostaną wykorzystane przedstawione poniżej wskaźniki monitoringowe. W większości są one dostępne w zbiorach statystyki publicznej oraz w zasobach informacyjnych podmiotów realizujących strategię i współdziałających w jej realizacji.

Przygotowany zestaw wskaźników monitoringowych ma charakter otwarty, co oznacza, że w trakcie wdrażania strategii, może być on zmodyfikowany, w tym poszerzony o nowe wskaźniki, które w odpowiedni sposób będą charakteryzowały przebieg realizacji zapisów strategicznych.

Cel strategiczny 1.:

- liczba osób w wieku poprodukcyjnym i ich udział w ogóle mieszkańców,
- liczba osób starszych i niepełnosprawnych objętych pracą socjalną,
- liczba seniorów i osób niepełnosprawnych objętych pomocą społeczną,
- liczba osób objętych usługami opiekuńczymi i specjalistycznymi usługami opiekuńczymi, w tym dla osób z zaburzeniami psychicznymi,
- liczba osób z gminy korzystających z klubu seniora,
- liczba obiektów, w których zlikwidowano bariery,
- liczba osób objętych usługami rehabilitacyjnymi,
- liczba nowo utworzonych miejsc pracy dla osób niepełnosprawnych,
- liczba osób z gminy korzystających z zakładu aktywności zawodowej,
- liczba osób z gminy korzystających z ośrodków wsparcia dziennego poza gminą,
- liczba osób z gminy objętych całodobową opieką w domach pomocy społecznej,
- liczba wolontariuszy wspierających osoby starsze i niepełnosprawne.

Cel strategiczny 2.:

- liczba rodzin objętych pracą socjalną,
- liczba asystentów rodziny oraz liczba rodzin objętych przez nich wsparciem,
- liczba osób i rodzin objętych poradnictwem specjalistycznym oraz liczba porad,
- liczba dzieci do lat 3. objętych opieką,
- liczba placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży oraz liczba osób objętych w ich ramach opieką,
- liczba opracowywanych i realizowanych programów i projektów na rzecz rodziny i dziecka oraz liczba osób nimi objętych.
- liczba osób objętych pomocą terapeutyczną i rehabilitacyjną,
- liczba rodzin objętych wsparciem psychologicznym, prawnym oraz z systemu pomocy społecznej z powodu alkoholizmu, narkomanii i przemocy w rodzinie,
- liczba osób objętych pomocą w ramach punktu konsultacyjnego,
- liczba grup samopomocowych oraz liczba osób objętych w ich ramach wsparciem,
- liczba udzielonych porad i przeprowadzonych interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
- liczba osób objętych oddziaływaniem zespołu interdyscyplinarnego,
- liczba mieszkań chronionych i liczba osób z nich korzystających,
- liczba osób umieszczonych w ośrodkach wsparcia,
- liczba osób skierowanych do udziału w programach korekcyjno-edukacyjnych,
- liczba przedsięwzięć w zakresie promocji zdrowia i profilaktyki zdrowotnej,
- liczba osób objętych świadczeniami zdrowotnymi,
- liczba opracowanych i realizowanych programów zdrowotnych oraz liczba osób nimi objętych,
- liczba popełnionych i wykrytych przestępstw,
- liczba przedsięwzięć edukacyjno-informacyjnych,
- liczba zrealizowanych inwestycji w celu poprawy bezpieczeństwa na drodze.

Cel strategiczny 3.:

- liczba nowych inwestorów,
- liczba podmiotów gospodarczych.
- wielkość stopy bezrobocia,

- liczba osób bezrobotnych w gminie, w tym liczba osób objętych przez Powiatowy Urząd Pracy różnymi formami wsparcia,
- liczba osób ubogich, bezrobotnych i bezdomnych objętych pracą socjalną,
- liczba beneficjentów systemu pomocy społecznej objętych wsparciem z powodu ubóstwa, bezrobocia i bezdomności,
- liczba osób i rodzin objętych wsparciem w postaci świadczeń pomocy społecznej, świadczeń rodzinnych i z funduszu alimentacyjnego oraz w formie dodatków mieszkaniowych i dodatku energetycznego,
- liczba rodzin objętych świadczeniem wychowawczym i świadczeniem „Dobry Start”,
- liczba dzieci z rodzin ubogich objętych wsparciem,
- liczba podmiotów ekonomii społecznej,
- liczba osób bezdomnych, którym zapewniono schronienie,
- liczba mieszkań komunalnych i socjalnych,
- liczba programów i projektów na rzecz zagrożonych i dotkniętych marginalizacją i wykluczeniem społecznym,

Cel strategiczny 4.:

- liczba pracowników MGOPS-u, w tym liczba pracowników socjalnych,
- liczba asystentów rodziny oraz liczba rodzin objętych przez nich wsparciem,
- liczba szkoleń, w których uczestniczyła kadra pomocy społecznej,
- liczba organizacji pozarządowych funkcjonujących w obszarze polityki społecznej,
- liczba wspieranych przez samorząd gminy organizacji pozarządowych.

SPIS TABEL I WYKRESÓW

Tabele:

Tabela 1. Dodatki mieszkaniowe i energetyczne przyznane w gminie w latach 2017-2019.....	19
Tabela 2. Placówki oświatowe w gminie	24
Tabela 3. Placówki kulturalne w gminie.....	26
Tabela 4. Obiekty sportowo-rekreacyjne w gminie	27
Tabela 5. Zakłady opieki zdrowotnej, prywatne praktyki lekarskie i apteki w gminie	28
Tabela 6. Populacje osób, u których występują różne kategorie problemów alkoholowych	36
Tabela 7. Podmioty mogące wspierać mieszkańców gminy dotkniętych problemami uzależnień i przemocy w rodzinie	39
Tabela 8. Przestępstwa popełnione w gminie w 2019 roku	42
Tabela 9. Kadra MGOPS-u w 2019 roku	44
Tabela 10. Wydatki na realizację zadań z zakresu pomocy społecznej i innych obszarów polityki społecznej w gminie w latach 2017-2019.....	45
Tabela 11. Formy świadczeń pomocy społecznej udzielonych w gminie przez MGOPS w latach 2017-2019	49
Tabela 12. Dzieci z gminy umieszczone w pieczy zastępczej w latach 2017-2019	51
Tabela 13. Świadczenia rodzinne przyznane w gminie w latach 2017-2019	52
Tabela 14. Świadczenia z funduszu alimentacyjnego przyznane w gminie w latach 2017-2019.....	53
Tabela 15. Instytucje wsparcia w gminie.....	55
Tabela 16. Instytucje udzielające wsparcia poza gminą, z oferty których mogą korzystać lub korzystają mieszkańcy gminy	55
Tabela 17. Organizacje pozarządowe w gminie	58
Tabela 18. Ramy finansowe strategii w latach 2021-2027 (w zł)	92

Wykresy:

Wykresy 1-2. Ludność gminy oraz jej struktura wiekowa w latach 2017-2019 ..	14
Wykresy 3-4. Ruch naturalny i saldo migracji ludności gminy w latach 2017-2019	15
Wykres 5. Mieszkania w gminie w latach 2017-2019	18
Wykres 6. Mieszkania pozostające w zasobach gminy w latach 2017-2019.....	18
Wykres 7. Użytki rolne, lasy i grunty leśne, pozostałe grunty i nieużytki (w ha) w gminie.....	19
Wykres 8. Podmioty gospodarcze w gminie w latach 2017-2019	20
Wykres 9. Podmioty gospodarcze w gminie w poszczególnych sekcjach Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD) w 2019 roku	20
Wykres 10. Mieszkańcy gminy posiadający zatrudnienie w latach 2017-2019* .	21
Wykres 11. Bezrobotni w gminie według płci w latach 2017-2019	21
Wykres 12. Stopa bezrobocia w powiecie krotoszyńskim, w województwie wielkopolskim i w kraju w latach 2017-2019 (w %)	22
Wykresy 13-16. Bezrobotni w gminie na koniec 2019 roku według wieku, czasu pozostawania bez pracy, stażu pracy oraz poziomu wykształcenia.....	23
Wykres 17. Schorzenia najczęściej stwierdzane u dzieci i młodzieży w 2019 roku	31
Wykres 18. Schorzenia najczęściej stwierdzane u osób dorosłych w 2019 roku .	31
Wykres 19. Opieka profilaktyczna nad matką i dzieckiem w 2019 roku	31
Wykres 20. Osoby niepełnosprawne w ogóle mieszkańców gminy w 2002 roku.	33
Wykres 21. Struktura wiekowa osób niepełnosprawnych w gminie w 2002 roku	33
Wykres 22. Osoby niepełnosprawne w wieku 13 lat i więcej w gminie według poziomu wykształcenia w 2002 roku	34
Wykres 23. Osoby niepełnosprawne w gminie według aktywności ekonomicznej w 2002 roku.....	34
Wykres 24. Mieszkańcy gminy zaliczeni przez PZON w Krotoszynie do osób niepełnosprawnych i stopnia niepełnosprawności w latach 2017-2019 .	35
Wykres 25. Środki finansowe wydatkowane na profilaktykę i rozwiązywanie problemów uzależnień i przemocy w rodzinie w gminie w latach 2017-2019	37
Wykres 26. Wybrane dane dotyczące rynku napojów alkoholowych w gminie oraz działalności GKRPA w latach 2017-2019.....	38
Wykres 32. Warunki życia w gminie	60

Wykres 33. Problemy najczęściej dotykające mieszkańców gminy.....	61
Wykres 34. Grupy zagrożone wykluczeniem społecznym w gminie	62
Wykres 35. Jaki jest poziom bezrobocia w gminie?.....	63
Wykres 36. Jakie działania należałoby podjąć w celu poprawy sytuacji osób bezrobotnych?.....	63
Wykres 37. Przyczyny ubóstwa wśród mieszkańców gminy?	64
Wykres 38. Jakie działania powinny być podejmowane na rzecz dotkniętych problemem ubóstwa?	64
Wykres 39. Jaka jest skala problemu bezdomności w gminie?	65
Wykres 40. Jakie działania byłyby najskuteczniejsze w zapobieganiu i rozwiązywaniu problemu bezdomności?	65
Wykres 41. Przyczyny bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych oraz w prowadzeniu gospodarstwa domowego w gminie	66
Wykres 42. Jakie działania poprawiłyby sytuację rodzin niewydolnych wychowawczo w gminie?	66
Wykres 43. Na jakie negatywne zjawiska społeczne najbardziej narażone są dzieci i młodzież z gminy?	67
Wykres 44. Przyczyny występowania problemu uzależnień wśród mieszkańców gminy	68
Wykres 45. Jakie działania powinny być podejmowane na rzecz osób uzależnionych i ich rodzin?.....	68
Wykres 46. Znajomość przypadków przemocy w rodzinie w gminie.....	69
Wykres 47. Jakie kroki byłyby najskuteczniejsze w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie?.....	69
Wykres 48. Problemy najczęściej dotykające osoby starsze z gminy.....	70
Wykres 49. Jakie działania poprawiłyby sytuację osób starszych w gminie?.....	70
Wykres 50. Problemy, których najczęściej doświadczają osoby niepełnosprawne z gminy	71
Wykres 51. Jakie działania umożliwiłyby osobom niepełnosprawnym pełniejszy udział w życiu społecznym?.....	71
Wykres 52. Czy czuje się Pani/Pan bezpiecznie w gminie?.....	72
Wykres 53. Przyczyny braku bezpieczeństwa w gminie	72
Wykres 54. Co wpłynęłoby na zwiększenie bezpieczeństwa publicznego w gminie?	73